

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, april 1905.

IV. zvezek.

Četrta postna nedelja.

1. Postne pridige o Kristusovem trpljenju.

IV. Pilat obsodi Jezusa v smrt; ljudstvo kliče po njegovi krvi.

Ko je Pilat videl, da nič ne opravi, ... je vzel vodo, si je umil roke vpricho ljudstva rekoč: Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega. Ljudstvo pa je zavpilo: Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke! Mat. 27.

Bilo je na veliki petek zjutraj. V Pilatovi palači v Jeruzalemu se je zbral sodni zbor; pred palačo pa je vršalo ljudstvo. Tu v sodni dvorani vidiš može učene, modre može, vidiš velike duhovne in starašine ljudstva, cvet judovskega národa. Tu je pričujočih več kot 12 legijonov angelov, ki so priplavali iz nebeških višin, da bi s Petrom plakali nad trpljenjem svojega Gospoda. Prihiteli pa so semkaj tudi knezi temè iz pekla, da bi našuntali pismarje in farizeje k zavisti, vrhovnega svetnika Pilata pa h krivi obsodbi. V sredi dvorane pa stoji zvezan kot zatoženec On, ki je od vekomaj rojen od Boga Očeta, Veliki sin vsemo-gočnega Boga. Vseh oči se radovedno obračajo v Pilata, kakšno obsodbo bode pač izrekel? Pilat po svoji naravi ni bil ravno hudoben človek, da, imel je celo rahločutno in usmiljeno srce; vendar kot sodnik je bil omahljivec: rad bi oprostil Jezusa, vendar pa tako, da bi se nikomur ne zameril. Naposled pa se Pilat prestraši groženj judovske množice, boji se zamere pri rimskem cesarju in zato izreče nad Jezusom smrtno obsodbo. Pred sod-

nijskim izrekom pa si umije roke v skledi vode rekoč: „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega.“ O da, Pilat, ti sam z lastno roko zares nisi usmrtil Sina božjega, nisi sam preлил krvi njegove. Pa tega tudi niso storili Ana, Kajfež ter veliki duhovni, tudi ne ljudstvo, ki je kričalo po krvi njegovi; krvavo delo nad Jezusom so izvršili rablji in rimski vojaki; ti so ga bičali, kronali, križali in umorili ter kri njegovo prelili. In vendar si ravno ti, o Pilat, z velikimi duhovniki in farizeji kriv prelite krvi in če si stokrat umiješ roke in opravičuješ, ti nisi umit krivice. V tvojih rokah je bilo življenje Jezusovo in ko bi ti ne hotel, bi se ne izvršil grozni umor Sina božjega. Premislimo danes 1. Nesrečni strah sodnika Pilata pred ljudmi in 2. nehvaležnost judovskega naroda, vpijočega po krvi Jezusovi.

1. Ko so vojščaki in rablji izvršili strahovito bičanje in kronanje nad nedolžnim Jezusom, je stopil Pilat osebno med nje. Ustrašil se je Jezusa v tako žalostnem stanju; to ni bil njegov namen, da bi vojščaki in beriči tako delali z njim. Zaukazal je le, bičati ga. Svest si je svoje krivde, ker je izročil tako neprevidno Jezusa brezsrčni trumi vojakov in rabljev; zasmili se mu nedolžni Jezus in on sklene se zanj potegniti. Upal je, da bode tudi pri ljudstvu našel usmiljenje, ako ga jim bode predstavil tako okrvavljenega in raztolčenega, da nima skoraj več človeške podobe. Zato veli Jezusu, naj mu sledi na podmol palače, da ga predstavi čakajoči množici. Sedaj stopita Pilat in Jezus iz palače na podmol; Jezus je ves raztepen, krvav, zapljuvan, nosi trnjevo krono na glavi; tak je, da se Bogu smili. In Pilat pokaže sočutno nanj, hoteč obuditi sočutje tudi v srcih množice, ter vikne: *Ecce homo* — pogledjte človek. Pilat osupne; dosegel ni, česar se je nadejal. To ljudstvo nima čuta več, ne pozna usmiljenja; podšuntano od farizejev zarujove: „*Na križ ž njim, na križ!*“ Ponosni rimski sodnik se čuti razžaljenega nad tem nepričakovanim odgovorom, zato zakliče zavedajoč se svoje oblasti jezno in prezirljivo: „Pa ga vzemite in križajte sami, jaz ne najdem nad njim krivice.“ Judovski učeniki odgovoré: „*Mi imamo postavo in po ti postavi mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.*“ Te besede prestrašijo Pilata: ko bi pa res bil zatoženec Sin božji, kako bi ga smel drzno obsoditi? Preplašen pokliče Jezusa v sodno dvorano ter ga vpraša: Od kod si? Kje si doma? Si li res prišel iz nebes? Jezus molči. Pilat užaljen reče nevoljno: „Meni ne

odgovoriš? Ne veš li, da imam oblast te križati ali obsoditi?“ Jezus mu odgovori: „*Ti bi ne imel nobene oblasti, ko bi ti ne bila dana od zgoraj.*“ Te besede Jezusove so naredile velik vtis na Rimljana; neki notranji strah se ga je polotil; ginjen je bil ter sklenil, svojo krivico popraviti. „Odslej je Pilat skušal Jezusa izpustiti“, pravi sv. Janez. To tem bolj, ko mu je njegova žena Klavdija Prokula poslala prošnjo, naj Jezusu nič žalega ne stori. Judje so kmalu opazili, da je Pilat sklenil Jezusa oprostiti. A Jezus mora biti obsojen! Kako naj vendar ustrahujejo ponosnega rimskega sodnika, ki se neče ukloniti nikomur, kakor samo cesarju? In ravno s cesarjem so ga začeli strašiti. „*Če tega izpustiš*“, so kričali, „*nisi več cesarjev prijatelj.*“ „Cesar Tiberij bo kmalu zvedel, da si se potegoval za upornika, ki je hrepenel po kraljevski časti; ostra kazen ne izostane; ob službo bodeš.“ To žuganje je doseglo svoj namen. Misel, da bi znal izgubiti cesarjevo naklonjenost in znabiti celo službo, je Pilatu vzela ves pogum; samozavestni Rimljan je premagan; strah pred zamero cesarjevo mu je zatrl čut pravičnosti in usmiljenja do nedolžnega Jezusa. Ne, cesarju se pa ne smem zameriti, je bil sklep njegov. On sede na sodni stol; predno izreče obsodbo, vendar še enkrat zakliče Judom: *Glejte, vaš kralj! Na križ ž njim!* zakriči zopet množica. „Vašega kralja naj križam?“ odgovori Pilat. A višji odgovoré: „Mi nimamo kralja . . .“ Vrišč raste, silen hrup in ropot se razlega . . . Pilat premagan vzame vodo, si umije roke rekoč: „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega.“ Nato vzame palico, jo razlomi ter jo v znamenje smrtne obsodbe vrže Jezusu pred noge z besedami: „*Ibis ad crucem*“ — *Križan boš.* „In tedaj ga jim je Pilat izdal, da bi bil križan.“ (Jan. 16.).

Česar ni doseglo sumničenje farizejev in ljudstvo s svojim kričanjem, to je dosegel strah pred ljudmi. Zares grozna misel: iz strahu pred ljudmi obsoditi nedolžnost samo. Pilat prizna javno Jezusovo nedolžnost in vendar obsodi Zveličarja v smrt, da bi le ne padel v nemilost pri cesarju in pri množici. „Nedolžni Jezus naj le gre v smrt, samo da samega sebe rešim.“ Nesrečni strah pred ljudmi! Strahopetni Pilat, imaš li še kaj posnemovalcev na zemlji? O da, da! Imaš jih neštete trume. In njih neprestana pesem pri vsem delovanju se glasi: „Kaj bodo ljudje rekli?“ Ta nesrečni strah pred ljudmi zamori na tisoče dobrih sklepov, brezbroj dobrih del pobožnosti in bogaboječnosti; ta strah pred ljudmi je kriv, da kristjani ne spolnjujejo svojih verskih in sta-

novskih dolžnosti ter postanejo izdajalci svete vere in čednosti. Mnogo mladih ljudi, ki so skrbno bili izrejeni, stopijo mej svet, pa takoj zapusté pot božjih zapovedi, da ne bi ljudje rekli: glejte jih posebneže! Ne upajo se niti javno moliti in se udeleževati cerkvenih pobožnosti, niti se pokazati v javnem življenju kot kristjane, češ, kaj bodo ljudje mislili, kaj rekli! Rad bi ti hodil večkrat v cerkev, k sv. zakramentom, se oblačil ponižno, se ogibal nevarnih družčin, pa bodo ljudje rekli, da si tercijal, kaj ne, to te plaši? Rad bi tej osebi odrekel, ako zahteva, kaj grešnega, pa bi se jej zameril? Če čuješ nesramno kvantanje, bi že še posvaril; kaj ne, pa praviš: me bodo imeli za norca. Koliko jih je ganila milost božja; sklenili so se poboljšati in nastopiti edino zveličalno pot resnice; a tega niso storili, bali so se ljudi, češ: kaj bodo pa ljudje rekli? Iz vas vseh govori duh Poncija Pilata. Ne upaš se potegniti za čednost, ne za poštenost, ne za najdražji zaklad — sv. vero, ne se postaviti na stran Zveličarja in njegove svete cerkve. Prideš v družbo slabih kristjanov v gostilni ali kje drugje. Začnó sramotiti Kristusa, Marijo, sv. cerkev, duhovščino, njih govorjenje je naravnost strupeno in umazano; pa to jim ni zadosti, tudi ti jim moraš pritegniti in ž njimi v en rog trobiti; brati in naročati brezverske časopise, če ne pa nisi več njihov prijatelj, nisi napreden in olikan. In res — ti se potuhneš, skriješ svoje boljše prepričanje in stopiš v Kristusu nasprotni tabor. Kaj bodo ljudje rekli! Bog ostani, kjer hočeš, da le jaz ostanem prijatelj ljudi. Rad se odpovem čednosti in krščanskemu življenju, da se le ljudem ne zamerim. Čistost se mora umakniti nesramnosti, resnica krivici, Bog svetu. Vidite, tako straši še sedaj vsepovsodi duh Poncija Pilata — nesrečni strah pred ljudmi!

Dragi moj, mar li ne slišiš, kaj vpije prestrašena vest? Ti žališ s svojim ravnanjem Boga! A ti odgovoriš: Bodi, da le s tem ljudem dopadem! A ti izgubiš prijateljstvo božje! Kaj prijateljstvo božje, da imam le naklonjenost ljudi, odgovarjaš. Kaj bodo rekli tvoj angel varih, Marija, kaj vsi pravični? Naj mislijo, govoré, kar hočejo; da so le ljudje z menoj zadovoljni, da le ljudem dopadem, da ohranim prijateljstvo tega in onega človeka, to mi je čez vse. Pa ti boš na tak način pogubljen! Na to ne morem gledati, jaz gledam, da z ljudmi ne pridem navskriž. — Krivična, kar naravnost obupna je ta tvoja sodba! Ali ne čuješ, kako se Gospod pritožuje: *Nebesa, strmite in vrata nebeška razžalostite se! Moje ljudstvo je storilo dvojno hudobijo: Mene,*

studenec žive vode, so zapustili in si izkopali predrte kapnice, ki ne morejo držati vode. Izvolili so si prijatelje, katerih prijateljstvo je pajčevina in zidano na pesek, je nestanovitnost, goljufija, moje trdno in stanovitno prijateljstvo pa so zavrgli. Izvolili so si prijatelje, ki iščejo le svojo korist; mene pa, ki iščem le njihovo korist, so zavrgli. Ve, nebesa, strmite . . . ! O grozni strah pred ljudmi, koliko ljudi pehaš v brezdno pogube, v večno nesrečo !

A ti ugovarjaš: ta človek mi je storil mnogo dobrot; znabiti bom njegove pomoči še potreboval, zato moram zatisniti malo oko, da se mu ne zamerim. Tako? Ti je li Bog storil manj dobrot, kot tisti človek? Ti torej od Boga pričakuješ manj, kot od onega prijatelja? Se ti li res zdi bolj potrebna pomoč onega človeka, kakor pomoč božja? Povej mi: Ali te je v življenje poklical človek? Ali ti je dal on telo, neumrjočo dušo? Ali te je človek rešil večnega pogubljenja? in to s takimi groznimi mukami? On ti daje solnčno luč, njegov ogenj te ogreva, njegov zrak ti ohranja življenje, njegov kruh ješ . . . pomisli in preštej, če moreš, vse milosti dušne in dobrote telesne, ki ti jih vedno in vedno naklanja Bog! Kaj pa ti dá človek? Malo hvale, mal telesni dobiček, malo prazne, puhle časti. Ali res ti tako drago plačuješ te malovredne stvari, nasproti pa tako malo ceniš neprecenljive dobrote božje in prijateljstvo božje, ki je neskončne vrednosti? Prerok Daniel kliče: *Kaj naj povrnem Gospodu za vse, kar mi je dal?* Ti pa govoriš: Kaj hudega še naj storim zoper Boga, da si zagotovim vsaj nekaj koristi ljudi? Rad bi te imel, ljubi Bog, rad bi ti služil, pa ta in oni človek mi je še ljubši, ne morem drugače, moram tebe zapustiti. O črna nehvaležnost! Pa tudi brezpametno ravnaš! Ljudi se bojiš, ki ti brez volje božje še lasu skriviti ne morejo. Boga se pa ne bojiš, katerega vsemogočni roki ne odide nihče, tudi ti ne; njega se ne bojiš, ki te ima v oblasti in te lahko uniči v trenutku. „Za božjo voljo“, kliče sv. Bernard, „kje je vaša krščanska vera? Kje pamet, da se ljudje bolj boje ljudi, kot Boga?“ Čudno res, hude besede se bojiš, ostrega pogleda, norčevanja od strani ljudi, Boga pa se ne bojiš. Ne pozabi besed Kristusa, večne resnice: *Ne bojte se tistih, ki umoré telo, bojte se mnogoveč tistega, ki more dušo in telo pehniti v pekel.*

Pride zate čas, ko boš ležal v silnih stiskah, zapuščen od celega sveta, na smrtni postelji. Tedaj boš klical svoje prijatelje,

a zastoj! Od prijateljev zapuščen se boš pa obrnil k Bogu: „Bog, pridi mi pomagat, usmili se me!“ Pa odgovor bode grenko zasmehovanje: kje so tvoji bogovi, na katere si se v življenju zanašal? Oni naj pridejo in ti pomagajo, one osebe, katerim na ljubo si greh delal in me žalil ter zasramoval! Jaz te ne poznam! Ti si se mene sramoval v zdravih dneh, sedaj se te pa jaz sramujem. Proč v peklenski ogenj! Tam naj ti pa pomagajo tvoji laži-prijatelji, ko bodeš trpel v večnem ognju. Kaj ti bo pomagala tvoja vedna nesrečna pesem: Kaj bodo ljudje rekli? Svetniki te bodo videli v tej večni nesreči in ti govorili: Glejte človeka, ki ni hotel Boga za svojega pomočnika, glejte ga največjega neumneža!

Kristjan, bodi mož, neustrašen, neupognjen izpolnuj svoje verske in stanovske dolžnosti, ne oziraj se nikdar na to, kaj bodo ljudje rekli, oziraj se edino le na voljo Božjo. Poncij Pilat se je bal zamere pri ljudeh in zato je zakrivil strašni umor Sinu božjega. Naj ti bode ta nesrečni krivični sodnik v svarilen zgled: Da se izogneš večni nesreči, se ne oziraj nikdar na krivične sodbe ljudi.

II. Vrnimo se v duhu nazaj na sodni dvor Pilatov k trpečemu Zveličarju. Silna je vsled bičanja in kronanja njegova telesna bolečina. A primerno hujša in naravnost neopisljiva je njegova dušna bolečina; zdi se, da toži z Jeremijem: *Moja žalost je čez žalost; moje srce v meni žaluje*. Žalosten je bil mili Jezus radi krivične obsodbe Pilatove, a srce njegovo je trpelo najhujše muke radi nehvaležnosti judovskega izvoljenega ljudstva. Zdelo se mu je, da se zasajajo ostre, goreče puščice v njegovo srce in ga prebadajo, ko je čul od svojega izvoljenega ljudstva strašne besede: Proč ž njim; na križ ž njim, na križ! Če je nehvaležnost znamenje sprijenega srca, lahko rečemo: nobeno ljudstvo na zemlji še ni storilo toliko hudobije in zlobnosti, kakor judovsko ljudstvo na veliki petek, ko je kričalo: Na križ ž njim! Saj je to ljudstvo bilo od Boga izvoljeno; kako skrbno očetovsko ga je vodil skozi tisočletja ter mu dal obljubo, da bo iz njegove srede izšel Zveličar sveta. Hrepenelo je to ljudstvo željno po obljubljenem Odrešeniku — Mesiju ter zopet in zopet ponavljalo molitev Izaija preroka: *Rosite, nebesa, pravičnega in vi oblaki ga nam dajte, zemlja odpri se in nam rodi Zveličarja!* To šplošno hrepenenje, te goreče molitve je Bog uslišal. Ko so se dnevi dopolnili, je Sin božji prišel na svet, je nastopil javno, ter je z

besedo in čudeži ljudstvu pokazal svoje božanstvo. Le malo ur še le je minilo, ko ga je veliki duhovnik zarotil pri živem Bogu, da naj pove, jeli on Sin božji, je odgovoril s slovesnim glasom: *Da, jaz sem!* in ravno zaradi te izjave ga obsodi veliki zbor duhovnikov v smrt, katero smrtno obsodbo naj potrdi Pilat. Nesrečno ljudstvo, ti se pustiš zapeljati od Jezusovih sovražnikov, farizejev in pismarjev, da zavržeš tako dolgo zaželjenega Mesija, Boga in človeka v eni osebi z brezsrčnim krikom: *Proč ž njim* ter zahtevaš od Pilata zanj najsramotnejšo smrt: *Na križ ž njim!* Si li pozabilo vse neprecenljive, neštete dobrote njegove? Učil te je, tolažil, nasičeval te v puščavi, sprejemal grešnike, ozdravljaj bolnike, obujal mrtve. Pomisli, saj boljšega prijatelja nimaš in ga tudi imeti ne moreš; pa ga pehaš od sebe, ga ženeš v sramotno smrt? Ali ne zasluži ta dobri Mesija, da ga s hvaležnim srcem ljubiš in obožavaš? A ti gledaš nanj le s srditimi pogledi ter bi ga rado raztrgalo z rokami in pohodilo! O ubogi moj Jezus, o ubogo tvoje tako užaljeno Srce! Z žalostnim očesom se oziraš po tem ljudstvu, katero tako ljubiš; med množico vidiš mnogo onih, ki si jih ozdravil in jim obilno dobrot izkazal, zanje si namenjen preliti zadnjo kapljo krvi v najkrajšem času. O, ti pač žalosten ponavljaš svetopisemske besede: *Otroke sem izredil in povikšal, oni pa so me zavrgli.* A ne samo zavrrglo je to nehvaležno, nesrečno ljudstvo svojega Mesijo, v svoji razdivjanosti kliče celo: *Njegova kri naj pride na nas in naše otroke!* Grozne besede! Ljudstvo, te li ni strah teh besedi? Poganski sodnik hoče vsaj na zunaj sum svoje krivde odvrniti: jaz sem nedolžen nad krvjo tega Pravičnega, in ti kličeš: *Njegova kri naj pride na nas! Tresi se! Prišla bo ta kri na te, a se bo spremenila v žgoč strup in ti prinesla grozo in strah.* Si li pozabil, narod judovski, da je malo poprej tvoj zavrženi Mesija se zjokal nad tvojo trdovratnostjo rekoč: *Da bi spoznalo tudi ti in zlasti ta svoj dan, kar ti je v mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi. Ob enem je pa zažugal Jeruzalemu grozno kazen, ki jo sedaj nad-se kličeš: Prišli bodo dnevi nad-te in tvoji sovražniki te bodo obdali z nasipom in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani in bodo v tla pomandrali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu; zato ker nisi spoznalo časa svojega obiskovanja.* (Luk. 9.)

Kazen je klical judovski narod nase z umorom Sinu božjega ter si jo tudi priklical tako grozno, kakršne ne pozna zgo-

dovina. In ta kazen je prišla prav kmalu. Pozneje je neki drug Jezus, sin Ananov, oznanjeval bližajočo se božjo šibo; s pretresljivim klicem je brez odmora po ulicah Jeruzalema vpil: Gorje ti, Jeruzalem, gorje! Prišlo je to gorje. Rimski vojvoda Tit je pokončal silno mesto do tal. Ko je po razdejanju mesta ogledoval Tit trdno ozidje, je vskliknil: „Bog je vodil to vojsko za nas; človeške roke bi ne premogle nič proti tem trdnjavam.“ En milijon in stotisoč Judov je bilo izgubilo svoje življenje; drugi so bili izgnani iz dežele in razkropljeni po celem svetu kot živa znamenja strahovite kazni božje.

Vas je strah, ako čujete, kako je zadela težka roka Gospodova trdovratne jude; h krati pa tudi obsojate črno nehvaležnost judovskega ljudstva. O da bi vam le ne bilo treba obsojati tudi svojo nehvaležnost do istega Zveličarja! Nismo li tudi mi enaki nehvaležniki, kakor Judje, morda celo še večji? O le obrnimo svoje oči v se in bodimo odkritosrčni. S potrjim srcem moramo spoznati, da je celo naše življenje nepretrgana vrsta pregreh in nezvestob do Kristusa. Nehvaležni smo; ne samo da nismo ljubili svojega Zveličarja, kakor je On zaslužil v toliki meri, izsilili smo mu tožbo psalmistovo: kakor mrlič sem v vašem srcu, pozabili ste name! O ko bi samo pozabili nanj! Kolikokrat smo grešili smrtno, tolikrat smo ponavljali križanje Kristusa, tako ne govorim jaz, ampak sam sv. Pavel. Premisli in prevdari! Pri vsakem smrtnem grehu se je spremenilo tvoje srce v Pilatov dvor in ti si posnemajoč nehvaležne Jude klical s svojo kletvino, s pijančevanjem, z nečistostjo in drugimi hudobijami: Na križ z Jezusom, na križ! Pilatov dvor je vsaka hiša, iz katere je izginilo krščansko življenje, v kateri se sliši kletev in sramotenje, kjer zanikrni stariši vzrejajo svoje otroke za križavce in mučilce Kristusove, kjer vladata pohujšanje in zapeljevanje. Pilatov dvor je postal dandanes cel svet; saj je duh sveta zoper Kristusa in njegovo cerkev. Je tudi dandanes polno farizejev, ki šuntajo z besedo in časopisi ljudstvo k sovraštvu do Kristusa, da vse vprek kliče grd, strašni klic: Proč s Kristusom iz družin, iz stavodajalnih zborov, proč ž njim iz človeške družbe; na križ ž njim! Oj kaka nehvaležnost, kakšna zloba! Nehvaležnost Judov je prešla na sedanje krščansko ljudstvo. Med temi zopernimi kričečimi glasovi: Proč ž njim, na križ ž njim! pa spozna žalostni Jezus tudi tvoj glas in se začudi, da si tudi ti med njimi! Tudi ti! Zdi se mi, da tvoj Zveličar govori tebi očitajoče besede, katere

je govoril Savlu na poti v Damask: *Savel, Savel, kaj me preganjaš?* Kristjan, sin moj, hči moja, kaj me preganjaš? S čim sem zakrivil, da si tako sovražen proti meni? Kakšno tožbo imaš proti meni? Ti me vprašaš, kdo da sem? Vedi: jaz sem Jezus, tvoj Bog, ki sem postal človek, da bi te rešil večne pogube . . . Koliko me je stala tvoja duša . . . Poglej moje rane in prevdari sam, ali sem vreden tvoje ljubezni ali tvojega sovraštva? Jaz sem Jezus, ki me ti preganjaš! Kakšno nasprostvo v besedah: jaz, tvoj Odrešenik, tvoj dobrotnik in ti moj sovražnik, kakšna nehvaležnost! —

ln še sedaj ponavljam kljub tvoji nehvaležnosti nekrvavo daritev nove zaveze, kakor nekdanj na križu; v vsakem sv. obhajilu ti dam svoje meso in kri, da okrepeš svojo dušo. Pomisli vendar moje neštivilne dobrote . . .

Sin Krezov je bil od rojstva mutast in ni mogel govoriti. Nekoč pa, ko je videl vojaka, kako je zavihtel meč, da bi očeta Kreza presekal, je naenkrat zavpil: O človek, ne umori kralja! Ravno tako tebi kličejo vse dobrote Zveličarjeve: Ne preganjaj, ne umori svojega Gospoda in kralja; jenjaj od svojih hudobij in daj slovo grehu, da te ne zadene strašna beseda sv. Pavla: Kdor ne ljubi našega Gospoda Jezusa Kristusa, naj je preklet!

Iz Savla je postal spokorni Pavel, izvoljena posoda božja. Neskončno ljubeznjivo Srce Jezusovo ga je pritegnilo nase, iz grabežljivega volka je postal krotko jagnje, gorečnik za Jezusovo vero. Kako dolgo pa vabi Vas, duše krščanske, mili Zveličar, kakor je vabil bivalce Jeruzalema: „Jeruzalem, Jeruzalem, koliko krat sem hotel zbrati vas, kakor zbira koklja piščeta pod svoje peruti.“ A pristavil je žalostno: a ti nisi hotel! Bo li mili Jezus moral tudi pri tebi pristaviti besede: ti nisi hotel? Z nehvaležnimi Judi si vpil: na križ z Jezusom, ter si ponavljal mnogokrat njegovo smrt; s Pilatom si iz strahu pred ljudmi mnogokrat hudo žalil Boga. Maščujoča roka božja je zadela Pilata in nesrečno ljudstvo Judovsko. Bo li zadela tudi tebe? Strašno je pasti živemu Bogu v roke! Ko so Kore, Daton in Abiron po krivem si prisvajali duhovenstvo, se je odprla zemlja in jih požrla. „Bežimo“, so vpili okoli stoječi Izraelci, ko so čuli vpitje nesrečnih pogreznjenih; „bežimo“, da tudi nas kazni ne zadene. Tudi nam vsem veljajo te besede, ako vidimo nesrečo Pilatovo in gorje Judovskega ljudstva: da nas ne zadene enaka strašna kazni, bežimo v naročje Jezusovo, oklenimo se njegovega preusmiljenega Srca,

hitimo brez odloga k spovednici, ki je tron usmiljenega, hitimo k altarju, kjer nas čaka usmiljeno jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. In tu hočemo klicati: Tvoja kri naj pride na nas, a ne v maščevanje, pač pa v blagoslov! O presveta rešnja kri, pridi nad nas vse, očisti nas; pridi nad grešnike ter jih gani; pridi nad one, ki so v zmoti, ter jih pripelji k pravi čredi! Pridi nad pagane in jude ter jih razsvetli; zedini nas vse, da javno in neustrašeno spričujemo pred svetom vero na Zveličarja našega Jezusa, da se naša doslej mrzla srca vnamejo v goreči ljubezni zanj, ki nas je s svojim božjim srcem ljubil brezmejno in nas še ljubi z neskončno ljubeznijo. Mili Jezus, ah, ko bi mogli imeti srca vseh ljudi, z vsemi bi te ljubili, kakor zaslužiš. O Srce Jezusovo, krvava žrtev za grešnike, usmili se nas! O žalostna mati Božja, mati Križanega, prosi za nas! Amen.

Fr. Rihar.

2. Nauki iz evangelija.

Jezus je rekel Filipu: Od kod bomo kupili kruha, da bi ti jedli. Jan. 6, 5.

Ko je Jezus zvedel, da je dal Herod svetega Janeza Krstnika umoriti, se je umaknil čez Genezareško jezero v puščavo. Seveda ni bežal pred Herodom iz strahu, ampak po božjih naklepih, ki so uro Jezusove smrti določali za poznejši čas. Ob enem je Gospod hotel svojim apostolom privoščiti počitka; prišli so namreč ravno s svojega prvega apostolskega popotovanja in so Jezusu pravili, kaj so storili in kako so učili. Najimenitejši vzrok pa, da je šel Zveličar v puščavo, je bil njegov namen: s čudežnim pomnoženjem kruha množico, ki bo prišla za njim, opozoriti na nebeški kruh, sv. Rešnje Telo, katero bo zanje kruh življenja, ki traja vekomaj. Precej nato namreč beremo v evangelju sv. Janeza (c. 6), kako jim je Gospod obljubil samega sebe v jed in pijačo in jim pojasnil velik pomen sv. obhajila.

Pojdimo danes v duhu z Gospodom v puščavo gledat, kaj se tam godi. Videli bomo, kako goreče se ljudstvo oklepa svojega učenika, kako mu Jezus zato poskrbi ne samo za dušno, ampak tudi za telesno hrano: iz tega se bomo učili, da posnemajmo gorečnost teh ljudi v poslušanju božje besede in v skrbi za zveličanje svojih duš, ako hočemo, da bo Gospod blagoslovil tudi naše posvetne zadeve, težnje in prizadevanja.

1. Evangelij nam pripoveduje, da, ko je šel Jezus čez galilejsko morje, je šla za njim velika množica iskat ga v puščavo. Ne smemo pa misliti, da je bila pot lahka, le nekaj izlet iz radovednosti, za kaj takega je bila pot predolga. Velika večina jih je morala iti okoli jezera peš, ker čolnov za pet tisoč mož z ženami in otroci ni bilo zadosti. Pota pa je bilo za par dobrih ur. Seveda so bili nekateri tudi bližje. Mnogi so tedaj morali iti zgodaj na pot. Kaj pravite, ne osramoti ta gorečnost marsikaterega kristjana, ki jutranje ure prespi, pozneje pa nima časa, da bi obiskal svojega Zveličarja, ki prebiva med nami in pričakuje našega češčenja, naših prošnja? O koliko jih je, ki bi se lahko udeležili sv. maše tudi v delavnik, pa so preleni za to.

Izraelci so morali zgodaj zjutraj nabrati si mane, če so hoteli imeti kaj jesti: zakaj ko je solnce posijalo, je mana zginila. Prvenci ljudi in živali in poljskih pridelkov so bili v stari zavezi posvečeni Bogu. Naj bi tudi kristjani prve trenutke vsakega dne posvetili in darovali Bogu, po zgledu in nauku Zveličarjevem, ki je *zjutraj zgodaj vstal in šel, ter se podal v puščavo in je tam molil* (Mark 1, 35), ki se vsako jutro daruje Bogu Očetu pri sv. maši v hvalno, zahvalno, spravno in prosivno daritev za žive in mrtve.

2. Evangelij nam pripoveduje, da je hotelo ljudstvo Jezusa slišati, pa tudi prejeti pomoči od njega v raznih potrebah in boleznih. (Mat. 14, 13—23.) Znalo je porabiti priliko časa milosti. *Velik prerok je vstal in Gospod je obiskal svoje ljudstvo!* je klicala množica, in zopet: *On je resnični prerok, ki ima na svet priti!* Zdrava in po sv. veri razsvitljena pamet nam pravi, da bi brez Boga ne mogli živeti, ne kaj dobrega, zaslužljivega storiti. Saj pravi sv. Pavel: *Iz njega, in po njem in v njem je vse.* (Rom. V. 36.) *V njem živimo, se gibljemo in smo* (Act. ap. 17. 28.) *Bog je namreč, ki dela v nas hoteti in dopolniti po svoji (dobri) volji.* (Fil. II. 13.) Zato pravi Gospod Zveličar sam: „Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more roditi sadu sama od sebe, ako ne ostane na trti: tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, on rodi veliko sadu: ker brez mene ne morete nič storiti.“ (Janez 15. 4. 5.)

Tedaj, ako človek brez Kristusa ne more ničesar storiti za svoje večno življenje, zakaj se nekateri kristjani tako malo ali pa nič ne menijo za Kristusa? In ako človek tudi v natornih rečeh nič

ni, nič ne*premora brez Boga, zakaj se tedaj nekateri ne zmenijo za Boga? Zato, ker so v svoji ošabnosti slepi, ker hočejo neodvisni biti, kakor zavrženi angeli, ker hočejo sam svoj bog biti, kakor Adam in Eva, ki sta kači verjela, da bosta kakor bogova, ako jesta od prepovedanega sadu.

O mnogo jih je, ki ne posnemajo ljudstva iz današnjega evangelja, ki nočejo poslušati Jezusa, nočejo hoditi za njim.

3. „Ko je tedaj Jezus oči vzdignil, je videl, da je silno velika množica prišla k njemu“, in se jih je usmilil, ker so bili kakor ovce, katere nimajo pastirja, in jih je začel učiti. (Jan. 6. 5. Mark. 6. 34.) Govoril jim je o božjem kraljestvu, o njegovi pravici, lomil jim je dušni kruh do večera. In ljudstvo se ga ni naveličalo poslušati. V plačilo za gorečnost v skrbi za dušo pa je Gospod s čudežem dokazal resničnost svojih besed: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo privrženo*. Preskrbel je s čudežem pričujočim potrebnega živeža.

Predragi, besede: *Iščite* veljajo tudi nam. Božji blagoslov bo prišel nad naša polja, na naše delo le, ako ne bomo zanemarjali Boga in svoje duše. Isti Bog, ki je pet hlebov kruhov pomnožil in razdelil med več kot pet tisoč ljudi, isti Bog pomnožuje tisto malo žitnega zrnja, ki ga vsejemo, v bogato žetev.

Sicer pa Jezus ni rekel: *Iščite le*, ampak: *Iščite najprvo*. Saj tudi ljudstva ni obdržal pri sebi v puščavi, ampak je je poslal domu, da naj gre po svojih opravilih. Zakaj človek ne more iskati božjega kraljestva in njegove pravice, pri tem pa zanemarjati svoje dolžnosti: od česa si pa živel, ako bi vedno le molil in v cerkvi tičal; le en svetnik je bil, ki mu je krokar kruh nosil. Tedaj skrb in delo za posvetne potrebe mora biti, toda to ne sme ovirati naših skrbi in dela za našo dušo; saj pravi Jezus: *Kaj pomage človeku . . .*

4. Lahko si mislimo, s kakimi čuvstvi v srcu, s kakim pričakovanjem je ljudstvo v trumah posedlo po tleh, ko so mu apostoli povedali to povelje Gospodovo. Tihota je vladala mej njimi, zbranost in spoštovanje se jim je bralo na obrazih; in ko je videlo, kako je vzdignil Zveličar svoje oči proti nebu, kako je molil in blagoslovil kruh, je gotovo tudi ono v molitvi se združilo z Gospodom. Kaj pravite, kako se pa pri nas mej kristjani godi pri mizi? Ko bi mogle mize govoriti, znale bi povedati, kje se moli pred jedjo in po jedi, kje je zmernost doma, kje pripoznavajo ljudje z molitvijo in hvaležnostjo, da je *vsak*

dober dar, vsako popolno darilo od zgoraj in pride od Očeta svetlobe, po besedah sv. Jakoba. (1, 17.)

„Ko so bili pa nasičeni, reče svojim učencem: *Poberite kosce, kateri so ostali, da konca ne vzamejo.*“ Zmernost in varčnost je vladala pri Gospodovi mizi kristjanom v zgled in posnemanje.

Rekel sem v začetku, da je šel Zveličar tudi zato v puščavo, ker je hotel s čudežnim pomnoženjem ljudstvo pripraviti na svoj nauk o nebeškem kruhu, o svojem sv. Rešnjem Telesu. Čudežno pomnoženje telesnega kruha naj bi jim bilo v dokaz, da more tisti Bog, ki je s peterimi hlebi nasitil pet tisoč mož, tudi čudežno samega sebe dati v jed. Sv. cerkev pa nam dá ta evangelij brati današnjo nedeljo, ker nas hoče pripraviti na velikonočno sv. obhajilo. Kaj naj vam rečem kot njen zastopnik o tem? Ali morebiti to, da pojdite vsi za velikonoč k sv. obhajilu? Pa ta dolžnost vam je že tako znana iz cerkvenih zapovedi in upam, da niste samo kristjani po imenu, ampak tudi v življenju. Ali naj vam priporočam, da pristopite vredno k Gospodovi mizi? Pa saj so vam znane besede sv. Pavla, ki pravi: *Naj torej človek samega sebe presodi in tako naj je od tega kruha in pije od keliha. Zakaj kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega.* (1. Kor. 11, 28, 29.) Le toliko rečem: Kristjan, ako te ni volja opraviti dobre spovedi, ako misliš priti le po rdeči listek, za poboljšanje ti pa ni mari, ostani rajši doma, ognil se boš s tem božjega ropa po nevredni sveti spovedi in nevrednem sv. obhajilu, spovednikom boš pa prihranil trud, in drug bodo ložej prišli na vrsto. O dolžnosti tedaj, prejeti o velikonočnem času sv. obhajilo in sicer vredno, mi ni treba govoriti, pač pa vas hočem opozoriti, kako je prejmite, da vam bo kaj koristilo. V današnjem evangelju imamo migljaj za to. Ljudstvo je bilo lačno: bolj pa ko je človek lačen, bolj mu tekne jed, kaj ne da? Glejte, to velja tudi o duhovni jedi, sv. Rešnjem Telesu. Bolj, ko bo tvoje srce prejemljivo zanj, večji bode tudi učinek sv. obhajila. Tvoje srce pa je toliko bolj prejemljivo za sv. obhajilo in njegove koristi, kolikor večje imaš hrepenenje po tem angelskem kruhu. Obudi tedaj pred sv. obhajilom kar najbolj moreš veliko hrepenenje po Gospodu. Po sv. obhajilu pa uporabi dragoceni čas Gospodove pričujočnosti v svojem srcu. Glej, tvoj Jezus je prišel kar obložen z milostni v tvojo dušo: dal ti jih bo, ako boš prosil zanje. Odpri tedaj svoja usta,

potoži mu, kar te teži in peče. Potoži mu najprvo svoje dušne težave, svojo slabost v dobrem, prosi ga stanovitnosti v čednostih, priporoči se mu za pomoč v skušnjavah: če te pa stiskajo tudi posvetne težave, razloži mu tudi te in prosi, naj ti pomore, ako je njegova sv. volja in tebi v zveličanje, sicer pa ti naj dá potrpežljivosti. Po zgledu ljudstva v puščavi ga naredi za kralja svojega srca, prisezi mu pokorščino, daruj se mu vsega. Tako sv. obhajilo ti bo koristilo.

Kristjani! Sklenite danes vse storiti, da se dobro pripravite za prejem sv. zakramentov. Kristus naj bo res kralj vašega srca. ne pa samo ptujec, ki eno noč in en dan dobi prenočišče in stanovanje, potem pa mora gledati, da se kmalu zgubi iz vašega srca. Judovsko ljudstvo ga je hotelo imeti za kralja, pa se mu je odtegnil: nam pa dopušča in tudi ukazuje, da ga častimo kot kralja. Oklenimo se ga z vso zvestobo, poplašal nam jo bo kraljevo. Amen.

P. J.

Peta postna nedelja.

1. Postne pridige o Kristusovem trpljenju.

V. Kristus nese svoj križ.

In je nesel svoj križ ter je šel ven na kraj, ki se menuje Golgota, t. j. kraj mrtvaških glav. Jan. 17.

Kaj se godi v Jeruzalemu? V celem mestu vre, na tisoče ljudstva je zbranega pred rimsko sodno hišo, na tisoče jih dere skozi mestna vrata ter postavajo ob poti, ki vodi na Golgoto, nekaj jih pa hiti na vrh hriba. Glej, ondi tešejo velik težak križ in ga med divjim krikom vlečejo pred sodno hišo; drugi v naglici nosijo skupaj lestve, žeblje, vrvi, kladiva . . . Vprašaj mimo-idočega: „Prijetelj, postoj malo in mi povej: Zakaj pa je vse mesto pokonci in čemu tele priprave?“ „Ali si mar“, tako ti odgovori urno, „ti edini tujec v Jeruzalemu, da ne veš, kaj se je ravnokar zgodilo? Oblastnik Poncij Pilat je obsodil v smrt Jezusa iz Nazareta, ker se je delal Sina božjega in kralja Judov in ravno sedajle ga bodo peljali na morišče.“ In odhiti mimo. Kako? Jezus naj umrje? On, najčistejši in najsvetejši, brezmadežni

Sin božji, Odrešenik in največji dobrotnik Judovskega naroda in celega človeštva, naj umre sramotne, nasilne smrti? Da, umreti mora in sicer še ta dan. Po rimski šegi obsojenca niso smeli gnati takoj v smrt; počakali so z izvršitvijo obsodbe vsaj en dan, da se je mogel posloviti od sorodnikov in prijateljev, ter da so ga v tem času tudi pogostili z jedjo in pijačo, kakor je še danes navada. A za ubozega Jezusa ni veljala nobena postava več, nobeno usmiljenje. Judje v svojem sovraštvu ne morejo počakati tudi ne enega dneva, še isti dan skoraj je moral umreti, in Pilat, ki se je v svojem omahovanju popolnoma udal ljudstvu, je temu privolil. Pridruživa se, dragi moj, v duhu danes žalujočim ženam Jeruzalemskim, žalostni Materi božji in sv. Janezu ter sočutno premišljujeva, kako

1. Jezus sprejme križ na svoje rame in kako ga nosi in

2. kako naj tudi vsak kristjan nosi svoj križ za njim.

1. Veliki petek dopoldne je; solnce stoji že precej visoko. Pilatova sodba je vže razglašena po mestu in okolici. Ljudstvo hvali Pilata in kriči in vriska od veselja, da odmeva po ulicah in trgih. Vresničujejo se besede Jeremijeve: *Nad teboj odpirajo svoja usta vsi tvoji sovražniki, žvižgajo in z zobmi škripljejo rekoč: Požrimo ga! Glej, to je tisti dan, ki smo ga čakali, doživeli in videli smo ga.* Kmalu bo za križanje vse pripravljeno; rabelji in vojaki hite . . . Tamle na dvoru Pilatove palače pa sedi obdan od straže nedolžni trpin Jezus ter čaka, da ga odpeljejo v smrt. Glej ga, od vseh je zapuščen, na rokah je zvezan, ves prašen, poten, krvav ter razmesarjen, obraz mu je okrvavljen, glavo mu muči bodeča krona, lasje so mu sprijeti od krvi; stresa ga mrzav vsled prelite krvi in obilnih ran . . . Duša mu je žalostna, *njegovo srce je kakor raztopljen vosek v njegovem telesu* (Ps. 21.) Pa vendar udano moli: „Prav tako, Oče, kakor je tebi všeč. Ti veš, da sem ti bil vedno pokoren, kamor si me poslal; šel sem v Betlehem v raztrgan hlev, bežal sem v Egipt, med neverno, pagansko ljudstvo, sedaj pa je napočil dolgo zaželjeni čas, da Ti bom pokoren do smrti na križu. Oče, zgodi se tvoja volja!“

Kar planejo rablji nanj, mu strgajo sramotilno obleko raz života ter ga oblečejo v njegovo lastno obleko, da bi pač vsakdo

mogel na prvi pogled spoznati sovražnega Nazarejca; nato ga pehajo med satanskim smehom na mesto, kjer je ležal na tleh križ. Jezus stoji pred križem, orodjem njegove smrti in znamenjem odrešenja! Kako ga milo pozdravlja: „O bodi mi srčno pozdravljen, dragoceni sv. les, po katerem so zdihujoč in moleč koprneli narodi tisočletja. Iskal sem te 33 let, našel sem te; postal boš kmalu altar, ter boš nosil sv. Rešnje telo, božje Jagnje, ki bode odvzelo grehe sveta!“ Nato poklekne predenj (Katar. Emerih), ga srčno objame z obema rokama ter poljubi. Sedaj ustane Jezus ter si pusti z nebeško potrpežljivostjo in veseljem od rabljev naložiti grenki križ; z ranjenimi in tresočimi rokami ga objame, pritisne ga na svoj krvav obraz ter na svoje božje Srce; ž njim pa v duhu vse, vse uboge grešnike, katerih grehe nosi. Ljubezeni stori vse, da, hoče storiti celo več, kakor premore. Prevelika teža križa vtisne rob križa v Jezusovo ranjeno ramo ter tišči na Gospoda, da se mora globoko upogniti; močan in spočit mož bi komaj mogel nesti tako težak les, kako ga bode pač mogel nesti Jezus, ki je bil popolnoma oslabeled vsled zgube toliko krvi, ves utrujen od suvanja rabljev ter izmučen od neprestanega trpinčenja?

Opotekajoč se stopa Jagnje božje s težkim bremenom na ranjeni rami skozi mestna vrata. Krviželjno in našuntano ljudstvo, ki je izsililo smrt Jezusovo, ga spremlja, pa ne iz usmiljenja, temveč iz mrzle radovednosti, da vidi, kako bode znal umirati On, ki je druge učil, druge tolažil, On zavrženi kralj in Mesija. Sedaj je pozabljeno vse, kar je učil, kako je ljubil! Nihče nima več zanj hvaležne besede, sočutnega pogleda med tisoči, ki tiščé v bližino. Gledavcev je polno po strehah in mestnem zidovju ter ob potu. Kako globoko ponižanje za Sina božjega, ki je postal v očeh množice *smrti vreden hudodelec, sramota ljudi in izvrj ljudstva*, kakor pravi psalmist: *Vsi, ki me gledajo, me zasmejujejo.* (Ps. 21.) Morda se temu ali onemu izmed množice obudi čut usmiljenja, rad bi spregovoril kako besedico, da bi olajšal Jezusu trpljenje; a ko vidi srditost ljudstva, mu zapre usta strah pred ljudmi; zato danes neče nihče poznati Kristusa, nihče biti njegov prijatelj. In ta bolečina pritiska bolj na dušo Gospodovo, kakor tišči les križa na njegovo sv. Telo; bolj ga peče v srce ta nehvaležnost, kakor neštete rane, ki se pri težavni nošnji križa zopet in zopet odpro, in ga strašno skelé; kamor stopi, se poznajo krvavi sledovi njegovih ranjenih nog. Moči Jezusove po-

jemajo; saj tudi ni čuda; ubogi Zveličar ves utrujen in ranjen, komaj, komaj vleče za seboj težki križ; ker je bila pot robata in kamenita, se je stresal život Jezusov pod težo križevo ter mu še pomnožavel bolečine. A najhujše je bilo to, da mu biriči in vojščaki niso dali nobenega oddiha, temveč so mu otežali breme, kar so le mogli. Pehali so ga, bili, suvali, z vrvmi sem in tje vlačili. Videli ste vže večkrat trdosrčnega voznika, kako divje kolne in surovo bije po vprežni živali, ki se zastonj napenja, da bi premaknila vprego. Mnogo grše so ravnali neusmiljeni mučilci z Jezusom . . . kateremu naposled poidejo moči . . . Glej, njegovo oko gleda strmó, glava se mu nagne v stran, kolena se mu sklonejo, slabosti ga napadejo in — Jezus pade na tla, nanj pa zagromi križ z vso svojo težo. Žene zajokajo na glas od sočutja, farizeji zaškripljejo z zobmi . . . Grešnik, poglej, kaj je storil tvoj greh! Kralj nebes leži v prahu na zemlji! *Črv in ne človek*, pravi Izaija. Zavest se vrne ubogemu Jezusu, ki je bled kakor smrt. Vojaki kolnejo, ga bijejo s sulicami in gorjačami in ga priganjajo in silijo, naj urno vstane; prizor, vreden našega sočutja in žalovanja. A surovi rabelji uvidijo naposled, da milovanja vredni Jezus ne more naprej, če mu bremena ne zlajšajo; bojé se, da jim vsled velike slabosti in strašnega padca umrè na poti. Sovražniki Kristusovi se torej prvič bojé za življenje Kristusovo! Ne, umreti ne sme prej, umreti mora sramotno na križu, to je trden sklep farizejev; tej sramoti ne sme oditi: *Proklet, kdor visi na križu*, to prokletstvo mora biti delež sovražnega Nazarejca. Dobiti morajo koga, ki naj pomaga nesti križ Jezusu. A kdo bode sploh hotel nesti sramotni les? Vsi se plašno umikajo. Kje ste, apostoli Jezusovi, da bi pomagali svojemu učeniku? Kje si, Simon Peter, ki si zatrjeval, da hočeš iti v smrt z Gospodom? Neki drugi Simon je bil, ki je osramotil Simona Petra. V bližini Jeruzalemskega mesta je bival neki Simon iz Cirena v Afriki ter je ravno ob tem času prišel iz okolice v mesto k praznovanju ali pa da bi kaj zvedel o Gospodu. Kako se je pač ustrašil dobri mož, ki je nevede in po naključju prišel v ravno največji hrup; zgrozil se je, ko je ugledal Zveličarja v tako žalostnem položaju na pol mrtvega ležati na cesti, okrog njega pa vpijoče in razgrajajoče vojščake in biriče, ki sami niso vedeli, kako bi Jezusa spravili naprej. Cirenejec se, nekaj iz radovednosti, nekaj iz sočutja, pririje prav blizo Zveličarja. Vojščaki opazijo tega krepkega moža ter ga zgrabijo, veleč mu, naj nese križ; Simon

se brani, se upira s silo, češ, te sramote pa že ne! Ali zastoj! Prisilili so ga, pravita oba evangelista Matevž in Marko. Ko je pa videl prav blizo Gospoda tako zapuščenega in stiskanega in je Jezus svoj mili pogled nanj vprl, je bil njegov strah in sram premagan; s svojimi krepkimi žuljavimi rokami zagrabi križ in ga nese pogumno za Zveličarjem, ki je sedaj prost in se dvigne s težavo ter nadaljuje svoj križev pot. O srečni mož, kaj si pa čutil v tem trenutku, ko si z junaškim pogumom, četudi nevede, skazal svojemu Bogu in Zveličarju tako ljubav? Blagroval je Gospod tiste, ki se usmilijo radi njega ubogih in zatiranih, ti si si pa naredil Gospoda samega za dožlnika. Njemu, ki nosi nebo in zemljo z močjo svoje besede, si pomagal nesti krvavo breme! Kake misli so te navdajale, ko te je porosila tako dragocena sv. Rešnja kri, ko si na lastnih ramah nosil drevo odrešenja, zastavo zveličanja — sv. križ. Jezus je našel prvega učenca svojega križa, prvega nosilca križa. Blagor ti, Simon Cirenejec, ta pot te ne bo pripeljala v Jeruzalem, pač pa gotovo v nebeški Jeruzalem, ker si zvesto hodil za krvavimi stopinjami svojega Zveličarja; blagoslov Zveličarjev je zadel tudi tvoja dva sinova, Rufus je postal škof, Aleksander je prelil kri za Jezusa. Sreča zate in tvojo družino, ker si v dejanju izvršil naročilo Zveličarjevo: *Kdor hoče moj učenec biti, zatajaj sebe, vzemi križ in hodi za menoj!*

II. Kaj bi storil ti, ko bi bil oni veliki petek v Jeruzalemu na poti na goro Kalvarijo in bi videl usmiljenega Simona, kako pomaga nesti križ ubogemu Jezusu. „Hvala ti, vrli mož, Bog ti povrni to dobroto“, tako zahvalo bi dal milosrčnemu možu. Če si pa močan, bi tudi sam stopil k Jezusu ter mu odvil breme križa, pa bi ga dejal na svoje rame. Kaj ne, da bi storil to? Saj bi ti srce ne dalo storiti drugače, ker ljubiš Jezusa srčno. A žal, da tega sedaj storiti ne moreš in Jezus tega tudi od tebe ne zahteva. Nekaj družega pa je, kaj zahteva mili Odrešenik od vsacega svojih učencev, da namreč vsak kristjan za Jezusom nosi svoj križ. Učenik veli: *Kdor hoče biti moj učenec, zatajaj sebe, vzemi križ in hodi za menoj!*

Sv. Avguštin je v neki pridigi o trpljenju Jezusovem rekel te le besede: „Začetnik vse svetosti je na križu viseč naredil oporoko ter je zapustil apostolom preganjanje, judom svoje telo, nebeškemu Očetu dušo, blaženi Devici ljubljenega učenca svetega Janeza, roparju raj — kristjanu pa, ki hoče pokoro storiti, je zapustil kot dedščino — svoj križ.“

Da, križ, to je tudi naša dedščina, naš delež. Ker je pa križ Jezusov pretežak za človeške rame — saj nihče ni v stanu pretrpeti toliko, kolikor je pretrpel božji Zveličar, zato deli on večje in male koščke svojega križa vsakemu po njegovih močeh in zmožnostih. Ti koščki križa imajo razna imena kakor: revščina, stiska, zaničevanje, zasramovanje, preganjanje, skušnjava, zapuščenost, hudobni jeziki, bolezen, smrt . . . Pa kaj bi jih našteval, ker jih je legijon; tudi nepotrebno se mi zdi, ker križe pozna vsak sam ter čuti njihovo grenkost in težo. Ubežati pa jim ne moreš; čakajo te povsod; beži kamor hočeš, ubežal jim ne bodeš.

Če nam je torej dal ljubi Zveličar križe, hoče on, da jih nosimo in ljubimo tako, kakor je nosil in ljubil on sam svoj križ. Objel ga je srčno, poljubil in radovoljno zadel na svoje rame; ni se hotel ločiti več od njega do svoje smrti, zato se je dal nanj z žebli trdo pribiti. Posnemaj v tem svojega Gospoda in Učenika, saj nas opominja on: vzgled sem vam dal, da storite tudi vi, kakor sem jaz storil. Vedi in ne pozabi, da ti Bog pošilja križe iz očetovske ljubezni, ker ti dobro hoče. Jezus svojim zvestim učencem daje piti iz istega keliha, iz katerega je pil sam — namreč iz keliha trpljenja, je rekla bl. Angela Folinjska. Pokaže ti s tem svojo naklonjenost. Blažena Marjeta Alakok je nekoč šla k sv. obhajilu. Kar se pred njenimi očmi zasveti sveta hostija v solnčnem žaru tako, da svitlobe njeno oko skoro ni moglo prenesti. Sredi žarne luči pa je ugledala Gospoda s trnjevo krono v roki; to trnjevo krono je položil Gospod zvesti služabnici na glavo, rekoč: „Hči moja, sprejmi to bodečo krono kot predpodobo one krone, ki ti jo bom poslal kmalu, da boš podobna meni.“ Ta napoved se je uresničila. Kmalu nato je vsled udarca v glavi čutila tako silne bolečine, da ni mogla spati niti glave položiti na blazino; bolela jo je glava tako, kakor bi bila vsa razbodena od ostrih trnjev. In te bolečine je nise več zapustile celo življenje. A dobra učenka Zveličarjeva ni tožila, nasprotno še zahvaljevala se je za neznosne muke: „Jaz sem bolj dolžna zahvaliti dobrega Zveličarja radi te dragocene krone, kakor ko bi mi dal vse kraljevske krone sveta.“ Imenovala je bolečine darove božje ljubezni.

Sveti cesar Henrik je ležal na svojem gradu hudo bolan. Pa ni tožil, ampak je dejal: „Bog nam pošilja telesne bolezni, da nas ponižne ohrani; ako nas tepe, je to znamenje, da nas ljubi.“

Tako so svete duše sprejemale s hvaležnostjo iz rok božjih križe ter bile Bogu zanje hvaležne in so jih voljno ter potrpežljivo nosile. Trpele so v življenju s Kristusom ter si s trpljenjem in križi zaslužile lepo nebeško krono. Tudi jaz in ti ter vsak kristjan, vsi bi morali poljubovati roko božjo, ki nam pošilja križe, ter tudi te voljno nositi kot znak božje ljubezni in da s tem postanemo podobni križanemu Zveličarju. Pa žalibog, kje najdeš dan-danes ljubezen do križa? Ne bi bilo prav, ko bi rekel, da ni več izvoljenih duš, ki križe z ljubeznijo sprejemajo. Prav veliko število kristjanov pa je, o katerih moram z žalostjo reči, *da so sovražniki križa*. Branijo se z vsemi močmi križa, se jezé nad njim, ga z nekako razdraženostjo nosijo, nekateri celo kolnejo božjo roko, ki ga jim pošilja. Mehkužno, brez vseh težav in bolečin in nasprotovanj hočejo živeti, po samih rožah hoditi, če jih pa le zbode na poti življenja trn trpljenja, se pa jezé, rohné — križ jim je zopern — torej proč ž njim. Ker mu pa uiti ne morejo, ga nosijo z jezo in so tako že na tem svetu najnesrečnejši ljudje — sovražniki križa — *njih konec je poguba*. (Filip. 3.) Znabiti si bil tudi ti sedaj med tem nesrečnim številom sovražnikov križa? Če si bil, objokuj pred križanim Zveličarjem svojo slepoto ter skleni za naprej voljno sprejemati iz rok božjih vse trpljenje, zoprnosti in križe, ki jih Bog zate za prav spozna. Da boš tem udanejše mogel trpeti in križ nositi, pomni tole:

Ti si grešnik. Ti veš, da si že z enim smrtnim grehom zaslužil večno pogubljenje, pekel z večnimi mukami in večnim obupom. Le pomisli, kaj se to pravi: večne, nedopovedljive muke. Ako torej pomisliš, da bi po vsej pravici moral že davno trpeti v večnem ognju, ali se drzneš godrnjati, ako te pošlje Gospod na zemlji za kratek čas v šolo trpljenja, da te reši za večnost? Mar li ne bodeš hvaležno poljubil roke, ki te kaznuje, ter rekel z Jóbom: *To naj je moja tolažba, da me Bog tepe s trpljenjem brez usmiljenja*. Neki rokodelec — prej velik grešnik — je zbolel za hudo, ostudno boleznijo. Neznanski smrad je odganjal vsakogar iz njegove bližine, nepopisne bolečine so ga trpinčile noč in dan. Ali sredi muke je klical pogostoma: „Moj Bog, jaz sem vse to zaslužil, še več sem zaslužil; usmili se me!“ Tudi ti si še več zaslužil, kakor v resnici trpiš, o kristjan, naj pride še hujše na te, sprejmi kot grešnik vse križe voljno ter govori s spokornim Davidom: *Gospod, pripravljen sem za bič*. (Ps. 37.)

Pomni pa tudi, da ga ni boljšega pripomočka, ki te more oprostiti grešnih vezi in te obvarovati novih pregreh, kakor je križ, trpljenje. Prerok Ozej je tolažil Izraelce radi bližajočih bridkosti: *Gospod bo udaril, pa tudi celil.* (6, 12.) Tako dela Bog. On pošlje telesno bolečino, telesen križ, da ozdravi bolno dušo. Nekateri bi celo življenje, notri do smrti ostali veliki grešniki, ko bi jim Bog ne poslal grenkega zdravila trpljenja, bolezní itd. Bog ne pošlje bolečine in trpljenja nad-te, da bi te trpinčil, pač pa iz ljubezni, da bi te ozdravil na duši in ti greh pristudil. On dela s teboj, grešnik, kakor dela oče z nepokornim otrokom; vzame šibo in nepokorneža kaznuje. Šiba sicer boli otroka, ali bolečina, ki jo naredi otroku, je zanj zdravilna. Križ, trpljenje dela grešniku bolečino, a daje zdravje duši njegovi. Svetega puščavnika Janeza je nekoč prosil zelo bolan brat, da naj ga oprostí težke bolezní in hude mrzlice. Sveti mož pa mu je odgovoril: „Ti želiš nekaj od sebe vreči, kar je tebi potrebno. Kakor se truplo očiščuje z lugom ali z drugimi mazili nesnage, tako se čistijo duše z boleznimi in enakim trpljenjem.“ Zato te opominja sv. Pavel: *Moj sin, ne puščaj vnamar pokorjenja Gospodovega in ne obupaj, kadar si od njega pokorjen. Kogar namreč Gospod ljubi, ga pokori; in tepe vsakega otroka, ki ga sprejme.* (Hebr. 12.) Gorje otroku, za katerega stariši nimajo šibe! Gorje kristjanom, ki živé brez vsacega trpljenja in križa, ker se bode nad njimi uresničila beseda Jobova: *Oni preživé svoje dneve v veselju in v trenutku se pogreznejo v pekel!*

Pa ti si tudi kristjan in križ ter trpljenje sta bistveno združena s krščanstvom tako, da ne moreš reči: jaz sem dober kristjan, ko bi več ne trpel. Ni li iz križa izšlo krščanstvo in sveta cerkev? Ali ni mar cerkev njegova vedno čiščena s trpljenjem in preganjanjem? Katere šteje evangelij srečne, ali mar bogatine, ki živé v vedni sreči in veselicah? Ne. Tem kliče: gorje! Blagruje pa uboge, žalostne, zaradi pravice preganjane. Ali ne zahteva Gospod od vsakega naravnost, da naj nosi križ z udanostjo? *Ako hoče kdo za menoj priti, tako uči On, zataji samega sebe in vzemi vsak dan svoj križ.* (Luk. 19.) Obsodi pa one, ki se branijo trpljenja: *Kdor svojega križa nase ne vzame in ne gre za menoj, ta mene ni vreden!* (Mat. 10.) Da bi pa nihče ne mogel se pri- toževati radi križa in trpljenja, je hodil On sam, Kralj in Gospod naš, po poti trpljenja, ter je prenašal celo življenje revščino in pomanjkanje, preganjanje in zaničevanje, nasprotovanje in sramoto,

dokler ni kot mož bolečin sklenil svojega mukopolnega življenja na križu. Kako bi mogel ti trditi, da si učenec trpečega Zveličarja, če bežiš pred trpljenjem in križem; ima li mehkužni ud prostor pod glavo z bodečim trnjem venčano? Zares resnične so besede sv. Avguščina: „Noben pravi služabnik Kristusov ni brez preganjanja; če ne trpiš nič preganjanja, še nisi začel biti pravi kristjan!“ Pomisli pa tudi, s kako občudovanja vredno potrpežljivostjo in udanostjo je nosil božji Zveličar bitko trpljenje, *kakor jagnje, ki ga peljejo v mesnico, pa ne odpre svojih ust.* (Iz. 2.) Zakaj pa ti vedno in vedno le mrmraš in tožiš pri najmanjših zopernostih? Glej, kako je tvoj Učenik Jezus v vsem hotel samo to, kar je bila volja njegovega nebeškega Očeta: to je moja jed — je dejal — da spolnim voljo svojega Očeta, ki me je poslal. (Jan. 4.) In ko se je bližala ura trpljenja, je molil k Očetu: *Oče moj, ako ta kelih ne more iti mimo mene, kakor da ga pijem, zgodi se tvoja volja, ne kakor hočem jaz, ampak kakor hočeš Ti.* (Mat. 26.) Ta udanost v voljo nebeškega Očeta ga je spremljevala do poslednjega zdihljeja: *dopolnjeno je!* Podvrzi se tudi ti popolnoma volji božji; ako storiš to in voljno sprejemaš iz roke božje tudi trpljenje in muke, nosiš na sebi znak izvoljenja. Sin božji sam imenuje istega, ki spolnuje voljo njegovega Očeta: svojega brata, svojo sestro, svojo mater. (Mat. 12.)

Ako hodiš tako udan po poti križa, čutiš v svoji duši sredi trpljenja nenavaden mir; križ ni zate več križ, pač pa lahko breme, da, celo sladko breme, da lahko rečeš s sv. apostolom Pavlom: *Prepoln sem tolažbe in veselja sredi stisk.* (II. Kor. 7.) Sveto Magdaleno Paciško, ki je bila več let hudo bolna, je nekega dne vprašal spovednik, če veliko trpi; ona je odgovorila: Vedite, da ni noben ud mojega telesa brez bolečin; v mojem srcu pa kraljuje mir in udanost v voljo božjo. Blažena Ivana od križa je kar ljubila bolečine: O kako vesela sem, je rekla, da padajo koščki sv. križa na mojo dušo.

Naposled pa ne pozabi, da te bo ravno križ ponesel v nebesa, zakaj ena sama pot pelje tje in ta je varna in gotova — pot križa. „Skozi mnogo bridkosti moramo iti v kraljestvo božje.“ (Ap. 14.) Sam božji Zveličar je spregovoril tolažljive besede: *Blagor vam, če vas ljudje sramoté in preganjajo in vse hudo zoper vas govore radi mene. Veselite se in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.* (Mat. 5.)

Po nekaterih cerkvah hranijo v zlato in srebro ukovane drobce pravega križa Kristusovega kot velik zaklad. Poljublajo jih pobožno kot dragocen spomin trpečega Zveličarja. Dragocenejši, kakor ti koščki križa Kristusovega, so križi in trpljenje, s katerim nas Bog obiskuje. Kdor ima košček pravega križa, ta še zato ne pride v nebesa, kdor pa muke, bolečine in križe hvaležno sprejema iz roke božje ter jih nosi udano iz ljubezni do Boga za križanim Zveličarjem, mu bo križ varen ključ do nebeških vrat. Sv. Regina ležeča v ječi, vsa razmesarjena od bičev, je videla velik križ, ki je segal od zemlje do nebes; na vrhu križa pa je stal golobček z vencem v kljunu. Obenem je pa čula besede: „Tvoje muke bodo za te lestvica v nebesa.“

Via dolorosa, t. j. pot trpljenja se imenuje ona pot, po kateri je vlekel naš dobri Zveličar težki križ, ter jo pojil s svojo krvjo. Tudi življenje tvoje, o kristjan, je pot trpljenja, križev pot — tje do smrti. Stopi pogumno na ta križev pot; poprimi krepko križ in ga udano nosi, naložil ti ga je ljubi Bog iz ljubezni, nosi ga tudi ti iz ljubezni do njega! Če pa tvoje trpljenje le raste in že skoraj omaguješ pod pezo križev, ne godrnjaj, ne jezi se, te prosim, srčno zdihuj k Zveličarju: O Jezus, tebi na ljubo! V tvoje rane se skrijem; usmili se me; za teboj hočem križ nositi! Posnemaj sv. Alfonza Lig. ter vzemi ob času presilnega trpljenja križ v roke, ga poljubuj . . . ali pojdi v cerkev molit sv. križev pot, kar ti posebno priporočim, tam primerjaj svoj križ s Kristusovim in se spomni, da si grešnik, da si zaslužil še težji križ . . . Pohiti pred tabernakelj, kamor te vabi dobri Jezus: Pridite k meni vsi, ki ste obteženi, jaz vas bom poživil; zavživaj pogosto kruh močnih — sv. Rešnje Telo; — pohiti rad k sv. maši, kjer se pred teboj resnično vrši vnovič križeva pot Kristusova in njegova grenka smrt, ter se s žalostno Materjo božjo, s spokorno Magdaleno in sv. Janezom postavi pod na križu umirajočega Zveličarja; sv. maša bode zate šola, kjer se boš učil od trpečega Zveličarja udanosti ter ljubezni do križa, ter tako potrebne pomoči od njega, ki je rekel: *Zaupaj, jaz sem svet premagal.* (Jan. 16.) Pot križa bo za te kraljeva pot v nebesa. Sredi muk, preganjanja, zaničevanja, bridkosti in revščine boš lahko z veliko trpinko, bogoljubno devico Gridonijo iz Goncage klical: „O Jezus, o Jezus, veseli se moja duša nad srečo v večni domovini! Utolaži se, duša moja! tvoje bolečine bodo polajšane, tvoje muke nehale. O blažene bolečine, drago-

cene muke, ve me peljete domu k mojemu Bogu.“ Tam bo Bog uslišal vse naše solze. Tam ne bo več joka in trpljenja. Prestani križ bo le spomin tvoje zmage in plačilo zanj večna, neminljiva krona. Amen.

Fr. Rihar.

2. Moč vesti.

Gospod je rekel Kajnu: Kaj si storil?
I. Moz. 4, 10.

Ko je ubil Kajn svojega brata Abelna, je zaslišal glas božji: „Kajn, kje je tvoj brat Abel?“ Ko pa je Kajn togotno odgovoril: „Ne vem; ali sem jaz varih svojega brata?“ oglasil se je Bog mogočneje: „Kaj si storil?“ Bil je usmiljeni Bog, ki je klical Kajna, kakor že preje Adama in Evo, ko sta padla v greh, naj spozna svojo krivico; hotel ga je nagniti k kesanju in zato tudi k pokori in poboljšanju, da bi mu mogel odpustiti veliki greh in mu skazati usmiljenje.

Tako kliče Bog še sedaj vse ljudi, ki so si nakopali smrtne grehe in ž njimi tudi večno kazen, zakaj Bog želi, da bi se vsi ljudje zveličali. Te mogočne resnice nam nobena stvar bolj ne pojasni, nego bridko trpljenje in smrt božjega Zveličarja, ki je prišel na ta svet iskat, kar je bilo zgubljenega. To resnico nam oznanjujejo njegove rane, njegova kri in njegov križ. Vsi ti pričajo, kako silno želi Jezus po zveličanju naših duš, kako se veseli skesanega grešnika, kako se radujejo angeli nad vsakim, ki se odkritosrčno spokori.

Kristjan, ali misliš, da bo Jezus tako zlahka pustil kako dušo, da se pogubi, katera ga je že toliko trpljenja stala? Ali misliš, da bo Jezus svojo kri in svoje bolečine, katere je pretrpel za to dušo, radovoljno zgubil? Ne, in nikdar ne! On se vojskuje s to dušo, da bi ž njo in v nji rešil svojo drago kri. In to dela največ po glasu vesti, ki je njegovega usmiljenja glas.

Ali misliš, da nebeški Oče rad izpusti dušo v pogubljenje, ko je pogreznena v grehe? Ne! Tudi njo je ustvaril po svoji podobi; tudi zaradi nje ni prizanesel svojemu edinorojenemu Sinu. Ta duša je bila njegov otrok, zenica njegovega očesa; bila je izvoljena, da bi na veke gledala svojega nebeškega Očeta in ga slavila. Glej, kristjan, kako zelo skrbi nebeški Oče, da bi rešil svojega otroka pogubljenja! Zato se vojskuje z dušo, vojskuje

se ž njo po glasu vesti, da se spreobrne. Ta glas, glas vesti je glas usmiljenega Očeta nebeškega.

Ali misliš, da bo sv. Duh tako lahko pustil tako grešno dušo v pogubljenje? Zaradi nje je prišel iz nebes, posvetil jo je pri sv. krstu v tempelj božji, napolnil jo je z milostjo in okrasil s čednostmi vere, upanja in ljubezni. Kako velika je torej njegova bolečina, ako duša pade v greh in se vsa milost njegova v nji porazgubi! Zato se vojskuje ž njo po svojem navdihovanju, po glasu vesti, naj se spreobrne. Ta glas vesti je glas sv. Duha.

Zato vam hočem govoriti danes o glasu vesti, kako je močan, kako se mu mora človek vkloniti, da tem bolj spoznate, kako potrebna je vsakemu človeku dobra spoved in pokora, katero nam zlasti v teh dneh sv. cerkev kliče v spomin.

1. Bog, čigar čudovita modrost odsvita iz vseh njegovih del, je vedel naprej, da bi človek popolno zanemaril vse svoje dolžnosti in se pogreznil v globočine pregreh, ko bi ga v njegovem notranjem nič ne opominjalo, svarilo in mučilo, kadar prestopi kako božjo zapoved, in ko bi ga nič ne tolažilo in z mirom in veseljem napolnovalo, kadar živi tako, kakor ga uči sv. vera. Zato je Bog položil v našo dušo neki čut, ki se pojavlja vselej in povsod, ki nam vedno pove, ali smo delali prav ali ne. Ta čut je naša — vest!

Vest je ostri sodnik v nas samih, kateremu ne ostane nič skritega, ki pravično presoja vse naše dejanje in nehanje. Čudno je, da tega od Boga postavljenega sodnika ni moč nikoli podkupiti ali pregovoriti, da bi molčal. Njemu se morajo vsi ljudje pokoriti: cesarji in kralji, mogočni in bogati, meščani in kmetje, starčki in otroci, svetniki in grešniki, zdravi in bolni, živi in umirajoči; vsem tem dela nadlego glas vesti. Četudi mnogi ljudje, zlasti mogočni, nimajo ali vsaj nočejo spoznati nobenega sodnika, vendar ostrega sodnika nosijo v sebi, glas svoje vesti. Za brezbožne ljudi je vest črv, ki jih neprestano grize in peče, jim ne dá pokoja in jih sedaj o belem dnevu, sedaj v tihi noči, sedaj med posvetnim razveseljevanjem, potem spet v bolečinah in trpljenju vznemirja in opominja na ostre sodbe božje. Za dobrega kristjana je vest vir miru in notranje sreče; zavest, da je človek v milosti božji, daje mu tolažbo v trpljenju in veselo upanje v smrti. Saj pravi pregovor: „Mirna vest je najboljše bogastvo“ in sv. pismo: *Mirna vest je vedna gostija.*

Odkod pa to, da ima vest tako veliko moč? Vzrok, da ima vest tako veliko dvojno moč, za hudega kaznen in grozo, za dobrega mir in tolažbo, prihaja od tod, ker vest človekova prihaja od Boga; njegov glas je vest, ki še dandanašnji ravno tako močno deluje in očita in se glasi in razbija v človeškem srcu, kakor se je to enkrat zgodilo Adamu, Kajnu, Judežu na Oljski gori in drugim njim enakim. Zato ne more noben človek prevreči te naprave božje, ali pregnati, utajiti svoje vesti. Da, ko bi brezbožniki, trinogi, ubijalci, roparji, oderuhi, goljufi, prešestniki, nečistniki in drugi grešniki mogli vest pregovoriti, da bi mirovala in molčala, oh, koliko bi razdali in žrtvovali, kako radi bi to storili, da bi se tega nadležnega sodnika iznebili!

Kako čudovito se kaže v tem usmiljenje božje, ki hoče, da bi se vsi ljudje zveličali, za katere je Kristus krvavel na svetem križu. Glej, dočim neskončna pravica božja grešnikom žuga z večnimi kaznimi, skuša njegovo brezmejno usmiljenje pred to nesrečo rešiti ga. Zato je Bog dal vesti tako moč, da je nikdo ne more premagati. Vest ima pretresljiv glas, ki nekaj časa opominja k pokori, nekaj časa svari in žuga, potem muči in vznemirja ter kaže usmiljenega, a tudi neskončno pravičnega Boga. Blagor grešniku, ki posluša glas svoje vesti, zakaj vse to, kar je bilo doslej njemu v grozo in strah, izpremeni se naenkrat po dobri spovedi v glas veselja in miru, v prijetno plačilo pokorščine.

Kako čudovito se glasi glas vesti v vsakem človeku! Čeprav je človek zapleten v tisoč spletek, čeprav se moti v vseh rečeh; v eni stvari se ne moti; en glas je gotov in zanesljiv, glas njegove vesti! Čeprav se človek znebi božjih zapovedi za nekaj časa, vendar se precej oglasi vest, ki ga obsodi.

2. Pred in po padcu v prvi greh se je oglašala vest v prvem človeku. Pred padcem je vest rekla: *Ti ne smeš jesti od tega drevesa, zakaj kadarkoli boš jedel, moral boš umreti* (Moz. 2. 17.) Po padcu pa je precej sledila obsodba: *Ti si prah, in v prah se boš povrnil*, in s to obsodbo je prišla kaznen zavesti krivice in pekoče vesti. — Kar se je tedaj v raju vresničilo, to se vresničuje še sedaj in se bo vresničevalo na veke nad vsemi ljudmi in nad vsakim posebej. Vresničuje se toliko bolj natanko, čim bolj je kdo poučen v resnicah sv. vere. Ta moč vesti oznanjuje našo neumrjocnost, večno življenje ali pogubljenje in zato tudi naš pravi poklic na zemlji, da moramo Bogu služiti in se zveličati.

Četudi torej brezbožni ljudje vse taje, Boga in Zveličarja, katoliško cerkev in njene nauke, sv. mašo in sv. zakramente, čeprav se norčujejo iz božjih zapovedi ter zaničujejo sveto cerkev, — enega pridigarja pa le ne morejo prevpiti in preslišati, en glas vendar le prodira v njih gluha ušesa, čeprav si jih še tako mašé, en glas jim pridiguje bolj kot vsak drug pridigar, ker njegov glas prodira v dno srca, in to je glas vesti, ki jim govori o vsem tem, o čemur nočejo nič slišati; govori jim o Bogu, o Zveličarju, o sv. cerkvi, o nebesih, o peklju. In tisti, ki pravijo in se bahajo, da še ničesar ne bojé, trepetajo in prebledevajo strahu in groze pred vsem tem, kar jim sili v spomin.

Res, to je božja moč vesti! Zato naj le kdo zapira svoja ušesa pred glasom sv. cerkve, pred opominjevanjem duhovnikovim, pred svarili svojih staršev in prijateljev, toda glasu svoje vesti se nobeden ne more znebiti in otresti. Sicer je res, da se vest dá časih premotiti v zmešnjavah sveta in greha v posvetnih opravilih, toda tem močneje in huje se potem oglasi. Ta glas ga preganja, kamorkoli gre in mu vtisne Kajново znamenje na čelo, zakaj pisava, katero piše vest, se ne dá izbrisati. To potrjuje sv. apostol Janez v skrivnem razodenju: *Videl sem mrtve, velike in male, ki so stali pred prestolom. In odprle so se knjige; in zopet se je odprla knjiga, knjiga življenja; in mrtvi so bili sojeni po tem, kar je bilo zapisanega v knjigah o njih delih.* (Skr. raz. 20. 12. 13.) Ta knjiga, ki nas spremlja do smrti in po smrti tje pred prestol božji, je vest. Ta moč pa je tako velika, da celo neskončno pravični Bog le to potrdi, kar je v vesti zapisanega, torej milost ali nemilost, večno življenje ali večna smrt; zakaj glas vesti je glas božji, sodba vesti je sodba božja.

3. Vest je, ki grešniku v življenju in v smrti kliče osodepolne besede: „Ali misliš na to?“ Če se še tako trudi, da bi ta klic potihnil, hitro še močneje zabučí: „Ali misliš na to?“

V nekem gozdu je neki hudodelec ubil popotnika. Ko ga je oropal, pripeljal se je po bližnji cesti postiljon, ki je pel: „Ali misliš na to?“ Ves zbeگان je odbežal morilec. Naslednji dan so našli umorjenega in ga potem vpríčo mnogih ljudi pokopali. Duhovnik je imel na grobu kratek nagovor in je med drugim zaklical: Na poti te je smrt dohitela. Kdo ve, kam ti je srce želelo, katera srca so po tebi koprnela? Naj jih Bog tolaži! Vzdignite z menoj vred roke in prisezite, da niso oskrunjene s krvjo tega človeka. Ti pa, kjerkoli si, ki si pobil tega tujca, vedi, da meč pravice božje je nad tvojo glavo! Padel bo in te po-

končal. Obrni se, dokler je še čas! Ne nakladaj hudobije na hudobijo, ker enkrat, ko zadoni trobenta sodbe božje . . . V tem hipu se oglasi zopet postiljonova trobenta na cesti, ki zapoje: „Ali misliš na to?“ Vse je bilo pretreseno in ginjeno. V sredi med množico pa se je zgrudil mož, ki je zaječal: „Jaz sem!“ Zgrabili so ga in prejel je spokorjen smrtno obsodbo.

Kristjani, tako kliče tudi nam, tako kliče zlasti vsakemu grešniku klic: „Ali misliš na to?“ Da, ali kaj misliš na to, kaj delaš, kako živiš ti preklinjevalec, ti goljuf, ti nečistnik, ti obrekovalec? Ali kdaj pomisliš nazaj, ti grešnik s sivo glavo, kaj je bilo v mladosti? Ali si že vse pozabil pred Bogom? Ali kaj misliš, kaj bo s teboj, ti mladi grešnik, ako boš še naprej živel tako, kakor sedaj živiš? O grešnik, grešnica, ali kaj misliš na tvoje pretekle in sedanje grehe, katerih se morda še nikoli nisi dobro spovedal, nikoli jih prav obžaloval, nikoli še sklenil jih zapustiti? Ali kaj misliš na to, kaj bo iz tega prišlo? Ali moreš eno noč mirno prespati, ali eno uro srečno preživeti? Blagor tistemu, ki sluša ta klic in se mu vklone! Vest se mu pomiri. A kdor ima gluha ušesa za svojo vest, njega bo glodala in razjedala neprestano hujše in hujše do obupnosti kličeč mu: „Ali misliš na to?“ Ali misliš na to, kolikokrat si zaničeval usmiljenje božje, ki te je k sebi vabilo? Ali misliš kaj, kolikokrat si zaničeval sv. zakramente? Ali kaj misliš na kri Kristusovo, ki je zastonj zate tekla? Ali kdaj misliš na vse to?

Pač spoznavajo mnogi grešniki strašni stan svoje vesti. Vedó, da je treba marsikaj poravnati, izboljšati, varovati se te ali one bližnje priložnosti, pa nimajo te ali one srčnosti in moči v sebi, da bi premagali sami sebe, da bi se spokorili in spreobrnili. In kaj se zgodi navadno s temi? Da bi si potolažili vest, izmislijo si kake posebne zvijače, kakor bi hoteli ž njimi samimi Boga premotiti. Kako marsikak grešnik se hoče z Bogom nekako pobotati glede dobrih del in nebes. Marsikdo daje rad miloščino, rad moli, se rad posti, opravlja različne pobožnosti, a pri vsem tem noče zapustiti greha, katerega se je posebno privadil, kateri se mu je kar priljubil; morebiti se ga niti ne spoveduje. Ali pa, čeprav se ga spoveduje, vendar pri vsaki spovedi mora ponavljati ravno tisti greh.

Mir dušni pa pri takem pobotanju ne traja dolgo. Taka pogajanja med grešnikom in Bogom nimajo pri Bogu nobene veljave, dokler ne sledi poboljšanje iz srca. Prej ali slej se vest tem hujše oglasi, čim bolj se je dala prej preslepiti; poslej še

groznejše pokaže svojo moč. Kakor trn, ako se zasadi človeku v meso, naredi velike bolečine, in ako se hitro ne izdere, se rana ognoji in še bolj boli, tako je z grehom v človeški duši. Greh vznemiri vest, rani dušo, in prej ne dá vest pokoja, dokler se greh ne izbriše. Oh, kolikokrat spozna grešnik še le na stara leta, da nosi trn greha v svoji duši še od mladih let. Ko gine lahkomišelnost in strast ugasuje, budi se tembolj črv pekoče vesti. Kako resnične so besede paganskega modrijana Seneka, ki pravi: „Nobenega se ti ni treba bati, ki bi vedel za tvoje grehe, razven tebe samega. Zakaj vsem drugim lahko ubežiš, sam sebi pa nikoli ne moreš. Hudobija sama je tvoja kazen.“

Neki hudodelec je nosil mnogo časa nemirno vest. Slednjič se je sam naznanil sodnji in tam je povedal zakaj. Rekel je: „Nobeden ni vedel, kaj sem storil, razven jaz sam. Pa kamor sem šel, zdelo se mi je, da mi vse stvari očitajo mojo pregreho. Krokariji so me plašili, vrabci na strehi so mi očitali, voda mi je žugala, kakor bi me hotela požreti, listje na drevesih je trepetalo pred menoj. Jaz nisem mogel več dalje tako živeti. Tukaj sem, storite z menoj, kar hočete!“ — Neki grešnik je na smrtni postelji obupal sam nad seboj, ker je od vere odpadel. Ko ga je duhovnik obiskal, divjal je bolnik: „Meni ni več mogoče pomagati, jaz sem vero zatajil.“ Pa duhovnik mu reče: „Priatelj, jaz sem katoliški duhovnik; Bog me je poslal in mi dal oblast grehe odpuščati.“ Žarek upanja je obsijal obraz umirajočega obupanega človeka; spovedal se je in bil obhajan, kmalu potem je ves udan v voljo božjo izdahnul svojo dušo.

Glejte, kristjani, v tem moč vesti! glas usmiljenega Boga, velikost njegovega usmiljenja in tolažbe polno lepoto krščanske pokore. Oj, blagor tistemu, ki sluša svojo vest in pazi na njen glas! Mirna vest je največja sreča na zemlji, vir miru in zadovoljnosti, vzrok pobožnosti in čistega srca, tolažba v trpljenju, potrpljenje v bolezni, upanje v smrti. Revez, posel, kmet, otrok, starček in vsi, ki imajo mirno vest, so zadovoljnejši nego najslavnejši, najbogatejši ljudje, ker le ti za vse svoje zaklade ne morejo kupiti mirne vesti. Kdor ima mirno vest, ima raj že na tem svetu. Huda vest pa je črv, katerega sam satan zasadi v človeško srce.

Zato skrbite, da bote imeli mirno vest vselej in povsod. Zlasti sedaj o velikonočnem času spoved dobro opraviet, ne površno, ampak skesano! Pokora, kesanje je potrebno. Da bi pač mogli vsi enkrat na onem svetu zaklicati s sv. Petrom Alkantarskim: „O blažena pokora, ki si mi tako veselje pripravila!“ Amen.

† J. Benkovič.

Cvetna nedelja.

Postne pridige o Kristusovem trpljenju.

VI. O žalostni Materi božji.

(Tudi za sopraznik žalostne Matere božje.)

Bolečin svoje matere ne pozabi.

Eccl. 7.

Komu naj te primerjam, komu enako storim, o hči Jeruzalemska? Kako naj te tolažim, o deviška hči Sionska? Kakor morje velika je tvoja bolečina! (Jer.) Komu veljajo te besede? Mislím, da je srce vsakega izmed vas že uganilo! *Ne imenujte me Noemi*, t. j. lepo, — *imenujte me Marijo*, t. j. grenko, kajti *vsemogočni me je napolnil z neskončno grenkostjo*, te besede polaga cerkev Mariji v usta. Da, o Mariji vam hočem danes govoriti, o njej, katere ime samo nas spominja njenih prestanih britkosti: mare amarum, t. j. grenko morje. Žalostna mati božja! Kako mil, v srce segajoč prizor! Če se oko tvoje ozre na križanega, opazi nehote pod križem tudi njeno žalostno podobo. Pa nikari ne misli, da je žalostna Mati samo takrat trpela, ko je svojega Sina na križu umirati videla. Celó njeno življenje je bilo mučeništvo, kakor je razodela sama sv. Brigiti: Jaz nisem bila prav nobeno uro na zemlji brez srčnih bolečin. *Tvojo dušo pa bo meč presunil*, te preroške besede starčka Simeona so se do pičice izpolnovale na Mariji; že za časa življenja Jezusovega jo je mučil ta meč bolečin, ob smrti Jezusovi pa je presunil njeno srce dvojni, da, trojni meč (cf. Eccl.). Marija sicer ni umrla mučeniške nasilne smrti — pa je vendar postala kraljica mučencev, kakor jo slave sv. cerkveni učeniki. Sv. Bonaventura jo imenuje: „rosa martyrum“, roža mučenicov; kakor je roža kraljica med cveticami, tako je Marija kraljica vseh mučencev.

Ako sv. Duh opominja že vsacega otroka: „Bolečin svoje matere ne pozabi“, veljajo te besede tudi tem bolj nam, da se spominjamo muk in trpljenja matere našega Zveličarja ter tudi naše najboljše matere. Saj je sam božji Zveličar s križa doli nam pokazal na Marijo, da naj jo ljubimo kot žalostno Mater. Marija sama želi, da se spominjamo njenih muk. Nekoč se je pritožila ona sama sv. Brigiti, češ, da se jih tako malo spominja njenih bolečin; rekla je: „Jaz se oziram pòvsod na okrog, da

bi jih dobila nekaj, ki bi imeli usmiljenje z menoj in bi mislili na moje bolečine, pa jih najdem tako malo. O moja hči, vsaj ti ne pozabi name!" Zato hočemo mi ustreči po slabi svoji moči danes želji Jezusovi in Marijini ter želji sv. cerkve ter govoriti danes o mukah in o trpljenju Marije, kraljice mučencev, ter o velikih milostih, ki jih donaša kristjanom večkratno premišljevanje trpljenja žalostne Matere.

I. Marijina srčna boleost se je pričela že v njeni nežni mladosti, ko je živela sredi Bogu posvečenih devic v Jeruzalemskem templu. Tu je slišala in čitala prerokbe prerokov, katere je jasneje umela, kakor preroki sami. Še predno je izvedela, da bode ona izvoljena Mati Jezusova, je imela veliko sočutje s trpečim Zveličarjem: Kaj je njeno rahlo čuteče srce občutilo, ko je brala pri preroku Izaiju besede: *In on raste, kakor korenina iz suhe zemlje; in videli smo ga zaničevanega in najzadnjega med ljudmi, moža bolečin in skušenega v slabosti. On pa je bil ranjen zavaljo naših grehov in potrj zaradi naših hudobij . . . Kakor ovca je peljan v zakol . . .* Ko je pa po oznanenju angela zvedela, da bode ona Mati trpečega Odrešenika, so bile te in enake besede prerokov dvorezen meč, ki je rezal njeno srce.

Pri oznanenju je sicer angel Marijo blagroval: *Češčena, milosti polna.* Ti boš mati Sina božjega, ki bo vladal v hiši Davidovi vekomaj — on, Odrešenik sveta! Človeški rod bo pač vesel pozdravil svojega Odrešenika! se je pač nadejala Marija.

Pa čudna so pota božja! V revnem hlevčku pride na svet — Odrešenik sveta. Nebeški Oče molči; nobenega vidnega angela ni pri jaslicah. Revno, pozabljeno leži božje Detece na slami. To je prehudo za materino srce! Vendar! Prihite! Pastirci in trije kralji; oživelo je Marijino upanje. A že išče kruti Herod Dete, da ga umori. O to je bil že oster meč, ki je bil prebodel srce Mariji: Odrešenik sveta, nepoznan, zavržen, mora v tujino, v daljno pogansko deželo, da si reši življenje? Med egiptovskimi malikovalci naj mu bode pribežališče? Glej, tako se je takoj pri rojstvu Jezusovem izpolnjevalo prerokovanje Simeonovo. Odrešenika nečejo sprejeti — svet ga peha od sebe!

Tam v Nazaretu živi sveta Družina. Pristrčnejše pač še ni ljubila mati otroka, kakor je ljubila Marija malega Jezusa. Vedela je, kdo da je. Kako vroče prošnje je pošiljala v nebo! Kako skrbno je čula nad njim! A kako tesno ji je bilo pri srcu, ko

je videla odraslega, lepega dečka pri navadnih delih, tedaj je pač govorila sama seboj: „Ti tedaj, ubogo dete, polno nedolžnosti in otroškega veselja, ti si Sin Najvišjega; ti si, kakor je rekel Simon, luč sveta in Odrešenik, katerega so pričakovali že tisočletja, pa si reven, ubog, pozabljen, nisi nič v očeh ljudi.“ V spomin jej pridejo besede prerokove: *Jaz pa sem črv in ne človek, zasramovanje ljudi in izvržek izmed ljudstva. Vsi, ki me vidijo, me zasmehujejo . . . reže v me, kakor zgrabljiv in rjoveč lev . . . Ko voda sem razlit in vse moje kosti so se razklenile; moje roke in moje noge so prebodli, vse moje kosti so prešteli.* Pri tem spominu zatrepeče Marijino srce, iz oči se ji utrne grenka solza. Britek meč za Marijino srce je bila izguba dvanajstletnega Jezusa v Jeruzalemu. Ko je bila v tujini, v daljnem Egiptu, ni bila sama; imela je Jezusa pri sebi; a sedaj ne vé, kje je. Zaklad, ki ga jej je izročil Bog, je izgubljen! Pač je zdihovala s psalmistom: *Luči mojih oči ni več!* ali: *Solze so moja hrana noč in dan, ker mi pravijo: Kje je tvoj Bog?* Našla je zopet svojega Jezusa, ki se je vrnil ž njo v revno Nazareško hišico. To so bili sladki dnevi, ko je bivala pod eno streho s Sinom božjim . . . Kako pobožni so bili pogovori v tej mali sveti Družini. A grenko je bilo zanjo, ko je videla Sina božjega delati kakor tesarskega pomočnika, ko je čula, da ga z zaničevanjem imenujejo: Sina tesarjevega.

Pa prišlo je trideseto leto Jezusovo. Na povelje božje se je podal sv. Janez Krstnik na pobrežje Jordansko, kjer je klical množicam: *Delajte pokoro, zakaj kraljestvo božje se je približalo.* Glas o Janezovem nastopu se je bliskoma razširil po deželi; trumoma so hiteli od daleč in blizo poslušat njegove govore, ki so globoko pretresali srca poslušalcev; zahrepeneli so po kraljestvu božjem ter so se dali krstiti. To je bila vesela novica tudi za Marijino materino srce: sedaj bode nastopil ljubljeni Jezus kot učenik iz nebes ter bode ustanovil božje kraljestvo. Nad njim se je odprlo nebo in Bog oče se je oglasil: *Ta je moj ljubi Sin.* In sv. Duh je prišel nad Njega. Sv. Janez pa razsvitljen pokaže na Jezusa, rekoč: *Glejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta!*

O, mati Gospodova! Izgovorjena je velika beseda pred izraelskim ljudstvom, vse množice vedo sedaj, kdo je njen Sin Jezus. Razglašen je pred celim svetom kot Sin božji, kralj izraelski, Odrešenik vesoljnega sveta! Glej, zbirati se začno krog

Jezusa učenci in apostoli; kako hiti on, dobri pastir, od kraja do kraja, oznanuje evangelij, potrjuje svoj nauk s čudeži: ljudstvo trumoma hiti za njim in ga obožuje . . .

Pa zbirati so se začeli temni oblaki nad glavo Jezusovo. Kako težko je bilo Mariji pri srcu, ko je slišala, da predstojniki ljudstva, pismarji in farizeji, zasledujejo vsako njegovo stopinjo, ga sovražijo in skušajo pri ljudstvu očrniti kakor zapeljivca, bogokletnika . . . ko so ga v srdcu svojem hoteli celo kamenjati. To je bila huda bolečina za materino srce. Pa imelo je priti najhujše za Marijo, ko je Izrael zavrgel Mesijo. Kako jej je bolečina stiskala srce, ko je čula o Jezusovem smrtnem boju na Oljski gori, ko je čula, da ga je Judež, eden izmed dvanajstih apostolov, izdal v roke sovražnikom, da so ga kot hudodelnika vjeli, zvezali in pred sodni zbor postavili, da so ga učenci zapustili, da so ga krive priče pred sodniki tožile kakor bogokletnika, goljufa, zapeljivca ljudstva, da je — groza — celo v smrt obsojen, da ga je Peter zatajil in so ga vojaki zasramovali. Udarec na udarec, o uboga mati, koliko trpiš!

Pride žalostni, veliki petek, najstrašnejši za žalostno Mater božjo. Zvedela je od pobožnih žen in sv. Janeza grozno novico, da je Pilat dal Jezusa grozno bičati, da so vojaki dali Jezusu na glavo trnjevo krono; čula je pač vsa preplašena na lastna ušesa pretresljivi krik: Križaj ga, križaj ga! Kaj je čutilo takrat materino srce!

Glejte! silna množica ljudi drvi po cestah jeruzalemskih. Razlega se silno vpitje in hrušč ter rožljanje orožja. V vrstah korakajo rimski vojaki, rimski praporji plapolajo po zraku; farizeji in pismarji imajo polne roke dela, ljudstvo pa tuli iz celega grla.

Kaj ti je, Jeruzalem? Kdo te budi na vse zgodaj? Je-li mar sovražnik pred tvojimi durmi; ali je nastal upor v mirnem mestu?

O kristjani moji, glejte, žalujte, jokajte! Jezusa, Kralja miru, Odrešenika sveta žene divji srd v strašno smrt! Ali ga vidite ondi sredi razbrzdane druhali med dvema razbojnikoma? S krvjo oblit, s trnjevo krono na glavi, brez moči se opoteka pod težkim križem! Kdo prihaja? Marija je, žalostna mati, spremljana od pobožnih žen in sv. Janeza. Še enkrat hoče videti sina svojega — svoje vse — na križevem potu; k njemu jo vleče materino srce. Sedaj pride Jezus prav blizo; vidi ga, kako si z roko obriše kri iz oči. — Ona plane k njemu, da bi ga objela . . . a vojaki

jo sunejo surovo nazaj. Za trenotek se opoteka. Sedaj se vja-mejo oči Jezusove z očmi žalostne Matere! Kak pogled! Globoko se je zasadil v njeno srce meč bolečin, te bolečine opisati ni vstanu naš jezik . . . Beriči ga tirajo preklinjujoč dalje . . .

Jezus na pol mrtev je dospel s križem na vrh gore; temno odmeva jek kladiva preko gore, udarci, ki so padali težko na Marijino srce . . . kite in žile pokajo . . . Jezus ječi . . . Sedaj postavijo križ po koncu. In sedaj vidi pred seboj svojega ubogega Sina razgaljenega, ranjenega, vsega razmesarjenega, moža bolečin viseti na strašnem lesu križa. O uboga mati bolečin! To je pre-hudo! O hudobni rablji, vzemite Jezusa doli, dajte ga materi v naročje, da ondi izdihne svojo dušo . . . A ne . . .! O veliki, neskončni Bog! Ti sam moreš presoditi za vsako stvar neraz-umljivo gorje, ki je trpinčilo srce Marijino! Kaka muka je bila za srce Marijino, ko je čula ona zbadljivo norčevanje sovraž-nikov z ubogim Jezusom!

Nastopila je tri ure trajajoča tema na Kalvarski gori; za-grinjala je nepopisne muke umirajočega Jezusa, pa tudi muke Kraljice mučencev . . . Kakor morje je bila bolečina njena . . . Noč se preroga, tema izgine, solnce prisveti . . . Jezus kliče: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil? Ta bolestni klic je čula tudi uboga mati — srce jej je strahu zatrepetalo. Vedno bližja je smrt, obraz ubogega trpina na križu je mrtvaško bled; . . . vedno glasnejše je norčevanje sovražnikov! Kaj je to? Pravični Bog! Kaj je to? Jezus umira! Pravični Bog! On kliče: *Dopol-njeno je!* Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo! in nagne glavo. Jezus je mrtev.

O sveta mati! Živega si dala svetu in sedaj ti ga dá nazaj mrtvega trd, hudoben, proklet svet; umoril ti ga je. Pod križem stoji mati, polna milosti, pa tudi polna bolečin — nihče nima ž njo sočutja, le zemlja se trese do osrčja ter kaže bolest.

To je strašni meč! Quo abiit? Kam je šel tvoj ljubljani, — tako moli cerkvena molitev. Hočemo ga iti s teboj iskat! A uža-ljena mati se oglasi: Recedite a me: pojdite od mene proč — ne stopite v svetišče moje bolečine. Amare flebo — bridko hočem jokati. Nolite incumbere, ut consolemini me: ne trudite se, da bi me potolažili . . .

Žalostna je mati stala,
Se pod križem mil' jokala,

Kjer je visel njeni Sin,
 V žalost je srce vtopljeno,
 Vse pobito, prebodeno,
 Z mečem srčnih bolečin!

Pobožni možje snamejo na večer sv. truplo Jezusovo s križa ter ga previdno spuste v Marijino naročje. Poglej sedaj ta prizor, tako mil in pretresljiv. Marija sedi pod križem in v njenem naročju počiva dragocen mrlič; vroče solze kapajo iz njenih oči nanj; njena usta pa — se mi zdi — govore besede prerokove: *Z grenkostjo me je nasitil, s pelinom me je napojil. Jaz sem mati silnih bolečin.* (Žal. p. 3.) *O vi vsi, ki hodite mimo, povejte, jeli katere bolečina enaka moji.* In sedaj se mora Marija — žalostna mati — ločiti tudi od mrtvega Sina. Položé ga v skalnat grob, kjer leži truplo Jezusovo tiho in mirno. Nič cvetic ni krog groba njegovega, poleg njega stoji le vrba žalostnika — Marija z mečem v srcu, ker je po besedah sv. Bernarda s sinom izgubila — vse. Njej manjka ljube domačije, ker je nehalo biti Srce njenega Sina.

Kje je človek, da solzica,
 Britka mu ne zmoči lica,
 Ko bi videl Mater to?
 O koga bi ne ganilo,
 Ko bi videl Mater milo,
 S Sinom, ki trpi strašno!

„O, kliče sv. Krizostom — če imamo sočutje z levinjo, ki rujove, če so jej umorili mladiča — ali naj nimamo sočutja z Marijo radi umorjena Sina, da jej saj nekoliko lajšamo bolečine?“

II. Ko je pobožni Tobija čutil, da se mu bliža zadnja ura, je poklical k sebi svojega sina, da bi mu dal zadnje nauke in opomine. In prvi opomin je bil ta, da naj svojo mater spoštuje in nikdar ne pozabi bolečin, ki jih je radi njega prestala. Govoril mu je tako-le: *Kedar bo Bog mojo dušo vzel, pokoplji moje telo, in spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja; zakaj spominjati se moraš, kakošne in kolikošne nevarnosti je zavoljo tebe trpela.* (Tob. 4.) Tudi naš najboljši Oče — ljubi Jezus — je čutil na križu, da se mu bliža zadnja ura; dajal nam je s križa doli zadnje opomine — in opomini umirajočega očeta se navadno globoko vtisnejo v spomin otrokom. Kljub smrtnim mukam in britkostim misli ljubi Jezus na mater svojo, njegovo srce gori zanjo, ki zaradi njega trpi tolike bolečine; pa on hoče, da je žalostna mati pod križem tudi mati naša, in zahteva, da jo ljubimo iz vse moči: *Glej, tvoja*

mati, je naročil; kakor bi hotel reči: spoštuj jo, ljubi jo vse žive dni, zakaj pozabiti ne smeš, kakošne nevarnosti in bolečine je pretrpela zavaljo tebe. Da, zavaljo tebe! Videla je v duhu dušo mojo in dušo tvojo o kristjan, ustvarjeno po podobi božji, videla jo je okrvavljeno in oškropljeno s sv. rešnjo Krvjo njenega Sina, in pri besedah Jezusovih: *Žena, glej tvoj sin*, je zagorelo njeno materinsko srce v nadčloveški ljubezni zate in zame ter vse, ki bodo verovali v Kristusa. Da, tako nas je ljubila, da je dala svojega Sina v smrt za nas! Pa razumi to ljubezen najboljše matere, če si vstanu! Zato jej vračaj ljubezen za ljubezen ter *ne pozabi, kolike bolečine je pretrpela zavaljo tebe*. Ljubiti žalostno Mater ti je naročil torej sam Jezus, Učenik tvoj in Gospod, na križu. Pa tudi Marija, žalostna Mati sama, močno želi, da misliš na njene bolečine in je to željo svojim čestilcem večkrat na znanje dala. Sosebno znamenito je njeno naročilo sedmerim služabnikom svojim l. 1240 na Senarski gori blizo Florence na Laškem. Sveti možje so na veliki petek klečali v kapeli v molitev vtopljeni, kar se jim prikaže nebeška kraljica vsa leskeča in v nepopisljivi lepoti; ljubeznivo jim je izročila črno oblačilce — škapulir — ter jih je opominjala, naj vedno goje pobožnost do njenih žalosti in sočutje z njenimi trpljenjem. „Vzemite to obleko — je spregovorila milo — katero nosite vi in vaši nasledniki kot spomin mojih bolečin!“ 25. marca istega leta je nebeška kraljica svojo čudovito prikazen potrdila s krasnim čudežem. Vinska gorica na Senarski gori je stala vsa v cvetju in zelenju in je bila ob enem tudi že polna najlepšega sadja; vsa je bila pokrita z rožami — na okrog pa je bila vsa zemlja zmrznjena in pokrita s sneženo odejo. Je pač Marija s to čudežno vinsko gorico hotela naznaniti, kako bogate sadove sredi spridenega sveta bosta donášala bratovščina sedem žalosti Matere božje in ostri red servitov, ki sta se začela tedaj in sta uspešno širila češčenje žalostne Matere božje in ljubezen do Križanega! Znabiti nosiš tudi ti škapulir žalostne Matere božje; ali pa si zapisan v bratovščino sedem žalosti Matere božje ali v bratovščino Marijinega Srca. Ako še nisi pridružen kateri teh bratovščin, stori kmalu to. Tako boš še posebno spolnoval ukaz Zveličarjev in željo Marijino ter zahtevo svojega srca — častiti in ljubiti žalostno Mater. Češčenje žalostne Matere bo zate rodovitna vinska gorica, ki ti bo donášalo prelepega cvetja in bogatega sadu!

a) To češčenje bo vnelo v tvojem srcu srčno ljubezen do Boga. Kako prazna ljubezni božje so srca kristjanov, celo

onih, ki se mej boljše štejejo. Vedno le pretehtavajo, kaj so za Boga strogo storiti dolžni; služijo mu prav hlapčevsko, ne pa, kakor služi dober otrok očetu, ljubeča nevesta ženinu. Kako sramoten je tak kramarski duh nasproti Bogu, ki na Oljski gori, ob stebru in na križu ni prav nič štel kapljic svoje božje krvi . . . Zoper to jetiko božje ljubezni je prav dobro zdravilo: pobožnost do žalostne Matere božje, ki je najlepši zgled najčistejše, najpopolnejše, požrtvovalne ljubezni do Jezusa. Ona, mati lepe ljubezni, je krvi potečega, bičanega in križanega Zveličarja ljubila tako, kakršno ljubezen zasluži; njeno ljubeče in trpeče Srce je podobno gorkemu solncu, ki s svojimi ogrevajočimi žarki vžiga srca naša v ljubezni do Križanega, ki nas je ljubil do zadnje kaplje krvi; utrjuje nas v stanovitnosti in potrpežljivosti, da kakor Marija ni omagala pod križem, tudi mi ne omagamo v skušnjavah, težavah in spolnovanju stanovskih dolžnosti. Učil se boš od žalostne Matere celo

b) ljubezni do trpljenja. Trpljenje nas spremlja skozi življenje; kakor sredi gozda ne vidiš družega, kakor drevesa, tako v svojem življenju vidiš samo križe: težave, skušnjave, bolezni, preganjanja, zapuščenost, malosrčnost, smrt, da, vidiš cel gozd križev. Neusahljiv studenec tolažbe v vseh tacih težavah bo zate resnična pobožnost do žalostne Matere božje; ako si to pridobiš, ne boš nikdar mrmral zoper naredbe božje; ljubezni do križa se bodeš od nje naučil, da boš celo mogel s sv. Terezijo govoriti: trpeti ali umreti ali s sv. Magdaleno Paciško: ne umreti ampak trpeti.

Anamitska žena je prišla nekega dne k apostolskemu vikarju v Kohinkini ter je pokleknila pred njegove noge vsa obupana. Odpeljali so jej edinega sina, ki je bil opora njene starosti; spoznal je krščansko vero ter je bil obsojen zato k smrti. Škof je uvidel dobro, da bi bila tu vsaka človeška tolažba zastoj. Peljal je tedaj ubogo mater pred četrto postajo sv. križevega pota. In, o čudovita moč milosti! Pogled na Marijo, ki je srečala svojega s križem obloženega Zveličarja, je naredil nanjo tako velik utis, da je postala prava krščanska junakinja. Sama je spodbujala odslej sina k stanovitnosti; in ko je rabelj na morišču že vihtel meč, da bi mu odsekal glavo, je zaklicala: „Ne, ne sme pasti v prah!“ je postavila predpasnik ter je nanj ujela glavo svojega sina — dragocen ostanek — mučenika.

Ako te križ teži, počij nekoliko na Kalvariji pri Materi bolečin. Položi svojo glavo v njeno naročje tje k truplu njenega mrtvega Sina, pa se boš navzel novega zaupanja, novega poguma, moči in ljubezni, da boš srčno nadaljeval križev pot.

c) **Sovraštvo do greha**, to je pa tretji red pobožnosti do žalostne Matere božje; in to je največja milost, katero si moremo sprositi od Boga. Če le nekoliko ljubiš nebeško kraljico, se ti bo greh hudo pristudil, če le nekoliko premišliš, s koliko grenkostjo in bolečino je napolnil greh Marijino srce! Le s strahom bi mislil na greh, če vidiš iz njenega Srca moleti sedem mečev. Godilo se ti bo, kakor se je godilo onemu mladeniču, ki je hotel grešiti, in iz podobe mu je Marija še en meč ponujala, rekoč: „Na, tu imaš; predri svoji materi še enkrat srce!“ Če boš mnogokrat premišljeval Marijine muke, ti bode ona sprosila spokornega duha in veliko sovraštvo do greha.

P. Jernej Osenja je bil zaradi svoje spokornosti in čednostnega življenja dika kapucinskega reda. On je priznaval sam, da je v mladih letih, predno je stopil v samostan, služil svetu in grehu; s sebi enakim pajdašem je živel pohujšljivo v grdih pregrehah. Dolgo je imel Bog potrpljenje z grešnim počenjenjam — a naposled mu je naredil hipoma konec. Bilo je poludne, ko je Jernej po laški navadi počival na postelji. Imel je grozno prikazen. Videl je, kako ga hudobni duhovi siloma tirajo v strašen ogenj, kamor so že pahnili njegovega grešnega tovariša. Ves preplašen se ozre proti nebesom in ugleda ondi žalostno Mater božjo, njej nasproti pa božjega Zveličarja. Iskreno je prosil Marijo za pomoč in usmiljenje. Pa kako se je Jernej prestrašil, ko je iz ust sodnika slišal grozne besede: „Nobene milosti, nobenega usmiljenja več, ker je ta grešnik zametal vse ponujane mu milosti.“ Kaj naj počne revež v tej grozni nevarnosti? „Jaz nisem vedel za nobeno rešitev več“ — je priznal sam. „Še enkrat sem se obrnil na najusmiljenejšo mater. Pokleknil sem prednjo, jo prosil, naj me za roko prime in me pelje k Jezusu in prosi zame. Storila je to in Jezus jo je uslišal. Ko sem milost našel, mi je rekla te besede: „Ti sicer nisi zaslužil rešen biti od peklenških kazni, ker si se pa vendarle pogostokrat spominjal mojih bolečin, ker si molil vsaki dan Stabat mater (žalostna je mati stala), sem se te usmilila.“ Jernej se je zbudil. Da to niso bile prazne sanje, je pričala žalostna novica, ki jo je takoj nato sprejel, da je bil njegov grešni tovariš pred četrt ure ustreljen. Pretresla je Jerneja prikazen in grozna novica; stopil je v kapucinski red in je postal zgled spokornikom. Žalostna Mati mu je tudi sprosila stanovitnost do konca.

Gledal si danes s sočutjem v ranjeno Srce Kraljice mučnikov ter premišljeval muke in bolečine njene; prestrašena tvoja duša ti je očitala, da si ti kriv teh muk s svojimi grehi. Skleni trdno, da se hočeš od danes naprej pogostoma ozirati k Žalostni Materi, premišljevati njene muke ter jo srčno ljubiti. S češčenjem

žalostne Matere boš spolnil Jezusovo srčno željo; zakaj božji Zveličar je razodel bl. Veroniki Binasko, da solze, ki jih kdo potoči radi žalostne Matere njegove, so mu dražje, kot solze prelite radi njegovega trpljenja; ne pozabi torej naročila Jezusovega raz križa: glej, tvoja Mati, koliko je pretrpela zate; tolažil boš pa tudi žalostno Srce nebeške Matere, ki želi, da se njenih muk spominjaš. Skusil boš sam, kako se bode pri premišljevanju sedem žalosti Matere božje vnelo tvoje srce za Križanega, kako lažje boš nosil svoje križe in težave, kako bodeš sovražil in studil greh, ki je umoril Jezusa, Marijino srce pa tako močno rani. Kliči pogostoma: o žalostna Mati, pomagaj mi voljno trpeti; pomagaj mi srčno bojevati se zoper sovražnike svoje duše, pomagaj mi, da z grehom več ne križam tvojega Sina in ne ranim tvojega ljubečega materinskega Srca. O Kraljica moja, ne zapusti me! Ako boš tako tolažil žalostno Mater božjo ter jo srčno ljubil, varoval se grešnih mislij in dejanj, bodi prepričan, da bo tudi žalostna Mati solze svojih usmiljenih oči darovala svojemu božjemu Sinu, da ti bo milostljiv in usmiljen sodnik ter te bo sprejel v svoje kraljestvo, da se boš tam veselil slave Marijine, ker si v življenju ž njo žaloval.

Daj, da s tabo rad žalujem,
Svoje grehe objokujem,
Dokler tukaj še živim!
Ko bo smrt telo zadela,
Daj, da bo takrat prejela,
Duša moja sveti raj. Amen

Fr. Rihar.

Veliki petek.

Postne pridige o Kristusovem trpljenju.

VII. Jezus na križu.

Jezus pa je klical: dopolnjeno je ...
je glavo nagnil in umrl

Na tisoče kristjanov se zbira danes v svetišču Gospodovem; na obrazih jim bereš žalost. Kamor se ozreš v cerkvi, zapazi tvoje oko le znamenja žalosti. K altarju stopajo duhovniki v črno oblečeni, na mojih ramah vidite črno štolo. Križi so zagrneni s črno tančico, podobe so zakrite, po cerkvi so altarji

oropani vsacega kinča. Umolknil je glas zvonov na stolpu, utihnilo so orgle, nehalo je veselo petje. Čuje se le žalostni misere, od cerkvenih sten odmevajo žalostne pesmi Jeremija preroka. Bridko žaluje cerkev, zapuščena nevesta Kristusova; zdi se, kakor da toži z Jobom: *moja harfa se je spremenila v žalost in moja piščal v glas jokajočih*. Čemu molče zvonovi, zakaj se je oblekla cerkev v žalno obleko? Predragi! Grozoviten, nezaslišan je dogodek, katerega spomin danes z žalostjo obhajamo! Nedolžnost sama, Stvarnik vseh reči je od lastnih stvari vjet, trpinčen, križan, umorjen . . . Stvarnik visi mrtev na križu! Kdo bi se ne tresel in bi ne trepetal? Tresli so se in trepetali so angeli, čudili so se hudobni duhovi, zavzelo se je nebo ter je zakrilo solnčni žar, čudila se je zemlja in se tresla, čudili so se kameni ter so pokali, čudili so se mrličji in so iz groba vstajali. Cel svet se giblje in trepeta, narava zdihuje in žaluje! Stvarnik umira! Kje naj najdem besede, da vam opišem dogodek, ki se je zgodil današnji dan? Molčati bi moral, ko v žalosti molči vse . . . Sveti Krizostom pravi: današnji dan je dan plakanja in ne govorjenja. In vendar mi srce velewa govoriti, da v vaših srcih skušam vneti ljubezen do Tistega, ki vas je ljubil do konca. Popeljal vas bom v duhu tje na goro mrtvaških glav, na goro, ki je bila napojena s krvjo Kristusovo. Kako strašen je ta kraj! Sezuj čevlje posvetnih misli, zakaj zemlja, kjer boš v duhu stal, je sveta!

Kaj vidiva? Glej: 1. Na križu umira Gospodar stvarstva kakor zaničevan hlapec, on, ki ni storil greha, umira kakor hudodelec; 2. Zakaj umira on?

Molimo te, o Jezus Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil! *Naj naše oko gleda v tvoje obličje, o Gospod, ter tudi doseže odrešenje.* (cf. Ps. 79).

1. Z ubogim, trpečim Zveličarjem greh koncu. Naredil je zadnji korak na križevem potu — kmalu bode tudi srce njegovo zadnjikrat utripnilo. Ti, ki imaš sočutno srce za Jezusa, bi kmalu mislil: Hvala Bogu, bo kmalu vse prestano. Da, da, kmalu, še tri ure — in dopolnjeno je. Pa sedaj se še le začne najstrašnejše, najgroznejše trpljenje, ki presega vse dosedanje muke. Z železnimi žebli bodo pribili na trd les križa njegove roke in noge, na tem križu viseč naj preživi ubogi Zveličar zadnje, grozne ure življenja. Križ že leži pred njim. Pogleda ga z umirajočimi, trudnimi očmi. Kako mu je bilo pač v tem trenutku pri srcu?

Rabelji in vojščaki začno strašno, krvavo delo. Obleko strgajo raz života ubogemu Jezusu, vržejo ga na križ . . . eden rabljev mu trdo poklekne na prsi, drugi prime za njegovo roko, katero Jezus voljno stegne, nastavi debel, poostren žebelj nanjo, privzdigne kladivo in čuj: jek udarcev odmeva žalostno po kalvarski gori tje do mestnih zidov Jeruzalema; razlegal se je odmev kladivca krog pol ure . . . Tedaj se je zgodilo — se mi zdi — kar sv. Janez omenja v skrivnem razodenju: Bilo je tiho v nebesih krog pol ure, ko se je po besedah Siracidovih (Eccl.) čul glas kladivca. Čul ga je nebeški oče, čuli so ga angeli in molčali, čula ga je zemlja in se tresla, gore so se majale, čula ga je žalostna mati in je ihtela, čuli so ga prijatelji Jezusovi, a čuli so tudi zli duhovi v peklju in tulili; lucifer leži premagan pod križem.

Jezus, to nedolžno Jagnje, pa trpi voljno; le kratko, milo ječanje se izvija iz njegovih prsi: o Bog, o Bog (Kat. Emerih). Iz ran pa teče curkoma kri in poji tla. Izpolnilo se je strašno prerokovanje psalmistovo: *Prebodli so moje roke in noge, vse moje kosti so prešteli . . .*

Jezus je prubit! Sedaj privežejo rablji križ na vrvi, ga dvigajo kviško, da ga zasade v jamo, zasekano v skalo. Glej, nenkrat zdrči križ z vso težo v votlino . . . truplo Jezusovo se strese, rane se razširijo, kri teče curkoma . . . Grozen je bil ta prizor, ko se je zazibal v zraku križ s pribitjem Jezusom med krohotom in nečloveškim smehom rabeljev in farizejev . . . Marija zaječi, prijatelji Jezusovi ga z milim klicem pozdravijo ter stegnejo roke, kakor bi mu hoteli pomagati; pekel se je dvignil v zadnji kletvi zoper svojega zmagovalca . . . Ozri se, o duša, tje na Golgotu in si oglej sv. križ, to drevo življenja, ter se pomudi nekoliko s svetim strahom in trepetom ob vznožju križa. Ecce lignum crucis; poglej les križa, tako te opominja danes cerkev; in na križu glej žrtvo človeških hudobij — Zveličarja sveta; On visi na križu razpet, vsa teža njegovega trupla visi na štirih krvavečih, bolečih ranah . . . ves razbit je, razmesarjen, na glavi ima trnjevo krono, roke in noge so stopile iz sklepov in so predrte z debelimi žebli . . . kite in žile so grozno napete . . . Ne more si nič pomagati, nič polajšati silnih bolečin. Ako hoče glavo nasloniti na križ, se mu trnje še globlje zadere v glavo; rane se vedno širijo, njegov jezik je suh kakor čepinja, še bolj pa, kakor telo trpi njegova duša, ki je prepolna žalosti, bridkosti in sramote; srce njegovo je kakor *stopljeni vosek sredi telesa*. (Ps. 26.)

V nepopisljivih dušnih in telesnih mukah umira Jezus, pravi mož bolečin. Nanj pa pripeka vroče poldansko solnce . . . Ubogi Jezus čaka rešiteljice muk — grenke smrti. Pod križem stoji žalostna mati in učenec, katerega je ljubil Jezus. Prostor okrog križa pa so zasedli beriči in rimski vojščaki, ki so izvršili krvavo delo; krohotajo se brezsrčneži ter vadljajo za Jezusovo suktnjo. Daleč naokoli pa vrvi in šumi nebrojna množica; nekatere je pripeljala sem radovednost, druge srd in sovraštvo do Jezusa. Sovražniki Jezusovi vriskajo od veselja, dosegli so, po čemur so tako hrepeneli: *Hočemo ga uničiti z najsramotojšo smrtjo, hočemo spomin njegov izbrisati iz dežele živih.* Čuj jih, kako se iz Križanega norčujejo, njih zobje so kakor orožje in strupene puščice, njihov jezik je kakor ostrobrušen meč: *Odprli so svoja žrela proti meni, kakor grabežljivi in rujoveči levi, nabrusili so jezik in naveli lok, da bi streljali puščice name nedolžnega . . . Če si sin božji, stopi s križa doli . . . Zaupal je na Boga, sedaj naj ga reši, če hoče . . .* Tako grené s škodoželjnostjo, sramotenjem in strupenim govorjenjem zadnje trenutke umirajočega . . .

Izza divjega vpitja in kletve pa se začuje ljubeznjivi, jasni glas umirajočega Sina božjega: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.* Desnemu razbojniku obljubi Zveličar nebeško kraljestvo. Mar li naj Marija ostane sama, zapuščena v tej solzni dolini? Ne! Ljubeče srce najboljšega Sina ne pozabi matere tudi v zadnjih trenutkih ne. Milo se ozre Jezus na Marijo ter jej izroči za varuha najljubšega učenca — deviškega sv. Janeza.

Končan je testament Jezusov. Sovražnikom je odpustil, odprl je rajska vrata, za mater poskrbel . . . Kaj je to? Solnce temni, zapira oči, sveti kakor pokopna sveča in to opoludne . . . tema postaja vedno gostejša, zemljo zagrne črna noč. Klevetniki in rabelji se zgrozé ter umolknejo. Strah in trepet se poloti navzočih. Mrzlo in neprijazno brije veter preko golgatskega griča, zemlja se stresa v svojem osrčju. Neznanski strah navdaja ljudi in živali; tiči iščejo zavetja . . . Solnce je zaprlo oči, skrilo je svoje žarke, da ostane v temi zakrito grozno hudodelstvo . . . zemlja je zavita v temno obleko žalosti skozi tri ure . . . Jezus pa visi na križu in moli natihoma . . . Strašna noč mine, tema, ki je zagrinjala smrtni boj Boga-človeka, se razpodi, solnce zopet posije in mi vidimo Jezusa zopet pred seboj; neznansko je blede, kakor mrlič, ves utrujen je, v žilah njegovih skoro ni več krvi, iz ran le še solzi kri . . . srce počasi bije . . .

Oj ti revni, ubogi Jezus, oko še ni videlo večjega trpina, kakor si ti! Brez pomoči visiš na trdem lesu križa, umirajoče oči obračaš naokrog, a ga ni, ki bi te tolažil . . . ne more ti pomagati Marija, ona potrebuje sama tolažbe; apostoli so zbežali, judje te kolnejo, rablji te zaničujejo, angeli bridko plakajo. O Jezus, ti ubogi trpin, nimaš niti prostorčka, kamor bi naslonil trudno glavo; o zemlja, kako trda, grozovita si! Reven, ubog si bil že v življenju, o ubogi Zveličar, pa imel si vsaj dlan, na katero si nagnil glavo; sedaj je pa tudi ta trdo pribita na les križa in ti ne more podpreti razboljene glave. Mučilka krona ga še vedno trpinči. Cela teža trupla sloni na ranah. Grozno! Ako si hoče olajšati težo, se mora opreti na rane nog; ako hoče bolečine nog olajšati, se mora opreti na rane rok; roka ne more pomagati roki; žebli in trnji strašno delujejo . . . In duša? srce njegovo? V mojem srcu je bilo kakor goreč ogenj, in sem omagal in nisem mogel prenašati, toži z Jeremijem. On govori: *Poglejte in prevdarite, jeli ktera bolečina enaka moji?* „Bolečine pekla me obdajajo.“ Nikjer ne najde tolažbe, ne pri prijateljih, ne pri sovražnikih, ne pri ljudeh, ne pri angelih, ne v nebesih, ne na zemlji . . . Čuj! on odpre usta in zakliče z velikim glasom: *Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!* Prenašal je molče sramotenje v palači Herodovi, bičanje, kronanje, ni tožil; šel je na morišče kakor jagnje in ni odprl ust; kaka grozna bolečina je morala divjati v njegovem telesu in v duši njegovi, da je vpil: *Moj Bog, zakaj si me zapustil!* Še malo trenutkov, pa bo velika daritev končana, kelih bode izpit do zadnje kaplje.

Jezus odpre zopet svoja suha usta ter toži: *Žejem sem!* „Moja moč se je posušila kot čepinja in moj jezik tiči na mojem nebu“ . . . V moji žeji me pojé z jesihom. Sedaj zakliče Jezus: *Dopolnjeno je!* . . . Trepetajte, peklenski duhovi, boj mej vami in Kristusom je končan; kmalu bode stal Zveličar kot slaven zmagalec pred peklenskimi vratmi, zdrobil bode železne zapahe in iztrgal ujete ter odprl vrata v nebeški raj. Dopolnjeno je. Storil je vse, kar je zahtevala pravica božja; nima več krvi v žilah, niti moči v kosteh in v pljučih življenja . . vse je povžito . . *Dopolnjeno je!* Beseda strašna hudim duhovom, ljuba pa nebeškemu Očetu, beseda zmage in večne slave. *Dopolnjeno je!* angeli nesó to besedo skozi oblake tje pred tron večne pravice; spravljen se ozira nebeški Oče na dar na Golgati, njegovi roki odpade maščujoči meč, pregraja med nebom in zemljo pade, nebeška vrata so zopet odprta . . .

Jezus se poslavlja: „Z Bogom, zemlja, ki sem te pojil s solzami in krvjo! Z Bogom, zrak, ki sem te dihal; z Bogom, ljubljeno ljudstvo, katero sem ljubil bolj, kakor ljubi mati otroka... Z Bogom, Jeruzalem, katerega ulice sem prehodil tolikrat v potu obraza... Z Bogom, mati, prijatelji...“

Upri še poslednjič oči v umirajočega! Kako mu goré kakor v ognju rane, bolečina divja po ranjenem tesesu; a vidi se, da mu moči ginejo... Kri vedno redkeje kaplja, kmalu bode pretil zadnjo srago. Čuj, Jezus odpre poslednjič usta ter zakliče velikim glasom, močnim kakor grom: *Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo!* Ta mogočni klic umirajočega Jezusa je bil glas gospoda v moči in časti... Prihitite, vi angeli, glejte, Vaš Bog umira! In ti, žalostna Mati božja, poglej še enkrat svojega Sina, v par trenutkih bode umrl. Glej, Zveličar povabi smrt ter jej dovoli, da mu konča življenje... Grozne bolečine so vzele umirajočemu Jezusu zadnje moči, telo njegovo postane mrtvaško blede, srce zastaja, truplo se zlekne, lepa duša zapušča raztrgano truplo... Čuj, s strašnim gromom se trese zemlja do osrčja, skale pokajo in se drobé, mrličí vstajajo in veliko pregrinjalo v templu se raztrga od vrha do tal. Jezus je umrl.

II. Pastir je dal svoje življenje za svoje ovce. Omolknila je harfa, ki je opevala čast nebeškega Očeta. Zaprla so sveta usta, ki so govorila besede resnice in ljubezni in tolažbe. Otemnelo je njegovo oko. Trde so roke, ki so blagoslavliale in delile dobrote. Mrtve so noge, ki so tekale neutrudno za zgubljeno ovčico... Srce to ne bije več; glej globoko rano v njem! Stopi bližje, kristjan, upri svoje oči v mrtvega Zveličarja; poljubi njegove sv. rane. Mrtev je, mrtev! Kdo pa je morilec? Poiščiva ga! Poglejva v nebo! So li angeli? O ti britko jokajo. Oni niso krivi prelite krvi. Li Bog Oče? Res, od vekomaj je sklenil On, da mora njegov Sin umreti, prepustil ga je rokam morilcev in ni poslal angelov, da bi ga rešili. Zakaj tega ni storil? Pravični nebeški Oče ve, zakaj! On je ljubil svet tako, da je dal svojega edinega Sina! Vendar On ni kriv; Bog nas varuj kaj tacega le misliti: zahvaliti ga moramo, da ni prizanesel svojemu Sinu. Ali je mar kriv svoje smrti Jezus sam? Ne; sam Judež izdajalec je zatrdil: Prodal sem nedolžno kri. Kdo je torej krivec? Li mar Pilat? O da, ta je kriv smrti Jezusove, pa tudi Judež in veliki duhovni...

Pa vsi ti skupaj bi ne mogli preliti tudi ne kapljice krvi Jezusove, ako bi ne bil drug vzrok, in ta je? Naša srca so pre-

strašena danes in očitajo nam ta grozni umor; da strašni, a edino resnični odgovor, katerega si prikrivati ne smemo, je: mi sami smo morilci Jezusovi, mi sami. *Zaradi naših grehov je bil ranjen*, trdi Izaija. Da, da kristjani, grehi naši in grehi sveta, to so prvi in zadnji vzrok Kristusove smrti. Ko bi grehov ne bilo na svetu, bi nebeški Oče ne dal v smrt svojega Sina, bi Sin božji tudi ne prelil svoje krvi.

O greh, kako strašna stvar si! Za naše grehe je umrl Zve-ličar na lesu križa in še danes ga kristjani križajo in obnavljajo njegovo trpljenje in smrt. Vprašam vas: Je li kateri izmed vas v cerkvi, ki bi mogel reči: „Jaz sem nedolžen nad krvjo Jezusovo?“ Varujte se, svarim vas vse z Jeremijem, varujte se, mi stojimo danes pred Križanim in gledamo v njegove krvaveče rane. Tebi samemu smo grešili. O kaj bi skrivali, to smem in hočem očitno spoznati v svojem in vašem imenu: Mi vsi smo grešili, mi vsi smo s svojimi grehi morilci Sina božjega. O grozna, strašna reč: Kriv biti smrti Jezusove in prelitii njegovo sv. kri!

O greh, strašna reč si! Ni mi treba iti v duhu v nebesa, da razumem tvojo strahoto! ondi bi videl brezštevilne trume angelov, kako so pahnjeni v pekel radi ene same napuhnjene misli. Ni mi treba misliti na strašne nasledke Adamovega greha! Ni mi treba gledati vesoljnega potopa ter Sodome in Gomore! Ni mi treba iti v pekel, kjer bi našel milijone in milijone zavrženih v ognjenem morju in večnem obupu! Obrniti se mi je treba le na kalvarijsko goro, kjer vidim viseti med nebom in zemljo na lesu križa umorjenega Sina božjega. O, ta prizor je strašnejši, kakor pekel z vsemi strahotami in mukami, ta prizor nas uči, kaj je v očeh božjih greh. Zato pa ti kliče sv. Bernard: Ako hočeš vedeti, kaj je greh, idi tje na goro, kjer visi Sin božji mrtev. Tako grozna in kazni vredna stvar je greh. Vedi in pomni: Celo vsemogočni, vsevedni in neskončno modri Bog ni vedel drugega pomočka, da uniči greh, kakor najsramotnejšo smrt njegovega ljubega Sina. Zato se je zgrozila narava, zato so jokali angeli, ko je Jagnje božje nagnilo svojo glavo na križu. Kdor ima še kaj čuta v srcu, naj spozna, kako strašna reč je greh! Kako? Ti imenuješ revščino, bolezen, preganjanje hudo? Vedi in priznaj: samo greh je na svetu hudo, je najstrašnejša reč, zakaj grešnik z grehi gazi — trepetaje izrečem — gazi in tepta kri Kristusovo! Grozno! A še groznejše je, da drzni grešniki delajo lahkomiselnost greh, ko so že videli viseti Jezusa na križu

in umreti. Večja škoda se jim zdi, ako se ubije steklenica, o taki in enaki priliki kolnejo in se roté; po storjenem grehu pa se smejejo in še norčujejo, češ, grešil sem, in kaj hudega se mi je pripetilo? Strmi, veliki apostol sv. Pavel! Ti si rekel, da po smrti Jezusovi ni več mogoče storiti greha . . . Z Origenom kličem tebi grešnik: Križanega vidiš in še grešiš? Kristjan, ali se poboljšaj, ali odpovej veri. To se ne strinja. Sin božji umira na križu in ti živiš kakor bi bila strašna smrt Jezusova le izmišljena basen.

Ti nečeš odpustiti sovražniku, nečeš raztrgati nečiste grešne zveze, nosiš vsak dan hudiča v ustih, vedno le popivaš in pijančuješ . . . Križanega vidiš in še grešiš . . .

Neki cestni ropar je prosil, da ga sprejmo v oster spokorni red. Opat Zosim ga je po dolgem obotavljanju sprejel. Spokornik je začel ondi nad vse ostro živeti ter je delal pokoro uže 9 let. Kar se mu začne prikazovati krvavo dete, katerega je nekdam kot ropar umoril ter mu neprestano in žalostno kliče: Ah, zakaj si me umoril. Ves prestrašen beži puščavnik k opatu ter mu toži o tej grozni prikazni. Ta ga tolaži a zastonj. Gre delat v vrt, pa vedno mu bije na uho míl klic: ah, zakaj si me umoril. Gre na kor k molitvi, pa zopet tu se glasi: ah, zakaj si me umoril. Ves potr in preplašen poišče zopet opata ter mu zakliče: Moj oče, raztrgajte me, razdelite me. Vse rad pretrpim, da bi me le ta otrok več ne preganjal. A zanj ni več tolažbe. Obleče zopet posvetno obleko ter hiti v mesto v sodno hišo. „Vi gospodje sodniki — je govoril — jaz se izdam sam, da sem umoril mnogo ljudi in med njimi tudi nedolžno dete. Izgovorite pravično sodbo nad menoj in ta naj se glasi na smrt; ker tisočkrat mi je ljubša najstrašnejša smrt, kakor očitajoči glas otroka, ki mi neprestano kliče: ah, zakaj si me umoril.“ Ni odjenjal, da so ga obsodili k smrti z mečem.

Nesrečni grešnik, veš li zakaj sem ta dogodek povedal? Glej tam na križu Odrešenika, nedolžnega Sina božjega, kako razmesarjen je, kako strašno umorjen! Umorjen pa zaradi tvojih grehov! In ta grozni umor si ponavljal, kolikokrat si smrtno grešil. In to si storil pred 20, 10 leti, znabiti celo letos, znabiti že ta teden ali pa morda že današnji dan. Ne veljajo li tebi besede, ki jih je govoril Gospod ubijalcu Kajnu: Kri tvojega brata se kadi v nebo? Zdi se mi, da odpre od tebe nedolžno umorjeni Jezus svoja bleda ustna in zaječi milo očitajoče: Ah zakaj si me umoril? Tako ti kliče iz tabernakla, tako iz sv. hostije pri sv. maši. Ah, grešnik, zakaj si me umoril? Ta glas odmeva v tvojem srcu na večer, ko greš spat, zjutraj ko vstaneš, kakor tudi v nemirnih

nočeh v tvoji prestrašeni vesti: Pojdi, skaži se sodniku - spovedniku, obtoži se skesano, da dobiš odpuščanje in umiriš nemirno vest.

Mar pa še nočeš poslušati tega klica in hočeš še odložiti poboljšanje ter še živeti v starih grehah in hudobijah? Glej nagnjeno glavo Križanega, nagnjeno od tvojih pregreh; zopet se mi zdi, da odpre usta ter spregovori očitajoče besede, ki jih je govoril David Savlu: „Koga preganjaš vendar, koga preganjaš? Mrtvega ti preganjaš, Njega, ki je dal zate svoje življenje? Ali me nisi še žalil dovolj? Spreobrne se k meni; jaz sem te odrešil. Ako boš pa tudi za te opomine ostal gluhi in slepi in hočeš ostati še trdovratni grešnik? Boj se strašnega maščevanja Gospodovega, zgodilo se ti bode kakor onemu trdovratnemu grešniku, o katerem pripoveduje sv. Frančišek Borgija: ko se ni hotel poboljšati in je stal pred sv. razpelom, je oprostil Križani desno roko žeblja, je naložil iz predrtega srca perišče sv. Krvi ter jo je nespokornemu grešniku treščil v obraz v znamenje prokletstva in zavrženosti. Srdit kakor rujoveč lev bo vstal zoper tebe in zagromel nad teboj strahovite besede, ki ti bodo zvenele v ušesih celo večnost: *Poberi se pred mene, prokleti, v večni ogenj!*

Umirajočemu je težko odreči prošnjo: On te prosi, da mu odločno odgovoriš, ali se hočeš poboljšati? Kakšen odgovor naj mu dam v tvojem imenu? Mar ta nepričakovani, grozni odgovor, da hočeš še naprej ostati trdi in neomečen? Tedaj ti grešnik nečeš uslišati prošnji Križanega, ki te vabi, da zapustiš greh in se vrneš v njegovo očetovsko naročje? Čuj, o ubogi, zaničevani Zveličar! žalosten odgovor ti moram dati. Tvoje prošnje nočejo uslišati, nočejo nastopiti poti pokore in se k tebi vrniti. Slišali so tebe klicati in prositi, videli te trpeti in umreti; pa vseeno bodo hodili po starih hudobnih potih; tvoj klic je zastoj. Taka navada je. Danes sicer celo jokajo in solze točijo, pa to le iz naravnih nagibov, ne pa iz žalosti in sovraštva do greha; kar ginjeni so, ko čujejo pridigo o trpljenju tvojem; po pridigi pa bodo ostali stari grešniki. Podobni so onim radovednim gledalcem na gori Kalvariji, o katerih pravi sv. pismo, da so si trkali na prsi, ko se je zemlja tresla in so pokale skale; a ko se je umirila zemlja in so bile skale mirne, so pozabili na Jezusa. Tako tudi kristjani danes obiskujejo božje grobe, trkajo na prsi, jokajo, pa kako dolgo? O samo danes! Jutri pa bodo zopet sovražni, nečisti, nezmerni, bodo grešniki, kakor doslej! Vidiš, žalostni moj Jezus, tako ti povračujejo ti hudobni ljudje tvojo nezmerno ljubezen!

Kolika nehvaležnost od tebe, grešnik, kolika brezsrčnost, da daješ umirajočemu Zveličarju tako žalosten odgovor? Mar ni dovolj, da ga žalijo judje, turki in pagani? Nehajte vendar, nehajte, zapustite greh! Čemu poslušate potem glas pridig? Mar zato, da bode enkrat težji vaš odgovor pred sodnjim stolom istega, katerega danes zaničuješ?

Pa ne, ne; ne morem verjeti, da bi imeli tako trda in ledena srca, da bi celo danes na veliki dan odrešenja našega vpričo tako strašnega in vendar ljubeznivega prizora na gori Kalvariji ne hoteli dati grehu za vselej slovo.

Valerij Maksim je imel edinega, a hudobnega sina. Tako daleč je zabredel v svoji hudobiji, da je sklenil očeta umoriti. Oče zapazi žalosten hudobno nakano svojega edinca ter podvoji ljubezen do njega, da bi ga odvrnil od strašnega čina. Pa zastonj. Oče vzame ostro bodalo, ga skrrije v plašč ter povabi sina seboj na izlet. Prideta v samotni gozd. Tu na samoti zakliče oče sinu: Stoj! vzame bodalo iz obleke ter ga hoče potisniti sinu v roke. Sin se prestraši, meneč, da ga misli oče umoriti. A oče poklekne pred sina na kolena ter zakliče: Na, vzemi bodalo, ohladi si svoj srd. Tu so moje prsi, le pogumno bodalo vanje zabodi, ne bom se branil. Pripeljal sem te semkaj v puščavo, da lahko skrivaj izvršiš svoj naklep in da ne padeš sodnikom v roke. Le zasadi bodalo semkaj! O sin, moj ljubi sin, saj bom tako kmalu moral umreti ali od tvoje roke ali pa od žalosti, da me brez vzroka tako nehvaležno sovražiš in preganjaš . . . Srce sinovo je bilo omehčano; razjokal se je sin bridko in glasno zaihtel: O jaz zver, kaj sem hotel storiti. Jaz zaslužim smrt, jaz . . . Jokajoč sta se objela oče in sin. S tem je hudobni sin saj nekoliko poravnal svojo hudobijo, ker je prosil očeta odpuščanja.

Kako sodbo bi pa izrekel ti o njem, ko bi klečečemu očetu zasadil bodalo v srce? Grozno! Grešnik, ta hudobni sin si ti. Oče tvoj, ki ga preganjaš, je mili Jezus. Kaj ti je storil hudega? Mar si že pozabil vse njegove neštete, neprecenljive dobrote? Na Kalvarski gori vidiš na križu mrtvega svojega očeta, umorjenega od tebe, ker zaradi tvojih grehov je bil usmrten, zato, da bi ti vekomaj živel. Ali ti ni dovolj? Pa si hladi svoj srd in svojo nerazumljivo sovražnost, vzemi sulico ter prebadaj še mrtvo truplo Zveličarjevo . . . Ti praviš; ne, ne tega pa me Bog varuj! A tako govori samo tvoj jezik, v dejanju boš pa le storil to, kolikrat boš še smrtni greh storil; tako trdi sam veliki apostol sv. Pavel: *Grešniki vnovič križajo Jezusa!*

O kristjani, vi imate še čuteča človeška srca, kaj ne da o vas kaj takega misliti ne smem? S solznimi očmi in potrjim srcem

pokleknilo pred Križanega vsi, prav vsi. Trkajmo si skesano na svoje prsi: Gospod usmili se nas, Kriste usmili se nas! Morilci tvoji smo, vzeli smo ti življenje. Kdo nam dá solz, da objokujemo svojo hudobijo, da smo umorili tebe? Kaj smo storili? Kri tvoja kliče v nebo za maščevanje! Pa ne, ne! Le malosrčnih in obupnih misli ne! Zaupaj sin, zaupaj hči!

O, ve dragocene duše, odkupljene s prelito srčno krvjo vašega Jezusa, z zaupanjem in ljubeznijo pogledjte na križu visečega! Pogledjte v njegovem Srcu globoko rano; ta srčna rana vam kaže njegovo ljubezen; pohitite skozi to rano v ljubezni plamteče Srce Jezusovo, v njem se skrijte; skesajte se svojih grehov iz ljubezni do Jezusa, sklenite prav pogosto se očiščevati pri sv. spovedi v sv. Rešnji Krví Jezusovi! V tem Srcu boste našli mir, tolažbo; v njem boste varni pred ostrostjo božje pravice.

O ljubeznivi, za nas križani Zveličar, potegni nas k sebi! Potegni nas skozi svojo srčno rano v svoje božje Srce! Tam bomo varni v življenju in v smrti! Zapri nas vse v svoje Srce, o Jezus, daj, da te od dne do dne ljubimo bolj in bolj, daj, da te z grehom ne razžalimo nikdar več! Razlij bogastvo svojega božjega Srca na nas vse tukaj pričujoče, da bo srce vsakega izmed tu navzočih zagorelo v ljubezni do tebe, ki si dal življenje za nas; stori, da ti vsak, kar nas je tu, zvestobo ohrani do smrti; bodi moj zadnji zdihljaj in tvoj zdihljaj ljubezni do Križanega: Jezus, tebi živim, Jezus, tebi umrjem, Jezus, tvoj sem živ in mrtev — na veke. Da se tako zgodi, prosí za nas žalostna Mati pod križem. Amen.

Fr. Rihar.

Velikonočna nedelja.

Velikanoč — največji praznik sv. vere.

Ako Kristus ni vstal od mrtvih, je prazna naša vera. (I. Kor. 15, 14.)

Mogočni sovražnik Hanibal je napadel rimsko državo. Z veliko vojsko se je bližal mestu Rimu, da bi se polastil cele države. Nevarnost je bila velika. V tej sili zbere junaški vojskovodja Scipion veliko vojsko in gre sovražniku nasproti. Številnejši sovražnik pa premaga rimsko vojsko, da zbeži. Toda junaški Scipion zbere še enkrat svoje vojake, jih ohrabri in se ž

njimi v bran postavi za domovino. Res popolnoma premaga sovražnika in se vrne veselo v Rim. Vse mesto mu gre nasproti in ga z velikim slavjem sprejme. Velikanske slavnosti so se potem vršile cel teden po mestu zaradi te zmage.

Predragi v Kristusu! Tudi mi obhajamo danes spomin slavne — ne! — najslavnejše, najsijajnejše zmage, kar jih je kdaj bilo na zemlji: spomin zmage Kristusove nad peklom, nad satanom. Po naših prvih starših se je polastil satan gospodarstva nad človeškim rodом in ga vedno bolj in bolj ukoval v verige svoje sužnjosti. Kristus pa je prišel na svet, da bi premagal tega sovražnika. Že se je peklo veselilo zmage. Kristus je pribit na križ, kjer je umrl. Pokopan je, grob je celo zapečaten. Nič več ne bode vstal! Premagan je! Satan je zmagalec. Veseli se peklo!

Toda, varaš se, satan! Kristus ni premagan! Glej, grob se je odkril in — ali ga vidiš premaganega Kristusa, kako zmagovito gre od smrti? O, smrt, kje je zdaj tvoje želo? Satan, kje je tvoja zmaga? Premagana sta oba! Glej ga, Kristusa, častitljivo je vstal kakor zmagalec!

Človeški rod, raduj se! Rešen si tisočletnih spon satanove sužnosti! Tvoji sovražniki so uničeni! Nič več nimajo oblasti nad teboj, razun kolikor jim je sam hočeš dati! „Danes je veselja tvojega dan. Zveličar je od smrti vstal, kraljestvo smrti pokončal. Aleluja! Aleluja!“ Da, to je dan, katerega nam je Gospod naredil, veselimo in radujmo se v njem!

In res, veselja poln dan je danes za ves krščanski svet. Vsak kristjan, ki ima le še količkanj vere v srcu, veseli se danes, raja danes srčnega veselja. Zakaj Zveličar je res vstal od smrti. Aleluja!

Radujmo se tudi mi in pojmo slavospeve Zmagovalcu naših sovražnikov. S sv. cerkvijo mu pojmo veselo Aleluja! ter ga zahvalimo za delo odrešenja.

Res najlepši praznik za kristjane je velikonočni praznik. I. To je središče cerkvenega leta. To je solnce, od katerega dobivajo vsi prazniki v letu svoj sijaj. Da, II. ta praznik je podstava, na katerem sloni vsa naša vera po besedah sv. Pavla: *Ako bi Kristus ne bi vstal od smrti, bi bila prazna naša vera.*

Premislimo danes nekoliko o tem v slavo in čast od smrti vstalemu Zveličarju!

I. Velikonočni praznik je središče cerkvenega leta, je solnce, od katerega dobivajo vsi drugi prazniki svoj sijaj. Le pogledjmo!

1. Kako lepi so božični prazniki! Kako skrivnostno mičen je sv. večer. Kako veličastno lepa je polnočnica. O polnoči, sredi noči, ko vsa narava počiva v sladkem spanju, pridemo v svetišče. Tu se nam zdi, da stojimo pred Betlehenskimi hlevčkom. Zazdi se nam, da čujemo pozdrav iz nebes: *Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.* Angelsko novico začujemo: Zveličar nam je rojen zdaj! In tam v mičnih jaslicah res gledamo ubogo detice, v plenice povito, vidimo obljubljenega Mesijo. Pri jaslicah gledamo pastirčke, ki so veselo prihiteli molit novorojenega kralja — Boga. Boga? To naj je Bog? To revno, ubogo detice, ki niti govoriti ne zna? To naj je naš odrešenik? Ali ni prav tako, kakor vsi drugi novorojenčki? Kdo mi je priča, da je to dete drugačno, kakor drugi otroci, da je res Bog, odrešenik? — Velikanoč! Vstajenje Gospodovo! Veliki petek so pribili judje Zveličarja na križ, kjer je izdihnil svojo dušo v strašnih bolečinah. Pokopali so ga v grob v skalo vsekano in grob zapečatili. Nič več ne bode ven prišel, mislili so si Judje. Da, nič več, ko bi bil to človek, ko bi ne bil to Bog!

Toda to je pravi Bog. Današnji praznik nam ga izpriča. Le Bog in sicer edino le Bog more tako razmesarjen in umorjen zopet oživeti. Le On, ki je vsemogočen, ki je večni, ki nima konca, ta more kaj tacega.

Velikanoč je torej dokaz, da je Detice, katero je ležalo v jaslicah, res pravi Bog, res Zveličar, res Mesija. Ko bi Kristus ne bil vstal, bi bila prazna naša vera v to dete.

Zato pa, ko bi ne bilo velikonočnega praznika, bi tudi božiča ne bilo. Zakaj ako ni to dete moj Odrešenik, kaj meni njegovo rojstvo? Toda on je Bog, Odrešenik, kar je dokazal z današnjim praznikom, zato se veselim njegovega rojstva.

Kako veličastni so binkoštni prazniki, ko praznujemo prihod sv. Duha na apostole, ko slavimo začetek sv. cerkve.

Kako veličastno lep je praznik presvetega Rešnjega Telesa, ko je sv. cerkvi pretesno cerkveno zidovje, da bi mogla dovolj rajati veselja nad najlepšim darom Jezusa Kristusa, katerega ji je zapustil, nad presv. Rešnjim Telesom. Zato gre ven pod milo nebo v slovesni procesiji in slavi Kristusa — Boga pričujočega v sv. Zakramentu.

Tudi tukaj velja isto. Tudi za ta dva praznika je današnji praznik dokaz, je solnce, od katerega dobivata svoj blesk. Ako bi Kristus ne bil vstal od smrti, bi ne bil Bog, bi ne bil mogel poslati Tolažnika sv. Duha, bi ne mogel ustanoviti sv. cerkve, bi ne mogel postaviti sv. Rešnjega Telesa. Ker pa je vstal, je dokazal, da je Bog, ako pa je Bog, je mogel poslati sv. Duha, je smel ustanoviti edino zveličavno sv. cerkev, je smel in mogel postaviti zakrament sv. Rešnjega Telesa.

2. Kaj je Marija človeškemu rodu? Kajne to, kar dobra, skrbna mati vsaki družini. Marija je naša najboljša mati, naša ljubeča nebeška mati je, ki prav po materino skrbi za nas Evine otroke. Koliko dobrot prejmejo kristjani od Nje povsod in vsikdar! Da, koliko, kdo naj jih sešteje!

Zato pa kje je srce med kristjani, ki bi te matere ne ljubilo? Da res, verniki ljubijo po pravici Marijo, kakor svojo najboljšo mater. Zato pa obhajamo veliko lepih praznikov med letom Nji v čast. Kako lepo obhajamo praznik njenega brezmadežnega spočetja! . . .

Zato obhajamo nji v čast veliko raznih pobožnosti. Ali si moremo misliti mesec majnik brez mičnih Šmarnic? Mesec oktober brez rožnega venca?

Na kom pa sloné vsi ti prazniki? Od kod imajo svojo lepoto, svojo mičnost te lepe pobožnosti?

Edino le od današnjega praznika. Marijo častimo, ker je božja Mati, ker je Mati Odrešenikova, Mati Kristusova. Ako pa Kristus ne bi bil Bog, Marija ni božja Mati, je prazno naše češčenje. Toda Kristus je Bog, to priča današnji praznik, zato je Marija Mati božja, zato jo po pravici častimo.

Med letom imamo tudi veliko svetniških praznikov. Nekaterih češčenje je zelo priljubljeno pri vernikih, n. pr. sv. Jožef, sv. Jurij, sv. Valentin, sv. Alojzij . . . Zakaj pa častimo svetnike? Ker so v nebesih pri Bogu. Ker so hodili v življenju po stopinjah, po nauku Jezusovem, ker je njih večina s svojo lastno krvjo pričevala, da je Jezus Kristus Bog. Ako pa Kristus ni Bog, si svetnikov niti misliti ne moremo, so mučenci bili najbolj nespametni ljudje na svetu.

Toda Kristus je Bog.

Tako imajo tudi svetniški prazniki svojo veljavo, svojo podstavo v današnjem prazniku.

II. Velikonočni praznik je podlaga naše vere.

Ako Kristus ni vstal od smrti, je prazna naša vera, piše sv. Pavel.

a) Kolik zaklad za kristjane je presv. Rešnje Telo, je presveto Srce Jezusovo v presv. hostiji v naših tabernakljih. *Ne bom vas zapustil sirot,* je dejal Kristus. In dal se je zapreti v vse tabernaklje sveta, da bi bil vedno pri nas sirotah, vedno v naši sredini. Glejte ga, tamle v onem tabernaklju je še sedaj zaprt. Tu notri prebiva naš najboljši prijatelj. Tu bije za nas srce, ki nas tolikanj ljubi.

Tu notri čaka, da prideš k njemu, mu potožiš svoje gorje, svoje težave in bridkosti, in Jezus te potolaži.

Da, še več! Tu je On tudi naš Oče! Hrani nas s svojim lastnim mesom, s svojo lastno krvjo. Krepi nas tako v boju zoper svet, zoper samega sebe, zoper satana. Tu ga lahko prejmeš, kadar hočeš in kolikorkrat hočeš.

Ako hrepeni bolnik po Njem na smrtni postelji, dá se nesti tja, da siromaka tolaži v bolečinah, krepi na strašni poti v večnost, da mu daje moč in srčnost v boju zoper moči teme.

Z eno besedo! Neprecenljiva sreča je za vernike presveti Zakrament. Toda zakaj je to sreča za nas? Ker je tu pod kruhom skrit prav tisti Jezus, ki je za nas trpel in umrl in tudi vstal od smrti, ki je naš Bog. Ako pa Jezus ni vstal od smrti, torej ni Bog, ako ni Bog, ni sv. Rešnjega Telesa, je vsa naša vera v presv. Zakrament strašna prevara in zmota.

Toda Kristus je vstal od smrti, zato je Bog, zato je res pričujoč v zakramentu sv. Rešnjega Telesa kot pravi Bog in človek.

Velika noč je podstava naše vere!

b) Kolika sreča za nas uboge ljudi je spovednica! Kaj bi bilo, ko bi je ne bilo!

Mi smo tako slabi! Tolikrat pademo in zopet pademo! In kako bi ne? V sebi nosimo hudega sovražnika, svojo popačeno naravo, ki nas vedno le k hudemu sili in naganja. Okrog in okrog nas obdaja hudobni svet, hudobni tovariši, ki nas odvrčajo od dobrega in napeljujejo k hudemu! Satan hodi okrog nas kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl, v greh zapeljal. Zares neprestano se moramo boriti zoper hudo! Niti za trenutek nismo varni! Kaj čuda, ako tako pogosto zabredemo v blato kakega greha!

Kaj pa sedaj? S čim naj potolažimo razžaljenega nebeškega Očeta? Obupati bi nam bilo, ako bi ne bilo spovednice, ako bi mašnik ne imel pravice izreči nad nami tolažljivih besedi: „Jaz te odvežem!“

Od kod pa ima spoved svojo veljavo? Od Boga, Jezusa, ker le Bog ima oblast odpuščati grehe. Da pa je bil Jezus res Bog, priča zopet današnji velikonočni praznik.

Res velikanoč je podstava naše vere!

c) Kako strašna je smrt! Smrt! Umreti moram! Moj Bog, kar strese nas, ko se spomnimo onega strašnega trenutka, ko se bode to zgodilo.

Strašne telesne bolečine nas bodo mučile, da bomo omedlevali. Pri tem pa še strah, kaj bode v večnosti. Smrt, to je res nekaj strašnega!

Toda za kristjana ni tako težka smrt. Narava se kajpada boji svojega konca, trepeta pred njim. Toda verni bolnik upre svoje umirajoče oči na sv. križ, na Križanega. Strašno res trpi, umrl bo! Toda kaj pa je njemu smrt? Dobiček! Jezusova vera mu pove, da bode smrt še-le začetek novega veliko lepšega življenja tam pri ljubem Bogu v večnosti. Ve, da ga že čaka Kristus, Marija, svetniki, prijatelji in znanci, ki ga bodo sprejeli z velikim veseljem v svojo sredo in peljali v presrečno hišo večnega Očeta. In pri tej misli mu je tako lahko! Lahko čaka smrti. —

Toda kdo mu daje to zagotovilo? Jezus Kristus — Bog. Ker le Bog more kaj tacega človeku zagotoviti. Da je pa Jezus Bog, priča zopet temu pred vsem je današnji praznik.

Velikonočni praznik je podstava naše vere!

Tako, predragi moji, bi lahko še dalje dokazoval, kako sloné vsi prazniki, vsi cerkveni obredi, vse pobožnosti, vsi nauki, vsi zakramenti, skratka: kako sloni vsa naša vera edino in pred vsem na Gospodovem vstajenju, na velikonočnem prazniku. Ko bi Kristus ne bil od smrti vstal, bi vsega tega ne bilo, bi bila *prazna vsa naša vera* in vse, kar je ž njo v zvezi. In s sv. Avguštinom bi morali žalostni reči: „Gospod, ako bi vse to ne bilo res, kar nas uči sv. vera, vedi, da si nas ti goljufal.“

Toda Kristus je res vstal od smrti. Aleluja! Zato z veseljem pričamo: Kristus je Bog, je premagalec hudobnega duha, premagalec smrti. Danes je slavnostni spomin te njegove veličastne

zmage. Zato veselimo in radujmo se v njem. — Veselimo se, kristjani moji, danes, veselimo se in radujmo se prav iz srca vsi in pojmo danes s sv. cerkvijo veselo Alelujo!

Pač, enemu moram pa z žalostjo zaklicati danes druge besede. To je dan, katerega je Gospod naredil, toda žaluj! Boj se in trepetaj! S tem je dokazal Gospod, da je Bog, ako je pa Bog, boj se ga, zakaj gorje ti! Da, gorje ti, ki še tičiš prostovoljno v sužnosti satanovi, ki še nisi opravil velikonočne spovedi, ki si še v grehah zakopan, ki hočeš še ostati suženj in prijatelj satanov. Zato je pa tebi vstajenje Gospodovo v pogubo, v strašno gorje. Zato pa moram tebi, ubogi grešnik, klicati danes: To je dan, katerega nam je Gospod naredil, toda ti žaluj in boj se.

O ljubi moj, vzdrami se! Vstani tudi ti s Kristusom.

O vsi, predragi v Gospodu, vstanimo danes iz groba mlačnosti, grehov, grešnih navad, grešnega znanja in *razsvetlil nas bode Kristus*.

Tako bodedo mogli res praznovati z veseljem praznik vstajenja Gospodovega, ki je središče praznikov cerkvenega leta in podstava naše vere. Amen.

P. Kazimir Zakrajšek.

Velikonočni pondeljek.

1. Jezus — ljubeznjiv svojim prijateljem; strašan svojim sovražnikom.

Zaupajte — jaz sem, nikar se ne bojte. Mark. 6, 50.

Jezus, naš Odrešenik, je prišel za vse ljudi na svet; za vse je trpel in umrl; s svojim vstajenjem in vnebohodom je vsem odprl nebesa; je ustanovil in postavil sv. cerkev, ki naj vse ljudi vodi k zveličanju! To, da je bil Jezus na svetu, da je učil in čudeže delal, da je trpel in umrl, da je od mrtvih vstal in v nebesa šel — to je zgodovinska resnica, katere nihče ne more tajiti. In ker se je vse to godilo v blagor celega človeštva, tudi nobenemu ni pripuščeno, da bi bil proti tem dogodkom malomaren, neodločen in popustljiv! Nihče ne more in ne sme reči: Jezus je bil pač na svetu, je učil, trpel in umrl in od smrti vstal: pa kaj je to meni mar? Kaj imam jaz od njega — ali kaj mi on more? Ne tako. S tem dogodkom mora vsakdo računati, proti

temu mora vsakdo zavzeti svoje stališče, bodi prijazno ali sovražno. In res se je človeštvo precej pri prihodu Sina božjega na ta svet postavilo v dve vrsti: eni so ga prijazno sprejeli in ljubeče se ga oklenili, drugi so ga hudobno napadali in mu do smrti nasprotovali. Zgodilo se je, kar je sveti starček Simeon prerokoval pri njegovem darovanju: *Ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu.* (Luk. 2, 34.) Pri tem dogodku ne more nobeden ostati tako rekoč na sredi: ali mora iti z Jezusom, ali mora biti zoper njega!

In res, ko je Jezus prišel na svet, so se ljudje precej postavili v dve vrsti: eni so se ga oklenili, drugi so ga sovražili! In tako je dandanašnji! Eni ga ljubijo, eni mu slede, se ga drže — drugi mu nasprotujejo, ga sovražijo, napadajo, zaničujejo! Poglejmo torej danes, kako se je pa Jezus obema nasproti obnašal, kakšen je bil dobrim, kakšen hudobnim. — Iz tega bomo lahko spoznali, kako se Jezus tudi dandanašnji obema nasproti obnaša in kako bo ravnal obema nasproti na sodni dan. — In to bomo najbolje spoznali iz tistih besedi, katere je Jezus govoril svojim prijateljem, katere je govoril svojim sovražnikom. Zvesto me poslušajte!

Štirikrat nam pravijo sveti evangelisti, da je Jezus govoril sam o sebi, ko je rekel: *Ego sum! Jaz sem!* In sicer je rekel te besede dvakrat svojim prijateljem, dvakrat pa svojim sovražnikom! In vendar kako vse drugače je bilo slišati te besede, če jih je Jezus govoril svojim učencem in prijateljem; kako vse drugače pa, ko jih je govoril svojim sovražnikom.

1. Te besede je govoril Jezus svojim učencem takrat, ko je hodil po morju. Ko so ga učenci videli hoditi po morju, so menili, da je prikazen in so zavpili (od strahu) in so se silno prestrašili. — On pa jih je potolažil in rekel: *Zaupajte: ego sum! jaz sem, nikar se ne bojte.* In je stopil k njim v čoln in veter je nehal. (Mark. 6, 49—51.)

Drugikrat se je nekaj enakega zgodilo, ko je od mrtvih vstal. Apostoli so bili skupaj zbrani, kar naenkrat je stal Jezus med njimi. Apostoli so se s prvega silno prestrašili in so menili, da je njegov duh. Jezus pa jim je rekel: *Mir vam bodi. Ego sum, jaz sem, nikar se ne bojte!* Poglejte moje roke in noge, da sem jaz sam! potipajte in poglejte, vsaj duh nima mesa in kosti, kakor vidite, da imam jaz. Ker pa še niso verovali od ve-

selja in se čudili, jim je rekel: Ali imate kaj jesti tukaj? Oni pa so mu ponudili kos pečene ribe in sat medu. In je vpričo njih jedel in vzel ostanke (Luk. 24, 36—43.)

Predragi! Lahko si mislimo, kako so bili apostoli obakrat preplašeni, ko so zagledali Jezusa na tako nenavadni, zares čudežni način. In ali bi se mi na njih mestu ne bili tudi prestrašili? Kako pa jim je precej odleglo, kako so se razveselili, ko jim je tako prijateljsko in ljubeznjivo rekel: *Ego sum, jaz sem*; nikar se ne bojte! kakor bi jim hotel reči: Vidite, jaz sem vaš Bog, vaš pomočnik, vaš prijatelj! Če se vam katerikrat tudi hudo godi, če ste v viharjih in skušnjavah, kakor takrat na morju; če ste tudi v dvomih in skrbeh, kakor po njegovi smrti — jaz, vaš Bog, vas ne bom zapustil, jaz vam bom vselej pomagal, če treba tudi s čudežem — le v me zaupajte! In to so apostoli in mučeniki tudi res storili. V najhujših stiskah in tudi v smrtnih mukah so zaupali v Jezusa in zmagali so!

Predragi! Ali se ne godi včasih nam ravno tako, kakor se je apostolom? Tudi mi smo včasih v velikih nadlogah, kakor učenci ob viharju na morju; tudi mi smo včasih v velikih stiskah in dvomih, kakor apostoli ob njegovi smrti; ali kakor je Jezus apostole s svojo navzočnostjo razveselil, potolažil in osrčil, enako bo tudi nas, če vanj zaupamo. Le k njemu pribežimo, pred tabernakelj pokleknimo in slišali bomo od tam skrivnostni glas: *Ego sum; jaz sem*, nikar se ne bojte! Jaz vam bom pomagal, jaz, vaš Bog, vam bom podelil moč in rešitev ob času stiske in skušnjave! Oh, zakaj ne hodimo večkrat k njemu? Morebiti tudi nam manjka prave, trdne vere, kakor s prvega apostolom, ki tudi niso hoteli verovati, da je Jezus pravi Bog, ki je hodil po valovih, pravi Bog, ki je častito vstal od mrtvih. Če trdno verujemo v Jezusa, da je kot Bog in človek pričujoč v najsvetejšem zakramentu, bomo v tej veri tudi mi premagali svet in hudiča!

2. Ravno te besede pa je Jezus dvakrat tudi govoril svojim sovražnikom.

Prvič tisti večer na Oljski gori, ko so ga prišli lovit. Prašal jih je: Koga iščete? In so mu odgovorili: Jezusa Nazarenskega! Jezus jim reče: *Ego sum! Jaz sem!* Kadar pa jim je to rekel, so odstopili in so padli na zemljo! (Jan. 18, 4—6)

Drugikrat je Jezus izrekel te besede ravno tisti večer pred Kajfom, ki ga je vprašal: ali si Ti Kristus, Sin Boga hvaljenega? In Jezus mu je odgovoril: *Ego sum! Jaz sem!* — In videli bote

Sina človekovega sedeti na desnici Božje moči in priti v oblakih neba! (Mark. 14, 61—62.)

Predragi! Zdaj pa lahko vidite velik razloček in različen vtis, katerega so naredile ravno tiste besede Jezusove na njegove sovražnike. Ko je učencem rekel: *Ego sum, jaz sem!* je bil njegov glas ljubeznjiv, njegove oči so razodevale usmiljenje in vsa ponaša je budila zaupanje. Ko pa je te besede govoril sovražnikom, so tako rekoč strele švigale iz njegovih oči, njegov glas je bil kakor grom, ki je treščil sovražnike na tla in jih zbegal. Kakor da jim je hotel reči: Vi me ne iščete, da bi se po meni zveličali, ampak iščete me iz nevoščljivosti in hudobije umoriti. Vi ne verujete, da sem pravi Bog, ali povem vam: jaz sem pravi Bog in kot takega me boste videli na sodni dan, ko bom prišel z veliko močjo in veličastvom sodit tudi vas!

Enako pa Jezus govori in se obnaša tudi nasproti današnjim svojim sovražnikom. Oh, ali ima mar Jezus tudi dandanašnji sovražnikov? Kajpada jih ima! To so v prvi vrsti neverniki in krivoverci, ki ga ne poznajo, nočejo poznati. Pa tudi med kristjani, katoličani je takih, ki ne verujejo vanj, ki ne verujejo v njegovo navzočnost v najsvetejšem zakramentu. Vsaj se ne manjka takih, ki ga še celo v cerkvi žalijo, ki se nespodobno pred njim vedejo; ne manjka se takih, ki ga celo božjeropno, nevredno prejemajo. On bi jim lahko zaklical iz tabernakeljna: *Ego sum, jaz sem vaš Bog, vaš prihodnji sodnik.* On bi jih lahko na tla vrgel in bi jih lahko z naglo smrtjo kaznoval, kadar se predrznejo, po nevrednem prejemanju ga — pa jih pusti in čaka! Kakor je tudi dovolil tistim, ki so ga prišli lovit, da so ga zvezali in zvezanega pred sodbo peljali! *Ego sum! Jaz sem!* tako Jezus še vedno govori iz tabernakeljna — pa njegovi sovražniki, slabi kristjani, ne pazijo na to — malomarno mimo cerkve hodijo, kakor da Jezus ni tu resnično pričujoč — se mrzlo in nespodobno do njega obnašajo — ga malo, malokdaj in še takrat morebiti po nevrednem prejemanju. — Oh, kaj bo za take na sodni dan?

Vedíte, predragi, da bo Jezus govoril tudi na sodni dan te besede: *Ego sum! Jaz sem!* Pa kakor na zemlji, bodo te besede tudi pri sodbi naredile različen vtis, in napravile različen včinek, drugačen na pravične, drugačen na krivične!

Ko bo izvoljenim svojim prijateljem, onim na desnici, govoril; *Ego sum, jaz sem!* kako bodo veseli in blaženosti polni. Rekel bo: Le pridite k meni: *Ego sum; jaz sem vaš odrešenik, vaš prijatelj, vaš plačnik!* Vi ste verovali v me, zaupali v me, vi ste večkrat hodili k meni, ste me večkrat prejemali, ste zavoljo mene trpeli, se niste dali od mene odvrniti! Vi ste me pred svetom spoznali, zato vas jaz zdaj spoznam za svoje pred svojim nebeškim Očetom! Pojdite v veselje svojega Gospoda!

Pa tudi onim na levici bo tisti dan rekel in zaklical: *Ego sum! Jaz sem!* Ali me zdaj poznate? Ti Kajfa nisi hotel verovati, da sem jaz Sin Božji in pravi Bog; vi veliki duhovni in starešine ljudstva niste hoteli verovati v moje božanstvo, vi, ki ste me prišli lovit in niste hoteli spoznati moje vsemogočnosti, dasiravno sem vas z eno besedo kakor mrtve treščil na tla, zdaj spoznajte, da sem jaz vaš Bog in Gospod! — In vi maloverni, hudobni kristjani, zdaj spoznajte pred vsem svetom, da sem jaz pravi Bog in vaš Sodnik. — Kolikokrat sem vas na svetu klical po svojih namestnikih. kolikokrat sem vas k sebi vabil iz tabernakeljna — pa niste hoteli poslušati mojega klica in vabila, niste hoteli prejemati sv. obhajila — brez mene ste živeli, zoper mene ste delali: zdaj pa vas čaka pravična sodba. — Od strahu bodo tedaj pogubljeni klicali: *Hribje, pokrite nas, gore, padite na nas!*

Kaj hočemo tedaj storiti? Ali mar ne bomo poslušali ljubega glasu, ko nas Jezus zdaj kliče in vabi: Pridite k meni: *Ego sum, jaz sem* vaš Odrešenik, vaš prijatelj, vaš pomočnik! Oh, kristjani, zdaj hitimo k Jezusu, ko je še naš prijatelj in Odrešenik, da nas takrat ne zavrže, ko pride kot pravični Sodnik. Amen.

Janez Ažman.

2. Trije odločivni dogodki za Kristusa in za nas.

Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?

Luk. 24, 26.

Jezusovega trpljenja in vstajenja se moramo spominjati sleherni dan, posebno pa v velikonočnem času; saj je velika noč središče celega cerkvenega leta. Tega nas opominja sv. cerkev tudi po današnjem evangeliju. Dva Jezusovih učencev gresta velikonočno nedeljo popoldne vsa potrta iz Jeruzalema proti Emavsu. Na potu se jima pridruži Jezus, pa ga ne poznata; in

vprašaja ju: *Kakšni so ti pogovori, ki jih imata gredé med seboj in sta žalostna?* Tedaj mu odgovorita, da se pogovarjata o Jezusu Nazareškem, „in kakó so ga izdali véliki duhovni in oblastniki v obsojenje k smrti, in so ga križali.“ In ko mu še naznanita svojo potrto in dvomljivost, poduči ju Jezus rekoč: *Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako šel v svojo čast?* In še dalje jima dokazuje iz sv. pisma potrebo Jezusovega trpljenja.

Ljubi kristjani! Kakor ona dva učenca, tako se tudi mi sedaj nekoliko pogovorimo o Jezusu, Odrešeniku in Zveličarju našem. Tudi nam, tukaj k očitni službi božji zbranim, se je on pridružil v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, in mislimo si, da tudi nas poprašuje v teh praznikih: „Kakšni so ti pogovori, ki jih imate med seboj?“

Pogovorimo se nekoliko o treh najznačilnejših in najožje zvezanih dogodkih zadnjih treh dni, namreč velikega petka, velike sobote in velike nedelje. Poglejmo, kako so ti trije dogodki odločivni za Kristusa in za nas. Iz tega bomo razvideli, kako se v teh treh dneh zrcali celo življenje človekovo v času večnosti.

Že sv. Avguštin je rekel, da je sv. postni čas in veliki petek podoba našega zemeljskega življenja, velikonočni čas pa našega nadzemjskega.

I. V onih štiridesetih dneh pred veliko nočjo, ki so odločeni pokori in premišljevanju Jezusovega trpljenja, imamo določno podobo našega zemeljskega življenja, v velikem petku posebej pa podobo našega konca na zemlji.

Vsled izvirnega greha smo vsi zapadli smrti. Da bi pokončal moč telesne smrti ter nas hkrati rešil večne smrti, *ponižal je Gospod Jezus Kristus sam sebe in je bil pokoren do smrti, smrti pa na križu.* (Fil. 2, 8.) Ta veliki spravni dar je opravil in dopolnil Jezus na sv. križu veliki petek. Tedaj je bilo njegovo dosedanje življenje končano, slečena *podoba hlapca*, kakor je njegovo človeško naravo imenoval apostol. (Fil. 2, 7.) Veliki petek je njegovo ponižanje doseglo najglobočjo stopinjo, njegova pokorščina pa najvišjo. Zato molimo v litanijah Jezusovega presv. Srca: „Srce Jezusovo, sprava za naše grehe, Srce Jezusovo, mir in sprava naša, Srce Jezusovo, krvava žrtev za grešnike, usmili se nas!“

Ali ne vodi tudi nas pot našega življenja na strmo goro Kalvarijo? Ali ni naše življenje pretkano z mnogimi težavami,

skrbmi, bolečinami? Vedno se imamo bojevat, trpeti, delati, razne križe nositi. In slednjič čaka smrt gotovo tudi nas. In naj pride smrt prej, ali slej, sredi navadnega števila dni ali v visoki starosti, na ta ali oni način, hipoma in nepričakovano, ali po dolgotrajni bolezni, tega ne vemo, a to vemo, da jej ne moremo uiti. Naši dnevi so šteti, in tudi nad našo glavo bo solnce enkrat zašlo in otemnelo, tudi za nas pride veliki petek gotove smrti.

Pa v litanijah spet molimo: „Srce Jezusovo, upanje v tebi umirajočih, usmili se nas!“ Jezus Kristus je smrt premagal. Zato se more pravični kristjan poln upanja ozirati na svojega nebeškega vojskovodjo ter klicati z apostolom v smrtnem boju: *Smrt! kje je tvoja zmaga? Smrt! kje je tvoje željo? Bogu pa bodi hvala, kateri nam je dal zmago po Gospodu našem Jezusu Kristusu.* (I. Kor. 15, 55, 57.)

II. Velikemu petku je sledila velika sobota. Tako bode tudi z nami.

Jezusovo telo so sneli s križa ter položili v skalnat grob, njegova duša pa je šla v predpekel, naznanit pravičnim stare zaveze dan rešitve. Našle so se prijateljske duše, ki so si izprosile od Pilata Jezusovo telo, da ga smejo pokopati. Kako lepo dejanje ljubezni sta skazala Jožef Arimatejec in Nikodem božjemu Odrešeniku.

Tudi naše truplo bodo položili v grob. Za kristjane poskrbé sorodniki, sosedje, znanci. In ko bi le-ti tudi ne poskrbeli zanj ob njegovi smrti, vendar bi ga ne zapustila mati katoliška cerkev, katera ga je pri sv. krstu sprejela za svojega otroka, in ki v vsem življenju kristjanovem skrbi za njegov dušni in telesni blagor. Kakor Marija ni zapustila svojega Sina v smrti in še po smrti, ko so ga sneli s križa ter položili njegovo Rešnje Telo v grob, tako se nas tudi naša duhovna mati katoliška cerkev spominja še v smrti in po smrti pri altarju Gospodovem.

Ko nas bodo položili v grob, tedaj se začne za naše utrujeno telo delapust, čas počitka, sobotni dan. Človeško truplo ima, v prah spremenjeno, počivati do dneva vesoljnega vstajenja. Duša pa, ker je neumrjoč duh, se preseli ob ločitvi iz telesa v večnost. Kam pa se preseli v večnost, ali med angelske in svetniške trume, da prepeva v nebeškem veselju in sv. miru večno alelujo, ali pa v peklenški ogenj, v družbo satana in njegovih privržencev, da se ondi večno in vse preklinjevaje muči, ali pa gre še v vice, v čistilišče za več ali manj časa, to je zavisno od

njenega življenja v telesu. Večno srečna in blažena bo duša, ki se je držala križanega Odrešenika v svojem prejšnjem življenju, ki je verovala njegovi božji besedi, ki je upala vanj, ki ga je ljubila nad vse. A večna nesreča zadene tisto dušo, ki je zakrknila svoje srce pred božjo ljubeznijo, dušo, ki se je v stanu smrtnega greha, torej v neprijaznosti z Bogom ločila s tega sveta.

III. Za veliko soboto je napočilo prečudno jutro velikonočne nedelje. In zmagoslavno se je Jezus dvignil iz groba z lastno močjo ter s tem oveselil svoje prijatelje in vsa krščanska srca vseh stoletij do sodnjega dne. S poveljanim telesom in poveljano dušo je šel potem kraljevat na desnico Očetovo; *in nam je ukazal (Bog) ljudstvu oznanovati in pričevati, da je on tisti, katerega je Bog postavil sodnika živih in mrtvih*, pravi sv. Peter v današnjem berilu. *Bog ga je povišal in mu je dal ime, katero je čez vsa imena*, piše sv. Pavel v berilu cvetne nedelje. (Fil. 2, 9.)

Tudi naša trupla, ko bodo morda več tisoč let počivala v naročju hladne zemlje, se bodo po božji vsemogočnosti združila z našimi neumrljivimi dušami. Job trpin je to prerokoval tako-le prepričevalno: *Vem, da moj Odrešenik živi, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in spet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom videl svojega Boga.* (19, 25. 26.) Veličastna je prerokba Ezehielova (gl. 37, 1—10) o oživelih suhih kosteh na polju, in katero sv. cerkveni učenički razlagajo o vstajenju mrtvih. Gospod Jezus Kristus je sam najdoločnejše napovedal vstajenje mrtvih tako-le: *Resnično, resnično vam povem, da pride ura, ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina božjega. In bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.* (Jan. 5, 28. 29.)

Kristjani! Kakšno bo naše vstajenje? Zavisno je vse od tega, ali je telo z dušo vred delalo tako, da sta zaslužila, oba biti poveljana vekomaj v nebesih pri Jezusu in Mariji, ali pa oba vekomaj zavržena biti v peklenskem breznu. Naše sedanje življenje je torej odločivno za našo večnost. *Zakaj kar človek seje, to bo tudi žet. Kdor seje tedaj v svojem mesu, bo od mesa tudi žet pogubljenje; kdor pa seje v duhu, bo od duha žet večno življenje.* (Gal. 6, 8.)

Ob tistem velikem jutru vesoljnega vstajenja se bode spet razlegala vesela aleluja iz nebes dol ter razlila čez grobove pravičnih. In ti zmagoslavni glasovi ne bodo nikoli

več prejenjali, ampak z dušo in telesom se bodo izvoljenci božji v njej radovali vse veke, ko sedaj samo duše zveličanih prepevajo v rajski blaženosti večno mlade velikonočne hvalospeve.

Ker pa nas te resnice spominjajo velikonočni prazniki, zato sem rekel početkom, da je velika noč zvesta p o d o b a našega nadnaravnega življenja v nebesih. Tam je večna spomladna radost, večni mir, večna sreča, večna aleluja. „Slišal sem“, pravi sv. Janez v skr. razod., „kakor glas veliko trum v nebesih, ki so rekle: Aleluja! češčenje in slava in moč bodi Bogu našemu! Ker resnične in pravične so njegove sodbe. In sem slišal kakor glas velike množice, in kakor šum veliko vodá, in kakor bobnenje velikih gromov reči: Aleluja! Ker kraljuje Gospod naš, vsemogočni Bog! Veselimo se in radujmo, in dajmo mu čast; ker je prišla ženitnina Jagnjetova in se je njegova nevesta pripravila. In dano jej je bilo, da se je oblekla v svetlo in belo tančico; tančica namreč je opravičenje svetnikov. In mi je rekel: Zapiši: Blagor jim, kateri so na večerjo Jagnjetovo poklicani.“ (19, 1. 2. 6.—9.) Svatovsko oblačilo nebeške ženitnine je posvečujoča milost božja, opravičenje od greha, pravičnost in svetost, ki provzroči zedinjenje z Gospodom. Spolnila se bo tedaj beseda prerokova: *Blagor jim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! vekomaj in vekomaj te bodo hvalili.* (Ps. 83, 5.) Dà, Boga vekomaj hvaliti in poveličevati, to je naš namen in naša blaženost. Ako po trudapolnem življenju dospemo v večni mir, potem bo, pravi sv. Avguštin, naše edino opravilo hvala božja, prepevanje aleluje.

Če hočeš, ljubi kristjan, vse to veselje in slavo in mir in svetlobo in blaženost in srečo doseči ter s Kristusom v nebesih vekomaj kraljevati, moraš ga sedaj v življenju spremljati tudi na Golgoti, potrpežljivo z njim hoditi po križevem potu ter ga posnemati. Tako uči apostol Pavel, ki je neizrečeno veliko trpel za Jezusa, rekoč: *Če z njim trpimo, bomo tudi z njim poveličani.* (Rim. 8, 17.) A treba tudi popolnoma vstati iz groba grehov. Zakaj psalmist pravi, da bo tisti počival na božji sveti gori, *kdor hodi brez madeža in pravično dela.* (14, 1. 2.) Apostol pa piše: *Za vse je umrl Kristus, da tudi, kateri živé, ne živé več sebi, ampak njemu, kateri je zanje umrl, in od mrtvih vstal.* (II. Kor. 5, 15.) In zato nam je zapustil naš Gospod Jezus Kristus najboljši pripomoček pred velikim petkom, namreč sveto obhajilo. Sv. Ignacij pravi, da sv. obhajilo pokonča kal smrti in

strohljivosti, pripravlja naše telo k vstajenju, in mu deli, ker ga redi Kristusovo telo, neumrjoče, večno življenje. Zares: „Srce Jezusovo je življenje in vstajenje naše.“ (Lit.) Da dosežemo to največjo srečo, po kratkem zemeljskem trpljenju našega velikega petka, z dušo in potem tudi s telesom praznik v nebesih, priporočajmo se dan na dan svoji nebeški Materi Mariji. K temu nas tudi sv. cerkev vedno navaja v svojih molitvah, naj prosi Marija za nas „sedaj in ob naši smrti uri“, da „po Jezusovem trpljenju in križu dosežemo častljivo vstajenje“ Amen.

Val. Bernik.

Bela nedelja.

O grešnih priložnostih.

Kdo je pa, kateri premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin božji.

I. Jan. 5, 5.

Preljubi v Gospodu! da bi obhajali veselo velikonoč ne v kvasu hudobije in malopridnosti, ampak v opresnih kruhkih čistosti in resnice, smo za velikonočne praznike prejeli sv. zakramente. Pokrepčali smo se z angelskim kruhom, da dobimo novo moč za hud boj, katerega neprenehoma bijemo z našo spačeno naturo in raznimi zapeljivci tega sveta. *Kdo je pa, ki premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin božji.* Le v tej veri v Sina božjega moremo ostati stanovitni in moremo zmagati.

Kaj ne, dragi poslušalci, to gotovo še ni zadosti, da samo k sv. spovedi pridemo — ne! Po spovedi se moramo tudi truditi, da po naukih našega Zveličarja živimo in se greha varujemo.

To pa ni lahka stvar, ker toliko reči nas miče in kliče nazaj v greh, da bi ravno tako delali, kakor smo bili prej navajeni. Veliko je zunanjih priložnosti za greh, hude so pa tudi notranje skušnjave, katere podžigajo v človeškem srcu hude strasti, da bi človek bolj služil sam sebi, kakor pa Bogu.

Danes hočemo govoriti o grešnih priložnostih, in sicer:

1. da se moramo grešnih priložnosti varovati, in

II. katerih grešnih priložnosti se moramo posebno varovati.

Prosimo za pomoč Marijo brezmadežno, katera je strla glavo kači, hudobnemu duhu, njemu, ki ima posebno veselje nad vsako grešno priložnostjo.

I. Grešnih priložnosti se moramo varovati

Povdarjajmo najprej, da največ vernikov zaide v grešno življenje, ker se ne varujejo priložnosti za greh. Pregovor pravi: „Priložnost naredi tatu“ — a priložnost naredi tudi verskega mlačneža ali celo brezverca, naredi nečistnika, naredi pijanca, priložnost naredi iz dobrega fanta malovredneža. Egiptovski Jožef je bežal, celo plašč je popustil v sobi Putifarce, da je zavaroval svojo nedolžnost; sv. Peter se pa ni izognil tiste družčine na Kajfovem dvorišču, pa je Gospoda zatajil.

Več ko je grešne priložnosti v fari, več greha je v fari. Posebno mladi ljudje so prešibki, da bi hude skušnjave in nevarne priložnosti za dolgo premagovali; dobri ostanejo, dokler ne pride nanje huda poskušnja; le prerado se zgodi, če pridejo v slabo družčino, med zapeljivce, med spridence in spridenke, da pozabijo na svojega angela varuha, na Mater božjo, na opomine materine in opomine spovednikove.

a) Kaj pa je grešna priložnost? To je kak kraj, kaka oseba ali reč, ki nas navadno zapelje v greh, če ž njo pridemo v dotiko. Nekateri stvari so pohujšljive večinoma za vsakterega, kakor slaba družčina, branje brezverskih časnikov ali knjig, vsaj za preproste, neuke ljudi. Druge reči so nevarne le za nekatere: recimo gostilna je nevarna priložnost za pijanca, da se upijani, če ima le denar; za treznega človeka ni tolikanj nevarna. Grešne priložnosti so torej kakor kužne bolezni; kako se vse boji in beži pred kužnimi bolniki, dušne kuge se pa tako malo bojimo. Grešna priložnost je kakor ogenj, ki vnema in vžiga, kar doseže.

b) Grešna priložnost je ali prisiljena ali pa prostovoljna. Tako n. pr. se ima fant, ki gre k vojakom, bati, da bo marsikaj slabega videl in slišal. Pa temu se ne more izogniti; če srce zavaruje z molitvijo in dobrimi sklepi, ga tudi taki slabi zgledi ne bodo podrli. Zato priporočam mladeničem, da vselej, predno k vojakom odidejo, doma sv. obhajilo prejmejo. — Kdor slabo priložnost prav nalašč poišče, že

s tem greši. Milost božja takega kristjana zapusti, in prav kmalu podleže skušnjavi. Tak dela, kakor da bi s kakim gorečim ogorkom hodil pod slamnato streho. Tak se skoraj norčuje iz Boga, ko moli: *In ne vpelji nas v skušnjava*, dočim sam skušnjave išče. Kedor nevarnost ljubi, bo v nevarnosti pogubljen. V taki nevarnosti živijo lahkomišljeni mladeniči, ki prezaupno občujejo z drugim spolom; deklice, ki se lahkomišljeno podajajo v take družčine, v take pogovore, morda celo ponoči, kjer lahko nastanejo grešne misli, želje, dejanja. Taka priložnost je ponočevanje. Tu ne velja nič izgovor: vsaj ni bilo nič hudega. Hudo gotovo pride, ker navadno pride.

Torej še enkrat rečem: taka priložnost je sama na sebi greh, če jo sam poiščeš, če si grešil kaj ali ne.

c) Ravno tako grešiš, če zamoreš pročitati iz grešne priložnosti, pa ne greš.

Kralja Kleomena špartanskega je hlel nek tuj knez z veliko svoto podkupiti, da bi izdal domovino. Tu mu zakliče lastna hčerka: „Oče, pojdite proč, drugače vas bo mož še pregovoril.“

Tukaj še enkrat opomnimo egiptovskega Jožefa, ki je res tako lep zgled zapustil našim mladeničem, kako naj se odtegnejo družčini in priložnosti, če bi bila v nevarnosti njih čistost, če bi bilo nevarno, da se vpijanijo, da se stepejo ali napravijo kako drugo hudobijo. Velikokrat manjka samo iskre, samo ene besede, pa se tudi drugi začno sramovati, ali se tudi drugi premagajo. Posebno modrejše fante, zlasti fante Marijine družbe prosim, naj pomislijo, kako se bodo prikupili prečistemu Srcu Marijinemu, če bodo kako pohujšljivo govorjenje preperečili, ali je vsaj s tem pograjali, da se bodo odstranili.

d) Kdor grešne priložnosti ne zapusti in noče zapustiti, takemu se tudi greh ne more odpustiti in tudi ne odveze dati; in če jo je dobil, je odveza neveljavna, in neveljavna njegova spoved. Znano je, kaj pravi katekizem: „Kaj sklene, kdor ima trden sklep?“ — „Kdor ima trden sklep, sklene varovati se vsaj smrtnega greha in prostovoljne grešne priložnosti vanj.“ Če pa kdo tega resno noče, potem manjka kesanja, manjka volje greh zapustiti — kako naj mu potem Bog greh odpusti!

Strast navadno tu človeka tako oslepi, da na dušo in večno zveličanje čisto pozabi. — Sv. Avguštin pravi za take: „Koliko

ljudje žrtvujejo, da si ohranijo časno življenje; ne ustrašijo se nobenih stroškov, nobenih prošelj; za večno življenje jim je vse pretežko!“

S tako trdovratnostjo navadno pride k spovedi, kdor ni pred spovedjo nič molil. Pozabiti ne smemo, da grešnik potrebuje milosti, da spozna, kako potrebno je, za dušno zveličanje skrbeti, pa da se mu omeči tudi volja, da se hoče ukloniti božji volji. Takemu v grešni priložnosti živečemu spovedencu velja izrek Kristusov: *Ako te tvoja roka ali noga pohujša, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; bolje ti je hromemu iti v življenje, kakor dve roki in dve nogi imeti, pa vrženemu biti v večni ogenj. Ako te tvoje oko pohujša, izderi je in vrzi je od sebe, zakaj boljše ti je z enim očesom iti v življenje kakor dve očesi imeti pa vrženemu biti v peklenski ogenj.* Pomen teh Gospodovih besedi je ta: Če ti je tudi kaka reč tako ljuba kakor tvoje oko, tvoja noga ali tvoja roka, če ti je ovira za dušno zveličanje, odreci se ji, da radi tiste reči ne boš pogubljen. Ali je treba mar še drugih dokazov, da se moramo grešne priložnosti izogniti, ko je naš Učenik sam to tako jasno in odločno zahteval?

O, da bi imeli vsikdar tako skrb za svoje zveličanje in zveličanje nam v skrb izročeni, da bi v vsaki nevarnosti hitro bežali, da ne omadežujemo svoje duše. *Cum timore et tremore operamini salutem vestram* — tako nam kliče apostol, ki je dobro vedel, kolik zaklad je naša duša!

II. Poglejmo še na drobno, katerih grešnih priložnosti se posebno ogibljimo!

a) Najprej tistih, v katerih je nevarnost, da versko mlačni postanemo ali pa še celo vero zgubimo.

Živa vera v Jezusa, posebno ljubezen do Jezusa v svetem Zakramentu, ljubezen do Marije, ljubezen do sv. cerkve, ki je varuhinja nauk Kristusovih: to so podlaga za pobožno, versko življenje. V sedanjih časih je pa vedno več priložnosti, da ne postanemo mrzli do svete vere in mrzli do svete cerkve, saj je znano, koliko se govori zoper sv. cerkev, kako napada dušne pastirje, kako blati sploh, kar je z Bogom v zvezi. Sicer je to zmeraj bilo, vsaj je Gospod sam rekel: *Sovraženi bote zavoljo mojega imena* — ali sedanji čas se dela od raznih strani prav z namenom, da bi se zanesla verska mlačnost v srca vernikov. Zato je nevarnost večja, da se eden ali drugi navzame tacega protiverskega mišljenja.

Zato se je treba ogibati oseb, ki so po duhu in življenju sv. cerkvi nasprotne, kar razodevajo s tem, da ne spolnujejo ne cerkvenih, ne božjih zapovedi, ali pa morda s prigovarjanjem skušajo še druge na svojo stran pridobiti. Kdor bo s takimi ljudmi občeval, se bo nevedé kdaj navzel njihovega duha. Povej mi, s kom hodiš in povedal ti bom, kdo si. Ogibati se je treba krajev, kjer se take osebe nahajajo ali take osebe zbirajo, naj že bodo to gostilne, trgovine, društva itd. Pogostna shajanja na takih krajih, kjer se večkrat zabavlja zoper cerkvene zadeve, morejo imeti le slabe nasledke. Veren mož se bo taki priložnosti rad izognil in ne bo imel ž njimi nobenega opravka, ki vernemu ljudstvu svoje pogubne nazore vsiljujejo.

Največji pohujšljivci pa so slabi časopisi. Slabo berilo je najkrajša pot, da kdo versko mlačen postane.

b) Varuj se posebno mladina priložnosti, da se ne privadiš pijančevanju. Kdor večkrat zahaja v družčine s tem namenom, da pije in se upijani, je na tem, da ga dobi s časom v oblast hudo nagnenje do popivanja. To pa vemo vsi, koliko gorje je to za človeka, koliko verskih in stanovskih dolžnosti zanemarja ravno pijanec. Naj nikar nobeden ne misli, da je kaj lepega to, če pijan domu pride. Zato morate fantje nekako boječi biti, da ne zaidete v pijanost. Odstranjevati pa se morajo tudi posebne priložnosti, pri katerih se večkrat čez mero pije. Kdor se navadi posedati vsako nedeljo po gostilnah, bo kmalu pijanec. Ostro moram grajati vnovič vsako zakotno točarenje žganja, ker taki zakotni žganjetoči so najprva priložnost, da si mladi ljudje, posebno ob nedeljah večkrat kupijo žganja in upijanijo, pa potem nerodnosti počenjajo. Gostilen imamo v fari popolnoma dovolj; ako bi kdo skrivaj prodajal žganje, ni to samo kaznjivo radi postave, ampak tudi krivično zoper gostilničarje, ki patente in davke plačujejo. Skušnja me pa uči, da po zakotnih žganjetočih se napravi več hudega kakor v gostilnah samih. Zato naj vé vsak, da bom proti takim kontrabantarskim gostilnam postopal z vso strogostjo.

c) Varujmo se priložnosti, vsake, kjer bi se mogla izgubiti čistost.

Ne pozabimo nikdar, da je Gospod rekel: *Blagor njim, ki so čistega srca; ker Boga bodo gledali.* Posebno zoper to nevarnost ni družega pripomočka, kakor bežati in zopet bežati. Prosi, vzlasti ti mladina, najčistejšo Devico Marijo, da ti nebeška

Mati nakloni strah do vsake nesramežljivosti in hrepenenje do sv. čistosti. Če bote to hrepenenje imeli, potem bote mladeniči opustili

d) ponočevanje, katero je združeno s tolikimi grehi. Ponočnjaki so kakor gosenice, ki spomladi vse zelenje in cvetje na drevju uničijo. Če bote dekleta imele spoštovanje do najlepše čednosti, ne bote s ponočnimi pogovori ponočnjakom dajale potuhe in prilžnosti za kopo nečistih grehov.

e) Varovali se bote tistih shajanj po hišah, ali po vrtih ob nedeljah, kjer se naredi mnogo slabih govoric in so nedolžnosti navadno na škodo.

f) Tretja prilžnost so plesi, ki so navadno, posebno, če se zbirajo skupaj samo mladi ljudje, angelom varihom na žalost, hudiču na veselje.

g) Najbolj nevarna jama je grešno znanje. Sv. Alfonz Ligvóri je mnenja, da izmed sto sta komaj dva brez greha.

In vendar se mladina vseh tukaj naštetih prilžnosti velikokrat tako malo varuje, jih celo sama išče, brez strahu in brez skrbi za svojo dušo. Kaj je nasledek? Nasledek je ta, da se izgubi v strasteh, da pride v pest zapeljivcem — in konec je velikokrat tako žalosten

Ako se hočemo grehu ustavljati, moramo pred vsem bežati proč, kjer je nevarnost za nas. Angel je rekel Lotu, ki je prebival v grešnem mestu Sodomi: „Beži iz tega kraja, da ne pogineš z grešnim mestom vred!“

Angel varih kliče mnogokrat, da bežimo iz grešnega kraja, samo poslušati nočemo njegovega glasu

Videte itaque fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed quasi sapientes. — (Ef. V. 15.) Amen. J. Mikš.

Prilžnostni govori.

Kratek nagovor Marijini družbi.

(Konec.)

2. a) Kakor je Eva po telesu mati vseh ljudi, tako je Marija duhovna mati vseh po Kristusu odrešenih ljudi. Sv. Epifanij pravi: Eva je prinesla ljudem začetek smrti, ker je po nji prišla smrt na svet; Marija nam je dala začetek življenja, ker iz nje se

je rodil Začetnik življenja. Marija je torej naša prava Mati, ker po nji dobivamo pravo duševno življenje, izvirajoče iz milosti božje, po kateri smo združeni s Kristusom; naše življenje je Kristus, je milost božja; oboje nam prihaja po Mariji, ki je torej resnično vaša mati.

b) V poslednjih trenutkih življenja je Jezus nam Marijo izročil. Ko je visel na Kalvariji med nebom in zemljo, se je obrnil k svoji, v žalost utopljeni materi in k učencu Janezu in rekel: *Glej, tvoj sin, glej, tvoja mati!* Te besede Zveličarjeve ne veljajo le apostolu Janezu, ampak vsem vernim kristjanom, zakaj Janez je bil zastopnik Kristusove cerkve na zemlji. Vse je izročil Jezus v varstvo svoje matere Marije, ona je vaša mati, vi ste njeni sinovi in hčere, vi ste njeni otroci.

c) *Karkoli vam Gospod poreče, to storite*, je Marija rekla služabnikom v Kani galilejski. Marija je naša mati in kakor ima ona moč pri svojem Sinu, tako ima oblast nad nami. Karkoli nam ona veli, moramo izvršiti. Ona pa veli to, kar veli Jezus, njen božji Sin.

Saj ona je moja mati, klical je dostikrat sv. Stanislav. „Nikdar se ni še slišalo“, kliče sv. Bernard, „da je Marija koga zapustila, ki je v svojih potrebah k nji pribežal.“ O otroci Marijini, pribežite k svoji Materi. Dve roki ima Marija: eno k Bogu povzdiguje, drugo vam molí. Pribežite v njeno varstvo, delajte ji veselje, širite njeno slavo, bodite ji pokorni. Ona je vaša mati.

Le osem ljudi se je rešilo ob vesoljnem potopu. In ti so bili v Noetovi barki. Tudi za vas, mladeniči in dekleta, je Marijina družba taka barka, v kateri je rešitev. Marija vas bo vodila kot gospa, vas bo ljubila kot mati. Na tisoče jih je tako vodila — in bili so rešeni. Na tisoče jih je tako ljubila — in bili so blaženi. Oh, jastreb strelja v nedolžne oči, kača pomaljša strupeni jezik do vas, grabežljivi volk trga za obleko krstne nedolžnosti — bežite, skrijte se pod plašč Marije Device, vaše gospe in matere. Amen.

P. Bohinjec.

Pogled na slovstvo.

1. *Ecclesiae Lavantinae Synodus Dioecetana*, quam anno Domini 1903 coadunavit Mihael Napotnik, Princeps-Episcopus Lavantinus etc. etc. Marburgi, 1904 Sumptibus princ. episc. Ordinariatus Lavantini. Typis typographiae s. Cyrilli. — Vel. 8°. Str. 918 + VI.

Izmed slovenskih škofij ni zadnji čas nobena obhajala toliko sinod kakor Lavantinska. Prvo je sklical še pokojni knezoškof Jakob Maksimiljan leta 1883.

Drugo je praznoval sedanjí višji pastir lavantinski l. 1896. Ob koncu devetnajstega in začetku novega tisočletja (l. 1900.) se je vršila tretja in — kakor nam kaže gori naznanjena knjiga — od 24. do 28. avgusta 1903 je bila zbrana duhovščina lavantinske škofije s svojim knezoškofo na čelu pri četrti sinodi. Kdor pregleduje poročila prejšnjih sinod, pride do zaključka, da se je pri vsaki delovanje pomnožilo, gorečnost povečala, gradivo narastlo, da se je pri vsaki naslednji sinodi poseglo globlje v predmet, ki je prišel v obravnavo, da se je torej ne le po obliki, ampak tudi po vsebini sinodalno delovanje razmnožilo, povečalo, poglobilo. Poročilo o četrti škofijski sinodi lavantinski je častna knjiga uženosti in marljivosti, gorečnosti in skrbljivosti lavantinskega knezoškofa, a prav tako dragocena knjiga v prilog vsej de'ujoči lavantinski duhovščini. Ne glede le na to, da je kodeks partikularnih zakonov, mora pripoznati vsak, kdor jo je prelistal, da je polna praktičnih migljajev za dušnopastirsko življenje, da obravnava vsa pereča dnevna vp'aašanja cerkveno-politična in pastoralna z nekega višjega stališča, na katerem morajo stati oni, ki so poklicani, da vladajo božjo.

Toliko vobče. Sedaj pa si oglejmo to, kar bo najbolj zanimalo tudi duhovnike, živeče izven lavantinske škofije. Kot uvod nam v vzneseni besedi pripoveduje knjiga, da je imela biti prirejena četrta sinoda v proslavo petindvajsetletnice vladanja Leona XIII. A dasiravno je veliki papež Leon XIII. še dovolil za to priliko zaprosene odpustke, je vendar zatisnil svoje oko, preden se je sinoda pričela. Naša knjiga se ga spominja s primernim nekrologom in nato izraža poklon in udanost novoizvoljenemu Piju X. Nato v prvem delu našteva natančno, kaj se je ukrenilo pred sinodo in obširno navaja red in molitve med sinodo. V drugem delu omenja „gesta synodalia“ t. j. vse, kar se je ob sinodi zgodilo, sprejelo, ukrenilo in povzročilo. Vse slovenske duhovnike zlasti živo zanima tretji del: Statuta synodalia . . . Kakor v prejšnjih sinodalnih poročilih, je tudi zadnja sinoda v svojih statutih porazdeljena v štiri titule: Prvi obravnava: de fide et doctrina catholica, drugi: de cultu divino, tretji: de cleri populique disciplina, četrti: de regimine ecclesiastico. Posamezni tituli (oddelki) so zopet razvrščeni v poglavja, katera se nanašajo na statute prejšnjih sinod; zato se letošnje prvo poglavje prične s št. 61, zadnje pa konča s št. 105. Omenjam v formalnem oziru, da se vselej, kadarkoli je v novem poročilu govor o določilih iz prejšnjih let, pod črto natančno citira dotično sinodalno določilo, tako da bode vsak duhovnik brez težave lahko sestavil gradivo o posameznih točkah in predmetih. Vsled te prireditve se bode vsak duhovnik o posameznih določbah lahko hitro orientiral. A ker je gradivo že tolikanj naraslo, si pač usojamo v prilog dobri stvari pripomniti, da bi morda kazalo, sestaviti za kako bodoče sinodalno poročilo obširnejše alfabetično stvarno kazalo, kakor ga ima na pr. Instructio Eystettensis ali pa dostavek k ljubljanski sinodi. To bi gotovo k uspešni rabi tako bogatega gradiva še mnogo pripomoglo.

Začenjajo pa se sinodalna določila s prekrasno razpravo: De lectione sacrae scripturae in genere, et speciatim in linguis vernaculis. Vredna zares, da bi jo pr:mišljeno prečital vsak duhovnik. Kako vzvišeno se govori o „božji knjigi“, kako lepo se oslanja dokazovanje njene veljave in pomembe na okrožnico Leonovo (z dne 18. nov. 1893)! Kako navdušeno naposled izzveni razprava v harmonične besede: . . . est ergo ars artium, scientia scientiarum, ipsa est encyclopaedia sapientiae! Nato pride k praktičnemu delu ter našteva potrebo branja sv. pisma za duhovnika in navaj: tudi po glasovitem Korneliju a Lapide petero svojstev za uspešno branje sv. pisma. V nadaljnjem poročilu navaja „decreta generalia“ iz konstitucije „Officiorum ac munerum“, po katerih se je ravnati onim, ki hoč:jo prebirati sv. pismo. Naposled našteva razne primerne izdaje sv. Pisma z razlago in določuje, kako in kdaj naj se zlasti listi in evangeliji ljudstvu prebirajo. Naroča pa hkrati svojim duhovnikom tele zlate besede iz sinode l. 1896.: Sacerdotes Lavantini quotidie unum caput e sacris litteris legant meditando consulendoque probatos commentatores! Da, še celo s posebno molitvijo naj bi vsak dan začeli in končali premišljevanje sv. pisma. Utinam! Nastopni sestavek: de vera et falsa refor-

matione, je pisan tako jasno in mikavno, tako poučno in previdno, da ne moreš nehati, ako si pričel. Ko smo ga pregledali, smo si začrtali na listek tele besede: Mozaik iz sv. pisma, cerkvenih očetov, okrožnic zlasti papeža Leona XIII., ki ga je sestavil globoko učen bogoslovec in okusno priredil pa gladko opilil odličan pisatelj. Pogosto spominja na sestavke katoliških klasikov, cerkvenih očetov.

Nadalje govori o gibanju „proč od Rima“; naznanja, kako se je začelo, odkritosrčno našteva dosedanje uspehe in navaja različne pripomočke za tiste, ki so že odpadli, kakor za one, ki so v nevarnosti. Premisleka vredna razprava. Nato govori o socialnem vprašanju po načrtu, ki ga je dal iz Leonovih okrožnic Pij X. (Ordinamento fondamentale dell' azione popolare cristiana), in obširno o krščanski demokraciji na podlagi dotičnih Leonovih okrožnic. A tudi konkretna določila navaja, po katerih se bode delovanje duhovnikov na tej podlagi vršilo. Istotako praktično razpravlja katoliško organizacijo po načelih velikega Leona. Tudi alkoholizem postavi v primerno luč in našteva določila in sredstva, po katerih naj se preganja.

Vse te naštete razprave so za vsakega slovenskega duhovnika tako zanimive in tako primerne, da imamo le eno željo, naj bi se prav marljivo čitale i po drugih škofijah.

V drugem delu zavzema največ prostora razlaga sv. maše (v latinskem, slovenskem in nemškem jeziku), ki naj se prilično po teh uzorcih vernikom raz leco pojasnjuje. Prav tako je praktičen govor, ki naj bi ga imel duhovnik na dan prvega sv. obhajila otrok. Potem določuje diecezansko takso za naše stipendije, govori o odpustkih, o češčenju presvetega Srca Jezusovega in naj čistejšega Marijinega Srca, o češčenju angelov in svetnikov, o svetih relikvijah in podobah, o cerkvenem petju in glasbi, (kjer navaja papežev Motuproprio z dne 23. novembra 1903) in o cerkvenem petju v domačem jeziku. Žal, da nam je prostor pretesen in se ne moremo v posamezne odstavke obširneje spuščati.

Tretji in četrti oddelek bode pač najbolje zanimal duhovščino lavantinske škofije Obravnava posamezne cerkvene naprave: de curia episcopali, de capitulo cathedrali, de directoribus seminariorum itd. Posebno zanimiv se nam je zdel odstavek o cerkvenem sodišču in causis contentiosis nec non disciplinaribus et criminalibus. Za to bodo hvaležni zlasti tisti, ki so poklicani pri takih prilikah sodelovati. Brez takih določil aparat ne more uspešno funkcionirati.

Naposled ne smemo pozabiti klasičnega nagovora, ki ga je imel v drugi slovesni seji prevzvišeni nadpastir do svojih duhovnikov. Imenuje se: Pastor bonus. Kar nič se ne čudimo, ako poročilo omenja, da so med govorom tuintam govornika in poslušavce solze zalivale. Zlate besede, odete v govorniško obliko klasičnih vzorov, so izhajale iz očetovskega srca, zato pa so tudi našle pot do pripravljenih src.

K sklepu še povdarjamo, da kdor želi izvedeti, kako naj se trudi in poti duhovnik v vinogradu Gospodovem, da kdaj doseže obljubljeno mu plačilo, naj le poseže po tej knjigi, ki je v visoko čast lavantinskemu knezoškofu in v poseben blagor njegovi duhovščini. Ne, ne smemo zamolčati, kaj nam je prišlo na misel, ko smo polagali skoro tisoč strani broječo knjigo iz rok. Mislili smo: burna je današnja doba, burna tako prednikom kot podložnikom. Ali dokler bode v škofijskih sinodah duhovščina tako tesno se oklepala svojega nadpastirja in dokler bode v sveti ljubezni in pokorščini kakor en moč stala v boju za pravice božje in za blagor vernega ljudstva — et portae inferi non praevalerunt.

K

2. *Fünf Herz Jesu-Predigten* von Alois Katheiningner, Graz. Verlagsbuchhandlung „Styria“. Cena 70 h. Vsebina: zakaj častimo Jezusovo Srce; praznik presv. Srca Jezusovega je dan veselja in prošnje; usmiljenje Jezusovega Srca je veliko; Jezusovo Srce nam je Učenik krotosti in ponižnosti; prebodo Srce Jezusovo nam v tolažbo in spodbudo k stanovitnosti, pa tudi v strah in v opomin k pokori. Govori so kratki, pa jedrati, zraven pričrni, prav bodo prišli pridigarjem za mesec junij, posvečen presv. Srcu Gospodovemu.

P. J.